

Tapahtumia 1983

Boikotti ei pure – suomalaisia Etelä-Afrikassa

USA:han suuntautuneet suomalaisten hyppyryhmien ja yksittäisten hyppääjien toivoretket talven kylmyyttä ja kurjia säitä pakoon alkoivat 1972. Sen jälkeen Yhdysvalloissa on vierailut yhä suurempia hyppääjämääriä joka vuosi. Myös Espanja on tullut jossain määrin suosituksi. Etelä-Afrikka, vaikka siellä Suomen talven aikoihin onkin täydet kesäkelit, eivät ilmeisesti pitkän matkan vuoksi ole saavuttaneet suunnatonta suosiota Apartheidin päättymisen jälkeenkään.

Vuosien 1982–1983 taitteen aikaan apartheid ei todellakaan ollut päättynyt. Vuoden 1982 tarinoissa kerrottiin ulkoministeriön uudistetusta kannanotosta, joka vapaasti tiivistettynä kuului: *”myö ei mennä heille, eikä hyö tuu meille. Ameriikkaan voijaan mennä yhes.”* Kävi kuitenkin niin, että mitään pelkäämätön, urheilusuhteista ja valtionapujen vaarantumisesta piittaamaton hyppyryhmä suoraan Helsingistä, tai niiltä kulmilta, päätti matkata suoraan rotusorron kehtoon. Tarkoituksena tutustua Etelä-Afrikan hyppymahdollisuuksiin. *”Hyö meni heille, vaik ei ois saant...”*

Kysymyksessä ei ollut mikään virallinen tapahtuma tai kisamatka. Hyppyretkikunta, johon kuuluivat **Jarmo ”Jarkki” Vuorio, Mimma Lehtovaara ja Petri Mäkinen** starttasivat Helsingistä joulukuun 1982 alkupäivinä. Tarinoita hyvistä hyppymahdollisuuksista ja loistavista keskitalven kesäsäistä oli kuultu ja niiden todenmukaisuus haluttiin varmistaa. Matkan aikana vietettiin kuljeskelevaa elämää ja hypättiin muun muassa Pretoriassa, Durbanissa Pietermaritzburgin hyppykeskuksessa ja Simon-townissa Atlantic Skydivers -kerholla.

Edellä mainittujen hyppypaikkojen lisäksi Petri Mäkinen ajoi ostamallaan moottoripyörällä yksinään Swazimaahan siellä pidettäviin boogeihiin. Hän liittyi Vuorion ja Lehtovaaran seuraan myöhemmin Kapkaupungissa, mutta palasi heitä aikaisemmin Suomeen. Vuorio ja Lehtovaara viettivät vielä pari viikkoa Kapkaupungissa, jonka jälkeen he palasivat Suomeen vielä yhden hyppykeskuksen kautta. Paluumatkalla pysähdyttiin viikonlopuksi Hollantiin, jossa piipahdettiin Hilversumin kerholla.

”Sankariretkue”, kuten he itseään nimittivät *Laskuvarjourheilussa* (1/1983) julkaistussa matkareportaasissa oli selvästi tyytyväinen matkan antiin. Hyppyhinnat 2 500 metrissä olivat 45–50 Suomen markkaa, mikä oli kalliinpuoleista. Olut sen sijaan oli matkalaisten mielestä hyvää ja halpaa. Hyppykoneet olivat pääosin Suomessakin tuttuja: Pilatus Turbo Porter, Cessna 182, Cherokee Six. Etelä-Afrikassa myös järjestetään kiinnostavia boogeja, joissa hyppykoneina saattoivat olla DC-kolmonen, Hercules C-130 tai C-160 Transall.

Kuten todettu, tapahtuma-aikana oli apartheid ja sen seurauksena Etelä-Afrikan urheiluboikotti vielä hyvinkin voimissaan. Se saattoi olla syytä siihen, että eristyksessä olleessa maassa suhtauduttiin hyvinkin suopeasti kieltoja uhmaaviin suomalaisiin. Vaikka matkasta julkaistiin useamman sivun juttu *Laskuvarjourheilussa*, ei tieto tästä järjestyvästä urheilusääntörikkomuksesta noussut millään tavalla julkiseen keskusteluun, toisin, kuin puolitoista vuotta aiemmin Etelä-Afrikan osallistuttua Zephyrhillsissä pidettyihin RW-MM-kisoihin.

Laskuvarjourheilussa oli yksityiskohtainen ja kuvitettu tarina. Ehkä oli tämän asian osalta onni, että lehden levikki oli kovin vaatimaton. Ilmeisesti opetusministeriö ei ollut lehden tilaaja, koska asiasta ei kukaan koskaan kysellyt mitään.

Laskuvarjourheilu 1/1983

Ensimmäiset tandemhyppy

Star Crest lehden July/August 1977 numerossa kerrottiin laskuvarjohypyistä, joissa kaksi hyppääjää hyppäsi yhdessä, toisiinsa kiinnitettynä. *Laskuvarjourheilu* (1/1978) julkaisi saman tarinan valokuvan kanssa käänösartikkelina ”Tenavat Taivaalle”. Artikkelin mukaan amerikkalaiset **Mike Barber** ja **Kirk Morrison** hyppäsivät yhdessä, 11-vuotias Kirk oli matkustajana, kiinnitettynä valjaisiin Mike Barberin etupuolelle. Suorituksen erikoisuutta lisäsi se, että parivaljakko telakoitui yhdessä 11 henkilön tähteen. Kirkille myönnettiin suorituksesta 8 miehen tähtimerkki.

Samalla hypyllä oli mukana myös toinen aikuinen-lapsi hyppääjäpari: 5,5-vuotias **Robbie Favkreau** hyppäsi samalla tavoin isänsä **Bob Favkreau** kanssa. Tämä parivaljakko ei kuitenkaan onnistunut pääsemään muodostelmaan.

Ted Strong 1983 ensimmäisten tandemhyppyjen aikoihin. Kuva: Norman Kent

Edellä kerrotut tarinat varmaankin saavat jotkut lukijoista pohtimaan lasten vanhempien vastuullisuutta. Lapset ovat tuskin ymmärtäneet mahdollisia riskejä. Voi tietysti olla, että tällaisia pohdiskelevat vain tosikot...

Lapsihyppyjen lisäksi 1970-luvulla tehtiin myös muita kokeiluja, mutta ne olivat improvisoituja viritelmiä, jotka oli tarkoitettu huvitukseksi ilman sen suurempia tavoitteita. Siksi niitä ei voi pitää nykyisen käsityksen mukaisina tandemhyppyinä, toimintaa varten erityisesti suunnitelluilla varusteilla.

Bill Booth kotonaan DeLandissa Floridassa tammikuussa 1988. Kuva: Eero Kausalainen

1980-luvun alussa alettiin tosimitellä pohtia kahden hyppääjän laskuvarjovaruustusta vaihtoehdoksi pakkolaukaisualkeiskurssille. Kehitystyössä olivat mukana **Ted Strong** Strong Enterprisesilta ja **William ”Bill” Booth** Relative Workshopista. Vaikka molempien yritykset valmistivat omat, monelta osaltaan toisistaan poikkeavat tandemhyppyvarusteet, konseptia kehitettiin yhteistyönä.

Molempien valmistajien varusteissa matkustajalla on yllään omat valjaat, joiden avulla hänet kiinnitetään tandemhyppymestarin valjaissa oleviin D-renkasiin. Lisäksi valjaisiin kuuluu ala-sivukiinnitys, joiden avulla hyppääjät pysyvät tiiviisti yhdessä, kasvot samaan suuntaan.

Bill Morrissey Immolassa toukokuussa 1989 pitämässä Suomen ensimmäistä tandemhyppymestarikurssia. Kuva: Eero Kausalainen

Ensimmäinen virallinen tandemhyppy tarkoitukseen suunnitellulla, kahdelle aikuiselle tarkoitettulla laskuvarjokalustolla tapahtui 15.1.1983. Tapahtumapaikka oli Umatilla, Florida. Ensimmäiset hyppääjät olivat **Ricky Meadows** ja **Ted Strong** – ainakin kahden eri nettisivun mukaan. Kolmannen verkkosivun tekstit antavat ymmärtää, että Bill Booth olisi vuonna 1983 (ei tarkempaa ajankohtaa)

hypännyt ensimmäisen hypyn yrityksensä vastaanottovirkailijan **Connie Simpsonin** kanssa. Tähän

nettikirjoitukseen liittyi valokuva, jonka kuvatekstinä oli: *“Ensimmäisen tandemhypyn henkilöt – Bill Booth Connie Simpsonin kanssa, valokuvaaja **Norman Kent**, Ted Strong **Mary Joben** kanssa”.*

Kaksi kolmesta tutkitusta nettisivustosta kannattaa Ricky Meadowsin ja Ted Strongia ensimmäisiksi tandemhyppääjiksi, joten uskomme enemmistön näkemykseen: ekat hypyt ja heput 15.1.1983, Ricky Meadows ja Ted Strong. Ted Strong valtuutti **Bill Morrissey**n Unversumin ensimmäiseksi tandemhyppymestarikouluttajaksi. Strongilla oli itsellään tässä vaiheessa neljän tandemhypyn kokemus. Vuonna 2023 julkaistussa haastattelussa Morrissey kertoi koulutuksestaan: *“...Tein yhden hypyn, jossa hän [Ted Strong] oli takana, ja yhden hypyn, jossa hän oli edessäni ja jossa toimin kouluttajana. Hän [Ted Strong] sanoi: Jos haluat työn, jossa voit kehittää tätä juttua, homma on Sinun...”* Ja niin kävi. Homma oli hänen! Morrisseysta tuli vuosikymmeniksi Strong Enterprises’in innovatiivinen tandemhyppymestarikouluttaja, joka jatkoi työssä 80-kymppiseksi saakka.

Suomeen tandemhypyt tulivat rantautumaan kuusi vuotta myöhemmin, Bill Morrissey'n ohjauksessa.

Laskuvarjourheilu 1/1978

Laskuvarjourheilu 1/1984

Strong Enterprises 12.3.2021: <https://strongparachutes.com/Company/History>

<https://www.skydivemag.com/new/always-innovative/>

<https://www.thrillist.com/travel/nation/tandem-skydiving-history-florida>

Pohjoismainen laskuvarjoyhteistyö nousee uusiin sfääreihin...

Joulukuussa 1982 Helsingissä pidetyssä pohjoismaisessa laskuvarjokokouksessa pohjoismainen yhteistyö alkoi nousta uudelle kiertoradalle. Aikaisemmissa kokouksissa oli pääasiassa keskitytty PM-kilpailuihin ja ennätyksiin. Turvallisuusasioita toki käsiteltiin, mutta ne sujahtivat kokouksissa ohi ilmoitusluonteisina asioina. Helsingin kokouksessa norjalaiset kertoivat tulevasta koulutuspäällikköseminaaristaan, johon he kutsuivat mukaan edustajat muiden Pohjoismaiden laskuvarjoliitoista. Tapahtumasta muodostui tärkeä avaus aivan uudelle yhteistyölle, josta oli hyötyä, joka säteili Suomessakin kerhotasolle saakka.

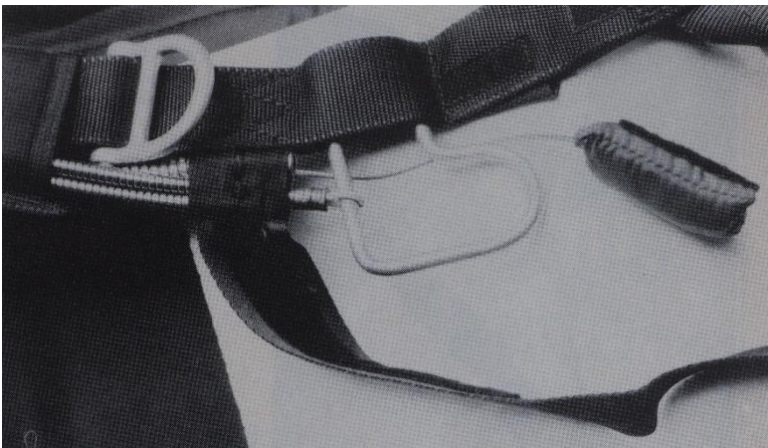
Norjan koulutuspäällikköseminaarin osanottajia ryhmätyössä arvioimassa erityyppisiä oppilastandemeita ja niiden käytettävyyttä. Kuvassa toinen vasemmalta Dan Vendelbo (DFU), viides vasemmalta (käden takana) Tore Johansen (NLF), seuraavana Kjell Pählsson (SFF), sitä seuraava Magnus Kramer (SFF) ja äärimmäisenä oikealla Finn Ove Gaasøy, joka tuli seuraavina vuosina antamaan suuren panoksen Suomen laskuvarjohuoltojärjestelmän kehittämisessä. Muut osanottajat tuntemattomia. Kuva: Eero Kausalainen.

Edellä viitattu Norjan koulutuspäällikköseminaari (Hovedinstruktør Seminar) järjestettiin Sundvollenissa Oslon luoteispuolella 21. –23.1.1983. Tilaisuuden erinomaisista järjestelyistä ja johtamisesta vastasi Norjan ilmailuliiton (NLF) palkattu laskuvarjokonsulentti, myöhemmin liiton toiminnanjohtajaksi valittu **Jens-Henrik Johnsen**. Kokoukseen osallistuivat Norjan laskuvarjokerhojen lähes kaikki koulutuspäälliköt. Mukana olivat ”vierailevina tähtinä” Ruotsin laskuvarjoliiton (SFF) koulutuspäällikkö **Magnus Kramer** ja liiton kalustopäällikkö **Kjell Pålsson**, Tanskan laskuvarjoliiton (DFU) varapuheenjohtaja **Kurt Danielsen** ja kalustopäällikkö **Dan Vendelbo**. Suomesta osallistui laskuvarjotoiminnanohjaaja **Eero Kausalainen**, joka oli SIL:n laskuvarjotoiminnan koulutuspäällikkö. Norjalaiset toimittivat norjaa huonosti ymmärtävälle suomalaiselle tulkkipalvelun englanniksi. Islannin edustajaa ei tilaisuudessa nähty.

Kokouksen ehdoton painopiste oli laskuvarjokoulutuksessa käytettävä hyppykalusto. Suomessa oli kipuiltu oppilaskaluston kanssa jo 1970-luvun lopulta alkaen ja siihen liittyen keksitty erilaisia ratkaisuja (esimerkiksi: takaisin suoraan sisäpussiin, uudenaikaiset itselaukaisureput, jne.), mutta ne olivat selvästi välivaiheen hätäratkaisuja. Norjassa oltiin tämän kokouksen aikana ehdottomasti pisimmällä. He olivat vakavasti tutkineet siirtymistä oppilastandemeihin: luovuttaisiin kokonaan perinteisestä ”banaanilaukkuvarustuksesta” ja siirryttäisiin käyttämään, kokeneiden hyppääjien tapaan varustusta, jossa pää- ja varavarjo olivat selkäpuolelle. Tähän liittyvien tietojen hankkimiseksi oli liiton edustaja **Finn Ove Gaasøy** käynyt tutustumismatkalla Yhdysvalloissa hyppykeskuksissa, joissa jo käytettiin oppilastandemeita.

Yllä: Strong Enterprises'in yhden vedon varavarjon kahva kuvattuna Oulussa toukokuussa 1986. Kuva: Raimo Karhu

Vasemmalla Warp ja oikealla Fox oppilastandemi. Molemmissa on varavarjon kahvan tuntumassa erillinen päävarjon kuvun irrotuspampula, jonka arveltiin voivan hämätä oppilasta varavarjon käyttötilanteessa. Kuvat: Eero Kausalainen.

Vaikka kalustovaihtoehtoja oli vakavasti pohdittu jo hyvän aikaa, norjalaisille oli tässä vaiheessa vasta yksi ja lopullinen johtopäätös: ”*Mikä varustetyyppi tahansa hankitaankin, sen on oltava sininen*”. Norjalaiset olivat päätyvässä ratkaisuun, jossa päävarjon irrotus ja varavarjon laukaisu tapahtuvat yhdellä vedolla, samasta kahvasta. Näissä varusteissa päävarjon irrotusjärjestelmä on kytketty varavarjon kahvaan siten, että kahvasta vedettäessä ensi vaiheessa irtoaa päävarjo ja kahvasta vetoa edelleen jatkettaessa varavarjo laukeaa. Varavarjoon liittyi myös pakkolaukaisujärjestelmä siltä varalta, että oppilas lopettaa laukaisuvedon kesken. Kun päävarjo irtoaa 3-rengasolkalukoista, päävarjon kantohihnaan kiinnitetty pakkolaukaisuhihna laukaisee varavarjon.

Tällaisia varusteita oli Norjassa ollut tutkittavana kolme erilaista, jotka myös oli tuotu seminaariin osanottajien nähtäväksi ja hipelöitäväksi: Strong Enterprises'in valmistama (kaksi hieman toisistaan poikkeavaa versiota), Warp ja Fox. Strongin varjossa oli varavarjon kahva, mutta ei erillistä päävarjon irrotuspampulaa. Foxissa ja Warpissa oli varavarjon kahvan lähellä vielä erillinen päävarjon irrotuspampula, joka ei saanut osallistujilta kunniamainintaa: arveltiin, että se saattaisi hämätä oppilasta kriittisessä varavarjon käyttötilanteessa.

Kokouksessa Suomea edustaneelle Historiahepulle jäi vaikutelma, että vaikka vasta väri oli päätetty, norjalaiset varmaankin valitsevat Strongin. Väärin oli arveltu – ja värikin meni pieleen. Se selvisi muutaman vuoden kuluttua, kun projekti Norjassa eteni.

Oppilastandemien käytön aloitusta pidettiin tärkeänä vaiheena, joka oli suunniteltava hyvin. Asiaan liittyi paljon muutakin, kuin kokonaan selkäpuolelle siirtyvä laskuvarjokalusto. Norjalaiset olivat suunnitelleet käyttävänsä ainakin alkuvaiheessa päävarjoina perinteisiä apuvarjo-hidastussukka yhdistelmiä pakkolaukaisuhypyillä ja hidastussukkaan pakattuja alkeiskupuja itseaukaisuhypyillä. Norjalaiset arvelivat, että perinteisten ylijäämäkupujen saatavuus saattaa tulevaisuudessa olla heikko, joten he olivat myös pohtineet vaihtoehtoa käyttää jossain vaiheessa tehovarjokalustoa (esim. Para-Commander) jo alkeishypyillä. Patjavarjoista oppilashyppäjillä ei tässä seminaarissa ainakaan Historiahepun kuullen puhuttu sanaakaan.

Kaikkiin seminaarissa nähtyihin oppilastandemeihin oli mahdollista asentaa FXC 12 000 -laukaisin, jota Suomen lisäksi myös muut Pohjoismaat näyttivät pitävän parhaana varolaukaisimena oppilashypyillä. Norjalaisilla oli kuitenkin ainakin Historiahepun mielestä erikoinen logiikka laukaisimien käyttöönotossa: kokeillaan ensin varjokalustoa kokonaisuutena, sitten kokeillaan sisäpussien käyttöä ja vasta näiden kokeilujen jälkeen otetaan varolaukaisimet käyttöön. Logiikka perustui ajatukseen, että ei kannata kokeilla liian montaa täysin uutta asiaa samalla kerralla. Kokeillaan ensin yksi osio, ja kun se on tutkitusti toimiva, lisätään uusi kokeiltava elementti.

Merkittävä pohdittava asia oli myös uusien varusteiden käyttöönotto. Siirytäänkö uusiin varusteisiin kerralla vai vähitellen. Päädyttiin ajatukseen, että yksittäisten oppilaiden osalta siirtyminen uusiin varusteisiin tapahtuu kerralla. Kun uudet varusteet on oppilaalle koulutettu, hän hyppää siitä lähtien vain niillä. Takaisin ei ole paluuta. Norjalaiset pohtivat myös, että ehkä kannattaisi varustaa ensin yksi kerho kokonaan uusilla varusteilla ja hankkia siellä kokemuksia, joista myöhemmissä kalustohankinnoissa ja koulutuksissa kaikki voisivat hyötyä. Kerho olisi siinä mielessä eristetty, että sen oppilaat saisivat hypätä vain omassa kerhossa, omalla kalustolla ja vierailevat oppilaat eivät saisi kerhossa hypätä. Siirtymävaiheen eräs ydinalue on hyppymestareiden kouluttaminen ennakolta ennen uusien kalustojen käyttöönottoa.

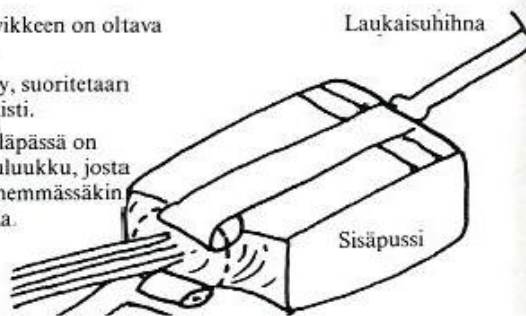
Uusien oppilaskalustojen hankinta todettiin suunnattoman kalliiksi ponnistukseksi. Norjan ilmailuliitolla ei ollut varoja kerhojen tukemiseen, koska liitto samanaikaisesti valmisteli omaa Østre Æra hyppykeskustaan Oslon pohjoispuolelle. Tätä kirjoitettaessa jo tiedetään, että Norjassa toteutettiin projekti yhteishankinnalla, jolloin saatiin alennettua pakettien yksikköhintoja merkittävästi. Oli se silti hurja satsaus. Tämän tulimme huomaamaan myös Suomessa.

Norjassa oli aiemmin käytetty amerikkalaisvalmisteisia Sentinel -laukaisimia, mutta niistä oli luovuttu niiden huollon kalleuden vuoksi. Muitakin kalustoasioita käsiteltiin. Norjan laskuvarjojääkärikoulussa palveleva **Tore Johansen** esitteli FXC-laukaisimeen liittyneitä ongelmia. Johansenin mielestä laitteen kalibrointi ei enää toimi tarkasti kylmissä olosuhteissa, jo miinus 10 astetta riittää aiheuttamaan epätarkkuutta. Johansenin esityksen kautta saatiin myös muita käytännöllisiä vinkkejä laitteen viritykseen ja huoltoon. Samaa FXC 12 000 -laukaisinta valmistetaan sekä USA:ssa että Ranskassa. Norjalaisten kokemusten mukaan ranskalainen on luotettavampi.

Norjalaiset esittelivät useimmille osanottajille uutta, sisäpussipakkolaukaisujärjestelmässä käytettävää lisäjärjestelmää, nimeltään ”Center-Base-Tie”- Keskus – Perus-Sidos, tai jotain sennepäin. Sen tarkoituksena on estää kuvun ”holahtaminen” ulos sisäpussista yhtenä mytynä. Järjestelmässä lisätään sisäpussiin pakatun kuvun punosten ympärille, kuvun helman alapuolelle, murtosidos, joka kulkee myös sisäpussin suussa sen ylä- ja alapuolella olevien hihnalenkkien läpi. Noin 80 kp:n vedon kestävä murtosidos katkeaa vasta, kun siihen kohdistuu riittävän voimakas veto.

CENTER-BASE-TIE

- Kupu laskostetaan normaalisti ja pakataan sisäpussiin
- Punosnipun ympärille tehdään sidos, jonka murtolujuus on n. 80 kg (esim. 40 kg:n puvillalanka kaksinkertaisena). Piirroksessa sidoslanka on selvyuden vuoksi jätetty löysälle.
- Kuvun helmavahvikkeen on oltava sidoksessa kiinni.
- Kun sidos on tehty, suoritetaan punostus normaalisti.
- Sisäpussin lukituslappassa on syytä olla tarkastuluukku, josta sidoksen voi myöhemmässäkin vaiheessa tarkastaa.

Norjalaiset olivat testanneet järjestelmää ja kuvanneet testihyppyt. Sidosta käytettäessä sisäpussi n. 1–1,5 metriä alempana kuvun purkoutuessa, kuin ilman sidosta käytettävä sisäpussi. Tämä vähentää merkittävästi mahdollisuutta, että kupu takertuisi hyppykooneen peräsimiin.

Järjestelmä oli kiinnostava, mutta Suomessa sitä ei koskaan otettu käyttöön – tai edes nähty.

Eräs pieni aihe seminaarissa oli oppilaiden hyppyasu. Millainen olisi hyvä?

Norjassa oli kokeellisesti todennettu, että oppilaiden on syytä käyttää tiukan hyppypuvun sijasta hieman väljempää hyppyasua – jo remonttihaalarit ovat kelvolliset, kunhan niiden hihat ja lahkeet ovat väljätköt. Jos hyppyasu oli kovin tiukka, oppilas teki helpommin ”pakolliset” varjon avautumisen yhteydessä ja/tai uloshyppystä.

Koulutuspäällikköseminaarin yhteydessä pidettiin epävirallinen pohjoismaisten turvallisuuspäälliköiden kokous. Yksi sen aiheista oli pohjoismainen vaaratilanneilmoituslomake. Pohjoismaiden liitot ovat vaihtaneet keskenään vaaratilanneilmoituksia ja –tietoja, mutta lomakkeiden erilaisuuden takia tietojen vaihto ei ole tuonut odotettuja hyötyjä. Turvallisuuspäällikkökokouksessa sovittiin, että kaikki Pohjoismaat ottavat käyttöön Ruotsin mallin mukaisen lomakkeen, jolloin saatavat tiedot ovat vertailukelpoisia, riippumatta siitä, millä kielellä lomake on laadittu.

Kokouksessa sovittiin erilaisten tietojen ja materiaalin vaihdosta Pohjoismaiden kesken. Ruotsalaiset lupasivat lähettää oman teknisen käsikirjan ja kouluttajan käsikirjan muille Pohjoismaille. Sovittiin myös, että osanottajat toimittavat toisilleen onnettomuusraportit tai niiden tiivistelmät ja mahdolliset materiaalivaroitukset. Sovittiin myös, että oppilaskalustoihin liittyvissä asioissa tullaan tekemään yhteistyötä. Yhteisesti todettiin norjalaisten koulutuspäällikköseminaari erittäin hedelmälliseksi. Sovittiin, että tullaan vastaisuudessa toimimaan samalla tavoin, kutsumaan muiden Pohjoismaiden edustajia sisäisiin koulutustilaisuuksiin ja seminaareihin.

Tämä tilaisuus osui Suomen kannalta erinomaiseen hetkeen. Norja oli selvästi Suomea edellä, jolloin saatiin heidän kauttaan jo paljon tutkittua tietoa ja ideoita jo ennakolta. Tässä ja seuraavien vuosien vastaavissa tilaisuuksissa käsiteltiin asioita, jotka olivat kullannarvoisia Suomen lähivuosina tapahtuneen kalusto- ja koulutusmyllerryksen kannalta.

Tämän tilaisuuden anti oli parempi ja konkreettisempi, kuin minkään aikaisemman pohjoismaisen tapahtuman. Tietoa jaettiinkin lavealti: siitä syntyi kahdeksansivuinen muistio, siitä kirjoitettiin *Laskuvarjourheiluun* (1/1983) nelisivuinen artikkeli ja lisäksi saatiin kirjallista materiaalia seminaarissa ja sen jälkeen. Tätä ja tulevien vastaavien tilaisuuksien aineisto jaettiin mahdollisimman laajasti kerhojen käyttöön. Voi varmuudella sanoa, että tilaisuus haukkui hintansa. Ilmailuliiton osalta satsaus

oli tosin minimaalinen: toiminnanohjaajan kolmen työpäivän panos, Finnairin vapaalippu ja kirjoitus- sekä kopiointitöitä kotimaassa. Norjalaiset tarjosivat täyden yöspidon pohjoismaisille kutsuvierailleen, siitäkään ei tullut kustannuksia.

Laskuvarjourheilu 1/1983

Eero Kausalainen, muistio 3.2.1983: Hovedinstruktør Seminar

Eero Kausalainen 12.4.2024

FAI:n laskuvarjokomitea CIP – kokous Köpiksessä

FAI:n yleisten linjausten ja budjettiperusteiden mukaan lajikomiteoiden, myös CIP:n, kokoukset pitäisi mieluummin – vähintään joka toinen – pitää FAI:n päämajassa Pariisissa – *6, rue Galilée, 75782 Paris cedex 16* - sijaitsevissa hulpeissa tiloissa. Vaikka Pariisi on tunnetusti hieno kaupunki, laskuvarjoväki alkoi yhä enenevässä määrin pitää kokouksia myös muualla. Vuoden 1983 vuosikokous – plenary meeting – pidettiin Kööpenhaminassa 24.–26.1.1983.

Vuonna 1982 SIL:n edustajaksi CIP:een oli nimetty **Ralf Norra**, joka ei kuitenkaan keskustoimikunnasta eronsa vuoksi ehtinyt yhteenkään kokoukseen. Uudeksi edustajaksi oli nimetty LuKT:n tuore puheenjohtaja **Maurits Kouhia**, jonka ensimmäinen osallistuminen tapahtui Kööpenhaminan kokouksessa. LuKT:n esityksen mukaan matkassa oli tarkkailijana myös LuKT:n sihteeri **Eero Kausalainen**, joka kuvitteli yhden CIP:n kokouksen, pohjoismaisen yhteistyön ja MM-kisakokemuksen perusteella joutuvansa esittelemään uuden edustajamme Kouhian kansainväliselle kokousjoukolle. Muunlaisissa kansainvälisissä työtehtävissä ollut kokenut pelimies Kouhia upposi kuitenkin joukkoon kuin kuuma veitsi voihin. Jo toisena kokouspäivänä hän esitteli Historiahepulle siihen mennessä vielä tuntemattomia ”CIP-suuruuksia”. Ja hänet huomattiin...

Kokous oli pääosiltaan melko tavallinen rutiinikokous, jossa ei tehty merkittäviä uusia avauksia ja jossa tehtiin käytännöllisiä päätöksiä kilpailuista ja viilattiin niiden sääntöjä. RW-MM-kilpailuun liittyi kuitenkin päätös, joka herätti kuohuntaa ja keskustelua kitkerään sävyyn. Vuoden 1982 CIP:n kokouksessa ei kilpailuille ollut hakijoita, jonka vuoksi CIP valtuutti työvaliokunnan hyväksymään paras tarjous mahdollisimman pian ja jo ennen tätä CIP:n kokousta.

Tarjouksia oli kaksi: Itävalta ja Etelä-Afrikka. Koska Etelä-Afrikka oli ollut jo pitkään urheiluboiokitissa, heille oli tärkeää saada kilpailut järjestettäväkseen. Koska heidän kilpailujensa osanottomaksu oli 0 (nolla) randia, tarjous oli luonnollisesti edullisempi. Työvaliokunnan oli saamiensa reunaehtojen mukaisesti hyväksyttävä halvempi tarjous. Työvaliokunnan ja koko CIP:n puheenjohtaja Itä-Saksan **Horst Brändel** äänesti Etelä-Afrikan valintaa vastaan, mutta joutui tyytymään valiokunnan enemmistön muodostaneiden **Uwe Beckmannin** (Saksan Liittotasavalta) ja **Charles Shea-Simondsin** (Iso Britannia) tahtoon.

CIP kävi asiasta kitkerän keskustelun, mutta CIP:n aiemmin päättämien reunaehtojen mukaisesti tehty päätös ei siitä muuttunut. Myös Suomi ja Pohjoismaat olisivat halunneet päätöksen purkua. Keskustelun jälkeen Kiinan edustaja teki esityksen, että MM-kilpailut pitäisi vastaisuudessa järjestää sellaisissa maissa, jotka mahdollistaisivat mahdollisimman monen FAI:n jäsenmaan osallistumisen. Tämän esityksen CIP hyväksyi siten, että se esitti FAI:n sääntökomitealla, että se liittäisi tämän esityksen mukaisen periaatteen liitettäväksi FAI:n urheilusääntöihin Sporting Codeen.

Muitakin päätöksiä kokouksessa tehtiin, mutta niihin ei liittynyt edellisen kaltaista dramatiikkaa. Taitoja tarkkuuslajeissa päätettiin pienentää kilpailujen hyppymääriä kustannusten pienentämiseksi ja kilpailun kestoajan lyhentämiseksi. Henkilökohtaisesti tarkkuudessa uudet hyppymäärät olivat 6 hyppyä (minimimäärä mestaruuksien jakamiseen 5, entiset määrät olivat olleet 10 ja 6). Taitohyppyjen määräksi muutettiin 3 hyppyä, minimi 2 (entiset 4 ja 3). Joukkuetarkkuudessa hyppymäärät eivät

muuttuneet, vaan säilyivät entisellään: 4 hyppyä, minimi 3. Vaikka hyppymääriä yleisesti vähennettiin, kaksi lisäystäkin tapahtui: sekä henkilökohtaisessa tarkkuudessa että taitohypyssä hypätään yksi harjoitushyppy ennen kilpailuhyppejen alkua.

Jos oli jäänyt vuoden 1983 MM-kilpailujen ajankohdasta päättäminen hakijoiden puuttuessa viime tippaan, vuoden 1984 taito- ja tarkkuuslajien MM-järjestäjä ja ajankohta sentään saatiin päätettyä ajoissa, puolitoista vuotta ennen tapahtumaa: kilpailupaikka on Vichy, Ranska ja kilpailun ajankohta 22.8.–2.9.1984. Myös sitä seuraavan MM-kilpailun järjestämisoikeudet myönnettiin tässä kokouksessa: relatiivihyppejen MM-kilpailu Jugoslaviassa 1985.

CIP päätti tässä kokouksessa vaihtaa puheenjohtajaa. Tehtävää oli pitkään hoitanut Itä-Saksan Horst Brändel. Hän joutui nyt luopumaan. Brändelin puheenjohtajuus lienee ollut aikanaan jonkinlainen idän ja lännen kompromissi. Brändel epäilemättä hallitsi puheenjohtajan tehtävät, mutta nykyheebosta saattaisi tuntua erikoiselta puheenjohtaja, joka ei puhu länsimaisia kieliä, vaan joutui kommunikoidaan tulkin välityksellä – ainakin venäjää ja saksaa taitamattomien kokousedustajien kanssa. Uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Uwe Beckmann. Hän oli kielitaitoinen ja pätevä, hänestä tuli pitkäaikainen ja arvostettu puheenjohtaja.

Horst Brändel, DDR:n edustaja ja CIP:n puheenjohtaja vuoteen 1983 saakka. Kuva: via „Umbruch – Eine Chronik 1989 bis 2007“ von Horst Brändel.

Suomi oli jo ennakolta varautunut mahdollisuuteen, että kilpailut järjestettäisiin Etelä-Afrikassa. Ulkoministeriön kannanoton mukaan "...myö ei voitu mennä heille..." Siksi LuKT oli tehnyt periaatepäätöksen, että voitaisiin MM-kilpailun sijasta osallistua johonkin muuhun vastaavaan kansainväliseen arvokilpailuun. Tällainen olikin jo tiedossa. Kanada järjesti FAI:n tunnustaman World Cup kilpailun Claresholmissa, josta näytti muodostuvan "varjo-MM" siksi, että ennakkotietojen mukaan siihen tulisivat osallistumaan pääosa merkittävimmistä laskuvarjourheilumaista. Ulkoministeriön päätöksestä ei tällä kerralla ollut apua, vaan taas boikotoitiin. Se tuli kuitenkin tapahtumaan paljon komeammassa seurassa, kuin edellisen kerran Zephyrhillsissä...

CIP:n puheenjohtaja vuosina 1983–1991 Uwe Beckmann laskuvarjourheilun teknisessä kongressissa Pariisissa kesäkuussa 1987. Kuva: Eero Kausalainen.

Yksi kokouksessa tapahtunut uusien urien avaaminen oli kupurelatiivialakomitean perustaminen, joka antoi uudelle lajiryhmälle virallisen FAI-statuksen.

Kokouksen yhteydessä oli myös sivujuonne ja jatko viimeisimmälle pohjoismaiselle laskuvarjokokoukselle: CIP:n kokouksen yhteydessä pidettiin pohjoismaisessa kokouksessa nimetyn työvaliokunnan ensimmäinen kokous. Siinä kartoitettiin niitä pohjoismaisten liittojen tapahtumia, joihin olisi järkevää kutsua osanottajia myös muista Pohjoismaista – kuten oli tehty Norjan koulutuspäällikkökokouksessa tätä CIP:n kokousta edeltävinä päivinä. Tällaisiksi tilaisuuksiksi todettiin hyppymestaurkurssit ja Tanskassa syksyllä järjestettävät DFU:n turvallisuuspäälliköiden neuvottelupäivät.

Niille laskuvarjohistorian harrastajille, jotka jaksavat kahlata myös Senior Skdivers ry:n sivuilla olevia *Ilmailun* kirjoituksia kerrottakoon, että Maurits Kouhian etunimen oikea kirjoitusasu on Maurits, ei Mauritz, kuten nimi *Ilmailussa* toistuvasti ja sinnikkäästi kirjoitettiin.

Ilmailu 3/1983

Suomen Ilmailuliitto ry, Tiedotus 30.1., 18.10.1982: Laskuvarjotiedote 5/82

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 8.2.1983: LuKT:n kokous 1/83, 8.2.1983

Eero Kausalainen 16.4.2024

Missä ja paljonko? - laskuvarjokerhot ja -koulutus keväällä 1983

Suomessa oli vuoden 1983 keväällä tehdyn kyselyn mukaan 22 ilmailukerhoa, jotka ilmoittivat harjoittavansa laskuvarjotoimintaa. Kerhojen lisäksi laskuvarjotoimintaa harjoitti myös SIL:n oma koulutusorganisaatio Suomen Urheiluilmailuopisto. Nämä kerhot ja niiden kotipaikkakunnat olivat:

Forssan Laskuvarjourheilijat	Hämeenlinna	AK
Hallin Lentokerho/laskuvarjojaos,	Halli	AK
Imatran Ilmailukerho/laskuvarjojaos	Imatra	AK
Jyväskylän Laskuvarjokerho	Jyväskylä	AK
Kainuun Laskuvarjokerho	Kajaani	AK
Kuopion Ilmailuyhdistys/Laskuvarjojaos	Kuopio	AK
Kärsämäen Nuorisoilmailijat	Kärsämäki	
Lahden Laskuvarjokerho	Lahti	
Länsi-Pohjan Laskuvarjourheilijat	Kemi	AK
Napapiirin Laskuvarjourheilijat	Rovaniemi	AK
Oulun Laskuvarjokerho	Oulu	AK
Oulun Lentävä VPK	Oulu	K
Pohjois-Karjalan Laskuvarjourheilijat	Joensuu	AK
Rajan Siivet/laskuvarjojaos	Kemi	AK
Rauman Ilmailukerho/laskuvarjojaos	Rauma	AK
Satakunnan Laskuvarjourheilijat	Pori	AK
Suomen Laskuvarjokerho	Helsinki	AK
Suomen Urheiluilmailuopisto	Räyskälä	K
Tampereen Laskuvarjokerho	Tampere	AK
Turun Laskuvarjourheilijat	Turku	AK
Utin Laskuvarjokerho	Utti	AK
Vaasan Laskuvarjokerho	Vaasa	AK
Varkauden Lentokerho/laskuvarjojaos	Varkaus	

AK: kerho antaa alkeiskoulutusta, K: kerho antaa muuta alkeiskoulutusta, ei merkintää: kerho ei harjoita koulutustoimintaa

Yllä olevan luettelon kerhoista tai organisaatioista pääosa todella harjoitti laskuvarjourheilua, mutta muutamassa toiminta tosiasiallisesti rajoittui yksittäisen jäsenen hyppytoimintaan muissa kerhoissa. Vuoden 1983 aikana myös Alavuden Ilmailukerholla aloitettiin Tampereen Laskuvarjokerhon tuella järjestää hyppykoulutusta, mutta se ei vielä näy edellä olevassa, koulutuskyselyn perusteella tehdyssä luettelossa.

Laskuvarjourheilussa olevassa yhteystietoluettelossa mainittiin edellä olevien lisäksi Laskuvarjojääkärikoulu, jonka piirissä toki myös harjoitettiin laskuvarjourheilua, mutta ei kerhomuotoisesti. Yhteystietoluettelossa mainittiin myös kaksi vuoden 1983 alussa toiminutta laskuvarjojen huoltoyritystä: Erkki Vaara Ky (Jyväskylä) ja Laskuvarjotarvike Ky (Tampere).

Ilmailu julkaisi joka toinen vuosi keväällä erityisen koulutusnumeron, jossa esiteltiin harrasteilmailua monipuolisesti ja kerrottiin, kuinka harrasteisiin pääsee mukaan. Tästä numerosta tehtiin aina ylimääräisiä painoksia, koska sitä jaettiin ilmaiseksi erilaisissa SIL:n ja kerhojen tilaisuuksissa, joissa markkinoitiin harrasteilmailua ja eri lajeja.

Maaliskuussa 1983 julkaistussa koulutusnumerossa esiteltiin muiden lajien ohella myös laskuvarjo-kerhoja, niiden koulutustarjontaa ja hintoja. Kahdestakymmenestä kolmesta laskuvarjotoimintaa jollain tasolla harrastavasta organisaatiosta 18 antoi alkeishyppykoulutusta (AK-merkintä). Yllä olevassa luettelossa K-kirjaimella merkitty Oulun Lentävä VPK oli nimensä mukaisesti palokunta, joka toimitti palokalustoa ja sammutushyppääjiä ("savuhyppääjiä") laskuvarjoilla paloalueille. Yhdistys ei antanut alkeiskoulutusta, mutta antoi sammutushyppääjiltä edellytettävää hyppyerikoiskoulutusta. Toinen K-kirjaimella merkitty organisaatio oli Suomen Urheiluilmailuopisto. Se ei myöskään antanut alkeishyppykoulutusta, mutta koulutti erikoiskursseillaan hyppymestareita ja laskuvarjonpakkaajia.

Ilmailun kevään 1983 koulutusnumerossa kerrottiin SIL:n eri harrastuslajien hintoja. Alkeiskurssien hinnat vaihtelivat 500 markasta (3 hyppyä, Kajaani) – 900 markkaan (6 hyppyä, Helsinki) (vuoden 2023 hinnoiksi muutettuna 223–402 €). Pakkolaukaisuhypyt maksoivat 25–40 markkaa (11–18 €).

Ilmailu 3/1983

Laskuvarjourheilu 1/1983

Heikki Viitamäki, lokakuu 2003: Alavuden Ilmailukerho – laskuvarjohistoriaa (julkaisematon)

<https://www.stat.fi/tup/laskurit/rahanarvonmuunnin.html>

Uudet asiat painavat päälle - LuKT uudistuu

Tammikuun 1983 lopulla pitämässään kokouksessa SIL:n hallitus hyväksyi jo muutamaan vuoden ajan valmistellun valvontavastuun siirron periaatteet. Alkuvaiheessa siirtyisivät riippuliidon ja ultra-keveiden valvonta liitolle. Näistä muutoksista osa tuli koskettamaan mutkan kautta myös laskuvarjourheilua, koska LuKT:n sihteerille oli Ilmailuliitossa nakitettu myös liidintoiminta ja liidinkeskustojen sihteerin tehtävä, sekä toiminnan valvontaan liittyvät suunnitelmat ja järjestelmät. Hallitus antoi LuKT:lle valtuudet valmistella myös laskuvarjourheilun valvonnan osittaisen siirtämisen SIL:lle vuoden 1985 alusta alkaen. Valvonnan avustamiseen tähtäävää määräysluonnosta oli viranomaisen kanssa tahkottu pitkään. Nyt SIL:n hallituksessa käsitelty luonnos oli versio numero kahdeksan. Valvonnan avustamisen laskettiin aiheuttavan SIL:lle melkoisesti lisää kustannuksia, joita varten toivottiin saatavan – ja saatiinkin – vaivanpalkaksi lisää valtionapua.

LuKT:n uusi puheenjohtaja **Maurits Kouhia** oli samaisessa hallituksen kokouksessa luonnehtinut laskuvarjourheilun tilaa valvonta- ja turvallisuusmielessä surkeaksi. Lääkkeeksi tähän surkeuteen Kouhia esitteli LuKT:n sihteerin **Eero Kausalaisen** avustuksella tehdyn esityksensä koko LuKT:n radikaalista uudistamisesta. Aiemmin LuKT:ssa oli ollut useiden vuosien ajan 11 henkilöä puheenjohtajat mukaan luettuina. Lisäksi LuKT:lla oli ollut vuodesta 1975 alkaen sihteerinä ja lisäresurssina kokenut laskuvarjohyppääjä.

Uuden puheenjohtaja arvioi LuKT:n kokoonpanoa ja toiminnan kohdentumista *Ilmailuun* (3/1983) kirjoittamassaan artikkelissa näin:

"...Tähän asti LuKT on koostunut 10–12 alan harrastajasta. Kaikki ovat olleet asiantuntijoita, ja suurin osa kilpailijoita. Miksikö kilpailijoita? Siksi, että he ovat alan aktiivisinta ja pisimpään mukana pysyvää joukkoa, harrastajien kermaa, jos sanonta sallitaan.

Tämän mukaisia ovat sitten LuKT:ssa käsitellyt asiatkin: kilpailuasiat ovat vieneet suurimman osan ajasta, mutta kaikelle muulle on jäänyt hyvin vähän aikaa.

Kuitenkin kilpailijoita on koko harrastajakunnasta vain noin seitsemän prosenttia. Tämän verran osallistui viimeksi Suomen mestaruuskilpailuihin. Todella aktiiveja kilpailijoita lienee vieläkin vähemmän..."

Myöhemmin Kouhia arvelee, että jos halutaan kehittää urheilun muitakin puolia, keskustoimikunnan kokoonpanoa olisi tarpeen muuttaa. Kouhia jatkaa pohdintojaan edelleen:

”...Kuten alussa totesin, yksi ihminen ei ehdi kaikkea. Homma on jaettava eri haaroihin, joiden työtä johtamaan tarvitaan asiasta kiinnostuneita ihmisiä.

Turvallisuus on yksi haara, koulutus toinen. Kilpailuakaan ei sovi unohtaa, jonkun täytyy ajatella varainhankintaa, kehitys on hoidettava, ja säännöistä ja määräyksistä huolehdittava...”

Aiempien ongelmien korjaamiseksi ja uusien vaatimusten mahdollistamiseksi LuKT:n jäsenkuntaa pienennettiin noin puoleen entisestään. Vaikka LuKT:ssa väki väheni, sen työrukkasiksi perustettiin kuusi alakomiteaa: turvallisuus-, koulutus-, määräys-, kehitys-, kilpailu- ja varainhankintakomiteat. Ideana oli, että LuKT muodostui SIL:n syyskokouksen valitsemista puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta sekä alakomiteoiden puheenjohtajista. Alakomiteoiden jäsenet olivat alkuperäisen ajatuksen mukaisesti pääsääntöisesti LuKT:n ulkopuolisia asiantuntijoita.

Järjestelyllä haluttiin saattaa tiukat ”tekniikka-asiat” niihin vihkiytyneiden pohdittavaksi alakomiteoissa, jotka osasivat ja halusivat käsitellä vain näitä ”ammattiasioita”. Puheenjohtajan tehtävänä oli viedä näin käsitellyt asiat LuKT:n kokouksiin, mikäli alakomitealle ei ollut suoraan suotu toimivaltaa.

Varsinainen LuKT oli näin melko pieni ja sen ajateltiin käsittelevän suurempia linjauksia ja teknillisiä asioitakin. Viimeksi mainittuja kuitenkin siten, että ne tuotiin ”ammattireiskojen” hyvin valmistelemina LuKT:n ”siunattavaksi”.

LuKT vuosimallia 1983: Jäsenet Hannu Laitinen (vas.), Esa Huusari, Mikko Närhi, varapuheenjohtaja Erkki Kajala ja puheenjohtaja Maurits Kouhia. Kuvasta puuttuvat jäsen Hiedanpää ja kameran takana lymynnyt sihteeri Eero Kausalainen. Kuva: Eero Kausalainen.

Hallitus oli vuoden 1983 ensimmäisessä kokouksessaan vahvistanut LuKT:n kokoonpanon vuodeksi 1983: puheenjohtaja **Maurits Kouhia** (Turku, kehitys), varapuheenjohtaja **Erkki Kajala** (Kouvola,

varainhankinta), jäsenet **Markku Hiedanpää** (ilmailuhallituksen harrasteilmailun tarkastaja, määräykset), **Esa Huusari** (Kouvola, kilpailu), **Hannu Laitinen** (Kouvola, koulutus) ja **Mikko Närhi** (Oulu, turvallisuus).

Varsinaisen LuKT:n työrukkasiksi suunnitellut komiteat ja uusi työnjako näytti tältä:

<u>Kehityskomitea</u>	Maurits Kouhia	puheenjohtaja, LuKT:n jäsen
<u>Kilpailukomitea</u>	Esa Huusari, Hannu Laitinen <u>Markku Jääskeläinen</u> <u>Päivi Lappalainen</u> <u>Ilkka Stauffer</u> <u>Petri Mäkinen</u>	puheenjohtaja, LuKT:n jäsen jäsen (LuKT:n jäsen) jäsen " " " kesäkuusta 1983 alkaen
<u>Koulutuskomitea</u>	Hannu Laitinen Esa Huusari	puheenjohtaja (LuKT:n jäsen) jäsen (LuKT:n jäsen)
<u>Määräyskomitea</u>	Markku Hiedanpää Eero Kausalainen	puheenjohtaja (LuKT:n jäsen) jäsen (LuKT:n sihteeri)
<u>Turvallisuuskomitea</u>	Mikko Närhi Markku Hiedanpää <u>Olavi Kilpinen</u> <u>Hannu Leskinen</u>	puheenjohtaja (LuKT:n jäsen) jäsen (LuKT:n jäsen) jäsen "
<u>Varainhankintakomitea</u>	Erkki Kajala	puheenjohtaja (LuKT:n varapuheenjohtaja)

Uusi LuKT oli henkilöluvultaan alakomiteoiden kanssa tarkalleen sama 11 henkilöä, kuin edellisenäkin vuonna. Varsinaisen LuKT:n ulkopuolisia komiteajäseniä oli mukana tässä ensimmäisessä uuden mallin mukaisessa kokoonpanossa vain viisi henkilöä (alleiviivattu yllä olevassa luettelossa). Saattaa olla, että komiteoihin ei heti alussa haluttu ottaa liiaksi "ulkopuolisia", josta seurasi, että vain kahdessa komiteassa oli LuKT:n ulkopuolisia jäseniä, muut olivat "perus-LuKT:n" jäseniä. Ajatus yksittäisen LuKT:n jäsenen työkuorman vähentämisestä ei vielä tässä vaiheessa toteutunut, koska yksittäinen jäsen saattoi olla "perus-LuKT:n" jäsenyyden lisäksi samalla myös jopa kahdessa alakomiteassa jäsen tai peräti puheenjohtaja. Tilanne ei siksi vielä tässä vaiheessa muuttunut oleellisesti aikaisemman puheenjohtajan **Timo Niemisen** luomasta komiteamallista.

LuKT:n kokoonpanossa oli tavanomaisten laskuvarjopiirien ulkopuolelta mukana ilmailuhallituksen melko tuore harrasteilmailun tarkastaja **Markku Hiedanpää**, nyt varsinaisena jäsenenä. Hän oli taustaltaan monipuolinen harrasteilmailija (purjelento, moottorilento, eksperimentaalinen, jne.) ja ammatillainenkin (purjekoneiden valmistus). Vaikka laskuvarjourheilu puuttui hänen repertuaaristaan, sujui yhteistyö todellisuudessa paremmin, kuin aikanaan laskuvarjotarkastaja **Bäckströmin** aikoina. Tätä ei kuitenkaan pidä ymmärtää henkilöiden keskinäiseksi vertailuksi: ilmailuhallituksessa tuntuivat nyt puhaltavan erilaiset tuulet, kuin Bäckströmin aikoina. Hiedanpää tutustui syvällisemmin laskuvarjoiin viisi vuotta myöhemmin USA:han tehdyllä opintomatalla, jossa hän muun muassa suoritti (2.1.1988) tandemhypyn ja sen aikana vapaapudotuksessa tapahtuneen kohtaamisen SIL:n laskuvarjovirkailijan kanssa.

Muutaman vuoden harjoittelun jälkeen alakomiteoita hieman yhdisteltiin ja karsittiin, mutta muilta osin perusajatus osoittautui hyväksi. Alakomiteoihin tuli huomattavasti tätä ensimmäistä kokeiluorganisaatiota enemmän osaavia ja päteviä asiantuntijoita. Vaikka laskuvarjourheilun osalta ei viranomaisvalvonnassa avustaminen toteutunut alkuperäisen suunnitelman mukaisesti, uusi organisaatio toimi loistavasti alkuuskähtelyjen jälkeen. Sen avulla selvittiin hämmästyttävän hyvin kaikista

vuosikymmenen aikana tulleista muutoksista, kehitysvaiheista sekä myös joistakin melko massiivisista kalusto-ongelmista. Järjestelmä on ollut perustaltaan samankaltainen näihin päiviin saakka.

Ilmailu 1/1983

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 8.2.1983: LuKT:n kokous 1/83, 8.2.1983

Suomen Ilmailuliitto ry, tiedotet 15.6.1983: Laskuvrjotiedote 3/83

Ilmailu 2/1983

Ilmailu 3/1983

Laskuvarjourheilu 1/1983

Eero Kausalainen

Paraskin SM

Edellä on jo kahdentoista sivun verran kuvattu alkuvuotta 1983. Sinne näköjään sopi – hiihtoliitosta tutun ilmaisun mukaan – megalomaanisen paljon sisällä istumista, suunnittelua, ja pilkun hinkkaamista ihan kiiltäväksi asti. Jotta totuus ei unohtuisi, on muistutettava, että myös vuonna 1983 hypättiin laskuvarjolla, talvellakin – ei siis pelkästään puhuttu siitä, mistä puute.

Talvihypyt olivat pääasiassa vain satunnaisia irtohyppyjä säiden salliessa. Aika monessa hypykoneessa oli jo ovi, joten hyppääminen ei ollut ihan niin rajua ”...*kuin meillä silloin talvisodassa ovettomassa koneessa ja pakkasta -22 ° ...*” Hyppytoimintaa talvella haluttiin kerhoissa tehostaa, koska mitä enemmän hyppejä vuodessa kertyi, sen parempi oli kerhon talous. Para-Ski -kilpailut olivat oiva talvilaji, jonka avulla saatiin hyppääjät taivaalle jo talvikuukausina ja näin pidentämään hyppekautta.

Vuoden 1983 Para-Ski SM-kilpailu järjestettiin Jyväskylän Laskuvarjokerhon voimin Laajavuorella 4.–6.3.1983. Virallisena kisalajina oli henkilökohtainen pohjoismainen SM-Para-Ski, mutta sivutuotteena kisailtiin myös epävirallisesti myös saman lajin joukkueversiosta sekä Alppi-Para-Ski mestaruuksista. Tässä lajissa LuKT hyväksyi jälkikäteen mestaruudet, vaikka rinteeseen ei saatu minimihyppymäärää täyteen. Ylituomariksi oli LuKT nimennyt ulkopaikkakuntalaisen **Iikka Staufferin** Utin Laskuvarjokerhosta.

Hiihto-osuuden jälkeen henkeä vetämässä pohjoismaisen Para-Ski-kilpailun voittaja Pekka Rutanen Utin Laskuvarjokerhosta (seisomassa) ja kilpailuissa sijan 15 saavuttanut Napapiirin Laskuvarjourheilijoiden Mikko Hyppönen. Kuva: via Mikko Hyppönen.

Alppilajien Para-Ski-kilpailu sai jotkut hyppääjät innostumaan slalomista – oli harjoiteltu salaa ennen kilpailuja. Se, mitä ei ollut harjoiteltu tarpeeksi tai kenties ei lainkaan, oli alppi-Para-Skin erikoisuus: tarkkuushyppey rinteessä olevaan maaliin. Kun vielä sääolosuhteet olivat tarkkuushyppey hankalat,

kokeneillekin hyppääjille sattui erehdyksiä ja kaksi hyppääjää loukkaantui. Ylituomari Stauffer kuvasi sääolosuhteita ja niiden vaikeutta *Laskuvarjourheiluun* (1/1983) kirjoittamassaan artikkelissa värikäästi:

”...Sokkeloisissa tuulikujissa, turbulenssien ja ristituulten tulituksessa saadaan lajien hyppyosaan sitä mielekkyyttä ja hauskuutta, jota kilpailumotivaation ylläpitämiseksi vaaditaankin. – Konkari valumassa vitosen reunoille antautumisasennossa nappulat ylhäällä anteeksiantamattoman johdinkatkoksen jälkeen. Ja kaikkia hymyilyttää...kunnes itse riippuu samassa paikassa, mihin äsken päätti olla menemättä. Sitähän se parhaimmillaan on, taistelua, voittoa ja tappioita...”

Tuloksia:

<i>Pohjoismainen Para-Ski:</i>		hypyt	hiihto	yhteensä
1. Pekka Rutanen	ULK	1 pist.	9 pist.	10 pist.
2. Rauno Härkönen	IJK	9	4	13
3. Olavi Kilpinen	LJK	16	25	41
4. Risto Käyhkö	P-KLU	25	36	61
5. Tapio Satamo	OLK	4	121	125
6. Jari Mäkinen	HLK	121	49	170
7. Esa Huusari	ULK	100	81	181
8. Jukka Autti	ULK	49	144	193
9. Jouni Lahti	ULK	196	1	197
10. Raimo Valkonen	JLK	256	16	272

Epävirallinen Pohjoismainen Para-Ski, Joukkue:

1. ULK I (Olavi Kilpinen, Jukka Autti, Pekka Rutanen)	2
2. ULK I (Timo Toivonen, Jukka Mäki-Kuhna, Jouni Lahti)	13
3. Eturivin Pojat (Veikko Korhonen, Tapio Satamo, Rauno Härkönen)	20
4. JLK (Markku Anttolainen, Lauri Valkonen, Raimo Valkonen)	25
5. P-KLU (Risto Käyhkö, Esa Hirvonen, Asko Karjunen)	50

Alppi-Para-Ski:

1. Olavi Kilpinen	LJK	9	4	13
2. Rauno Härkönen	IJK	4	25	29
3. Jukka Autti	ULK	36	25	61
4. Veikko Korhonen	TamLK	81	9	90
5. Tapio Satamo	OLK	1	121	122
6. Jari Mäkinen	HLK	121	1	122
7. Risto Käyhkö	P-KLU	16	144	160
8. Markku Pihlava	SLU	144	81	225
9. Raimo Ahola	OLK	25	225	250
10. Esa Huusari	ULK	100	256	356

Jyväskylän Laskuvarjokerho, viralliset tulokset Pohjoismainen Para-Ski SM, tulokset epävirallinen SM, Para-Ski Alppilajit

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 8.2.1983: LuKT:n kokous 1/83, 8.2.1983

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 20.4.1983: LuKT:n kokous 3/83, 20.4.1983

Laskuvarjourheilu 1/1983

Virpi Talja/Raija Syyrakki 1995: Ensimmäiset 25 vuotta, Jyväskylän Laskuvarjokerho 1970–1995 (S. 172)

BASE-hyppyonnettomuus, Kaknäs, Tukholma

Alkuinnostuksen jälkeen oli asiaan perehtyneille käynyt selväksi, että BASE-hyppytoimintaan liittyy enemmän riskejä, kuin lajiin vihkiytyneet halusivat myöntää. Riskit olivat olemassa vuorihypyissä usein alhaisen korkeuden, tai ainakin vuorensinämän läheisyyden vuoksi. Erityinen riski liittyi tietenkin BASE-hyppyihin rakennuksista, joihin joitakin antennimastoja ehkä lukuun ottamatta, liittyi niin alhainen hyppykorkeus, että mitään mahdollisuutta varavarjon käyttöön ei ollut.

Kuten aikaisemmista tarinoista ilmeni, LuKT olisi halunnut sanktioida toiminnan Pohjoismaiden laskuvarjoliittojen yhteisesti sopimalla tavalla, mutta LuKT:n uusi puheenjohtaja vesitti asian liiton hallituksen kokouksessa. BASE-mielisiä oli toppuuteltu ja kehoitettu jättämään hypyt väliin. Niin ei kuitenkaan tapahtunut. Hyppyjä jatkettiin tamperelaisittain: ”...ei tehrä näistä ny numero...” Siis vähin äänin ja toimintaa mainostamatta.

Pauli Belik hyppykoneessa 1980-luvun alussa. Kuva: M. Knutson via *Bline Magazine*

Hiljaiselo kuitenkin loppui 7.3.1983. Pieni ryhmä kokeineita SLK:n hyppääjiä oli päättänyt hypätä Tukholmassa sijaitsevasta Kaknäs-tornista. Hyppykorkeus tornista oli 170 metriä maan pinnasta. Hyppääjät olivat arvioineet, että jopa alle 150 metrin korkeus olisi riittävä pakkolaukaisuhypylle. Ensimmäisen hyppääjän hyppy onnistui hyvin. Toisena oli vuo-

rossa **Pauli Belik**. Hyppy ei mennyt yhtä hyvin. Verkossa julkaistavan *Bline Magazinen* artikkelissa – johon tämän tarinan varsinainen tapahtumakuvaus perustuu - kerrottiin, että hänen kuvullaan oli hypätty edellisenä päivänä syvään lumeen, jonka jälkeen kupu oli puhdistettu lumesta ennen uutta pakkausta. Belikin kupuun oli ilmeisesti jäänyt lunta, joka oli ensin sulanut ja sitten jäätynyt säilytetyssä kupua pakkassäissä auton kylmässä tavaratilassa. Oliko tällä osuutta tapahtumaan, ei tiedä.

Kaknästornet, Tukholma. Kuva: via Viljo Kaija

Päästäkseen hyppyyn soveltuvalla tansanteelle hyppääjäryhmä joutui murtautumaan sinne voimapihtien avulla. Matalan hyppykorkeuden takia hypyt päätettiin suorittaa pakkolaukaisuhypyinä. Ensimmäisellä hypyllä pakkolaukaisu toimi hyvin ja hyppääjä laskeutui onnellisesti. Hänen onnensa BASE-hypyillä tosin lakkasi ennen aikojaan myöhemmin, mutta siitä kerrotaan uudessa tarinassa. Toisella hypyllä vuorossa oli Belik. Hänen hypätessään pakkolaukaisuhihnan

murto- sidos, joka oli ilmeisesti heikompi, kuin ensimmäisellä hyppääjällä, katkesi ennen aikojaan,

eikä vetänyt apuvarjoa ulos repusta. Alhainen hyppykorkeus ei mahdollistanut minkäänlaisia pelastautumistoimenpiteitä, hyppääjä tuli maahan saakka vapaassa pudotuksessa.

USA:ssa ilmestyneessä *Skydiving Magazine* lehdessä kerrottiin onnettomuudesta, mutta uutisessa kerrottiin virheellisesti, että hyppääjät olisivat olleet ruotsalaisia.

Tukholman kaupungin alueella sattunut onnettomuus sai luonnollisesti paljon julkisuutta, erityisesti Ruotsissa, mutta myös Suomessa. Vaikka BASE-hyppäjä ei pidetty laskuvarjourheilijana, asia kuitenkin liitettiin Ilmailuliittoon ja laskuvarjourheiluun. Ilmailuliiton laskuvarjotoiminnanohjaaja olisi ollut pahasti median tulituksessa, mutta hän onnistui tällä kerralla väistämään onnettomuutta seuraavana päivänä viikoksi takavasemmalle, opintomatulle Sveitsiin, tutustumaan riippuliittoon – matkapuhelimiä ei vielä tavallisella rahvaalla ollut. Kotiin palatessa enin tiedotusmyräkki oli jo vaimennut.

Liiton piirissä alkoi BASE-keskustelu uudelleen, nyt uusin argumentein. Onnettomuus meni uuden puheenjohtajan **Maurits Kouhian** ihon alle. Hän kirjoitti *Laskuvarjourheiluun* (1/1983) pääkirjoituksen:

”Olen juuri saanut kuulla hyppytoverini kuolemasta.

Pauli on vetänyt kahvasta viimeisen kerran, hihkaissut viimeisen kerran ”sky dive!”

Tuntuu samalla kertaa tyhjältä ja katkeralta.

Mieleen tulevat väkisinkin ne hyyt, jotka olemme olleet hänen kanssaan samassa koneessa. Tulee mieleen se, kun joku sanoi, ettei Paulilla olekaan Suomen rumin tandemi nähtyään minun razzor-backini.

Kaikella on hintansa, sanotaan.

Kaverit hakevat väristyksiä. Trollveggenilta, silloilta, mastoista. Tietävät, että riskit ovat suuret, mutta menevät silti. Menevät, vaikka laskuvarjourheilu joutuu uhanalaiseksi naapurimaassa.

Noista väristyksistä on nyt maksettu hinta, jota ei voi rahassa mitata.

Minkälainen hyppy on tuon arvoinen?

Ei sellaista hyppyä ole.

Tosiasia on, että Pauli on poissa. Hän maksoi hyppynsä korkeimman taksan mukaan.

Eikö se jo riitä?

MAURITS”

Kouhia ei päättänyt asiaa laatimaansa kirjoitukseen, vaan ryhtyi myös muihin toimiin. LuKT:n turvallisuustoimikunta oli kokouksessaan 16.3.1983 käsitellyt asiaa ja tehnyt esityksensä, jonka mukaan palattaisiin LuKT:n alkuperäiseen linjaukseen: Ilmailuliiton pitäisi ryhtyä toimiin BASE-hyppääjien sanktioimiseksi. Toimikunnan esityksen pohjalta Kouhia laati LuKT:n nimissä Ilmailuhallitukselle 24.3.1983 päivätyyn kirjeen, jonka pääkohdat on historiallisista syistä tarpeen esittä:

”...Laskuvarjohyppy kiinteältä alustalta ovat hyppykorkeudesta ja esteiden (kallioseinä, rakennus. torni) läheisyydestä johtuen täysin riippuvaisia käytetyistä välineistä, ts. laskuvarjosta. Hyppääjän laskuvarjohyppykokemuksesta ja saamasta koulutuksesta on tällöin joko hyvin vähän tai ei ollenkaan apua. Mihinkään varotoimenpiteisiin, esim. varavarjon käyttöön, ei ole aikaa, ja täten tällaisen hyppäämisen riskit ovat äärettömästi suurempia, kuin ilma-aluksesta suoritettujen hyppöjen. Voitaisiin mielestämme jopa puhua ilmailuvälineen väärinkäytöstä.

Yleinen mielipide sekä laskuvarjourheilun harrastajien että SIL:n ja tietääkseni myös IH:n piirissä on, että tällainen normaalia urheilutoimintaa vahingoittava hyppääminen olisi saatava loppumaan, mutta sääntöjen ja määräysten puuttumisen vuoksi keinoja ei ole löydetty.

Lentosäännöt (30.3.79), pykälä 3.1.6. sanoo kuitenkin:

3.1.6 Laskuvarjohyppy. Hätätilannetta lukuunottamatta laskuvarjohyppäjä saa suorittaa ainoastaan IH:n määräämin ehdoin. Katso lisäksi ilmailuasetus 98 §.

Koska ao. hypyt eivät ole suoritettuja hätätilanteessa ja IH:n määräykset koskevat ainoastaan hyppäjä ilma-aluksesta, katsomme, että kiinteältä alustalta suoritettavat hypyt ovat määräysten vastaisia ja siten rangaistavia...”

Tämän jälkeen kirjeessä pyydetään Ilmailuhallitusta selventämään asiaa ja saattamaan harrastajien tietoon mahdolliset rangaistustoimenpiteet. Kirjeen lopussa esitetään myös suositus SIL:n hallitukselle, että se ryhtyisi toimeen BASE-hyppääjien ”...karsimiseksi liiton jäsenistöstä.”

Ilmailuviranomainen vastasi SIL:n kirjeeseen ja yhtyi siinä Ilmailuliiton näkemykseen toiminnan yleisen edun vastaisuudesta. 21.4.1983 päivätyn vastauksen ytimet:

”...Jotta laskuvarjourheilun harrastajille tulisi tietoon, että kyseinen hyppytoiminta ei ole sallittua, on ilmailuhallitus aloittanut valmistelut ilmailumääräyksen OPS M6-2 ”Laskuvarjohyppytoimintaa koskevat yleiset varomääräykset”, muuttamiseksi siten, että se ilmenee tästä määräyksestä.

Määräyksen valmistelussa toivomme saavamme asiantuntija-apua Laskuvarjourheilun keskuustoimikunnalta...”

Kirjeen olivat allekirjoittaneet toimistopäällikkö **Martti Räikkönen** ja esittelijänä tarkastaja **Markku Hiedanpää**. Olikin varmaa, että asian valmistelu sujui sutjakasti, olihan Hiedanpää itse LuKT:n määräyskomitean puheenjohtaja, jonka apuna komitean ainoa jäsen, SIL:n laskuvarjotoiminnanohjaaja.

Vielä tässä vaiheessa Ilmailuhallitus ei kuitenkaan ryhtynyt rangaistustoimiin, koska sillä oli käytävissään ainoastaan lehtitietoja, ei täsmällisiä tietoja. BASE-hyppytoiminta ei näihin tapahtumiin loppunut, mutta viranomainen sai myöhemmin tilaisuuden ryhtyä toimiin...

Historiaheppu koki tätä kirjoittaessaan tarpeelliseksi käydä BASE-hyppyihin liittyvät taustat ja juuret läpi melko perusteelliseksi sekä historiallisista, mutta myös henkilökohtaisista syistä. Jotkut BASE-hyppääjät ovat taustoja tuntematta nimenneet viranomaisen ja SIL:n kannanotot yksinomaan Historiaheppun syyksi: ”...niin kauan, kuin hän istuu asiasta päättävällä tuolilla, BASE tulee olemaan laintonta Suomessa...”. Kausalaisen käsissä kuului myös netissä keskustelupalstalla esitettyjen mielipiteiden perusteella olleen verta, koska hänen toimiensa vuoksi – sekä SIL:ssa että myöhemmin viranomaistyössä, BASE-hyppääjät eivät voineet laillisesti harjoitella turvallisesti toimintaansa.

SIL:n ja ilmailuviranomaisen käsitykset BASE-hyppyistä perustuivat edellä esitettyihin kannanmuodostuksiin – joiden muodostamiseen olivat osallistuneet LuKT ja sen alakomiteat, SIL:n hallitus ja Ilmailuhallitus - kunnes 2 000-luvulla SIL:n aloitteesta tehtiin uudenlaisia ratkaisuja.

Muistio/Eero Kausalainen: Turvallisuustoimikunta/LuKT 8.3.1983

Laskuvarjourheilu 1/1983

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 16.3.1983: Turvallisuustoimikunta/LuKT

Suomen Ilmailuliitto ry., 24.3.1983: Laskuvarjotiedote 2/83

Suomen Ilmailuliitto ry, kirje Ilmailuhallitukselle 24.3.1983: Laskuvarjohyppy kiinteältä alustalta

Skydiving Magazine 1/1983 (Issue #37)

Ilmailuhallitus, kirje 21.4.1983, Dn:o 1475/39/83: Laskuvarjohyppy kiinteältä alustalta

18.4.2024: https://www.blincmagazine.com/forum/wiki_index.php?title=Pauli_Belik

liro Seppänen 2019: Kolme elämää

Pohjoismaiset hiihtohyppykilpailut Ruotsissa

Para-Skin pohjoismaiset mestaruuskilpailut järjestettiin Ruotsin Borlängessä, Tukholmasta 200 kilometriä luoteeseen 11.–13.3.1983 vain viisi päivää oman SM-kilpailumme jälkeen. Kilpailujen koordinaatio ei pohjoismaisella tasolla ollut toiminut kovin hyvin. Suomi ei lyhyen varoitusaajan takia saanut parasta mahdollista joukkuetta. Matkaan lähti kilpailijoita SM-kilpailun sijoilta 8 ja 9. Lähtökohdista huolimatta joukkue pärjäsi hyvin. Tavoitteena oli ollut lähettää PM-kilpailuun kaksi 3-henkilön joukkuetta, mutta se ei onnistunut. Kokoon saatiin vain yksi 3-miehinen ja sen lisäksi yksi ”irtoheppu”, joka hyppäsi vain henkilökohtaisessa kilpailussa. Suomen joukkueessa olivat kilpailijoina **Olavi Kilpinen, Pekka Rutanen, Jouni Lahti** ja **Jukka Autti**. Tuomarina oli **Markku Paakkanen** ja joukkueenjohtajana **Sari Kääriä**.

Kilpailulajina oli pohjoismaainen Para-Ski, joten mutkamäkeä ei näissä kilpailuissa nähty. Kilpailun osalajeina olivat murtomaahiihto ja tarkkuushyppy (neljä kierrosta). Kilpailuissa laskettiin samoilta hypyiltä sekä henkilökohtaiset, että epäviralliset PM-joukkuetulokset.

Kilpailun erikoisuus oli hiihdon järjestäminen Borlängen ulkoilualueella illalla, alkaen kello 22.00. Ladun varrella olikin yleisöä. Suomalaiset saivat hyvää kannustusta paikalle saapuneilta ruotsinsuomalaisilta. Kilpailut olivat hyvin järjestetyt. Myös iltaohjelma palkintojenjaon jälkeen oli järjestetty niin hyvin, että kieliongelmista ei enää ollut tietoakaan.

Joukkueen jäsen Jouni Lahti kirjoitti kilpailumatkasta artikkelin *Laskuvarjourheiluun* (1/1983). Kilpailun kulkuun ja tuloksiin voi tutustua tarkemmin verkkosivuilta löytyvästä lehdestä. Lahti kritisoi perustellusti sitä, että kilpailut oman SM-kisan kanssa olivat liian lähekkäin. Se vaikeutti paitsi parhaan joukkueen kokoamista, myös rahoituksen ja kisaisännille ja muille joukkueille jaettavan muistokrääsän hankkimista.

Tuloksia:

<i>Henkilökohtainen Para-Ski:</i>		<i>hyppypisteet hiihtopist.</i>		<i>yhteensä</i>
1. Trond Augestad	Norja	1	16	17
2. Pekka Rutanen	Suomi	4	36	40
3. Harald P. Kås	Norja	36	9	45
4. Jouni Lahti	Suomi	81	1	82
5. Jürgen Snell	Ruotsi	25	100	125
6. Roland Bäcklin	Ruotsi	9	121	130
7. Olavi Kilpinen	Suomi	64	81	145
8. Christer Alldén	Ruotsi	121	25	146
9. Knut Moen	Norja	144	4	148
10. Hans Jonsson	Ruotsi	16	196	212
12. Jukka Autti	Suomi	49	169	218

Joukkuekilpailu:

1. Suomi (Olavi Kilpinen, Pekka Rutanen, Jukka Autti)	4	4	8
2. Ruotsi 1 (Christer Alldén, Roland Bäcklin, H. Jonsson)	1	9	10
3. Norja (Harald P. Kås, Knut Moen, Trond Augestad)	9	1	10
4. Ruotsi 2 (Ulf Tingnert, Göran Ekholm, Jürgen Snell)	16	16	32

Laskuvarjourheilu 1/1983

Dala Fallskärmsklubb 1983: Nordic Paraski Championships 1983 results

Toinen kerta toden sanoo - hyppytoiminta Alavudella käynnistyy - nyt ihan oikeasti...

Alavuden Ilmailukerho (AIK) oli monialainen kerho, jossa 1980-luvun viimeisenä tulokkaana oli laskuvarjourheilu. Tarkkaan ottaen laskuvarjourheilu oli jo hetkellisesti piipahtanut kerhossa jo 1970-luvulla, mutta kuollut hiljaa pois noin yhdentoista vuoden ajaksi. Ensimmäisen kurssin taustahahmo oli Töysän mies **Paavo Penttilä**, joka oli käynyt LjK:n vuosina 1964–1965 (kurssi 3). Hänellä kesti muutama vuosi kehitellä ajatusta siviilihyppyistä ennen kuin löytyi muutamia samanhenkisiä, hypyistä kiinnostunutta kerholaista.

Ensimmäisen kurssin vetoapu saatiin Jämsän Seudun Ilmailuyhdistyksen laskuvarjoajaoksesta. Ensimmäinen kurssi järjestettiin 28.7.–13.8.1972. Kurssin vetäjinä olivat **Pekka Karhumäki** ja **Markku Angerias**. Kurssille osallistui seitsemän oppilasta, joista osa oli hypännyt aikaisemmin Laskuvarjojääkärikoulussa. Osa kurssin harjoituksista pidettiin Utissa LjK:n laitteissa. Hyppytoiminta kuitenkin lässähti pian kurssilaisten palattua takaisin muiden ilmailumuotojen pariin.

Tämän jälkeen kerho jatkoi aktiivisena eri purje- ja moottorilentokerhona, mutta laskuvarjolla ei hypätty pitkään aikaan. Töysäläinen **Heikki Viitamäki**, myöhemmin yksi kerhon puuhamiehistä, oli ollut halukas osallistumaan jo ensimmäiselle, vuoden 1972 kurssille, mutta isä ei tunnistanut pojassaan tulevaa alavutelaisen laskuvarjourheilun merkkimiestä, joten kurssimaksuavustusta ei herunut.

Viitamäki ei luovuttanut, mutta otti aikalisän. Hän kävi hyppykurssin Suomen Laskuvarjokerhossa vuonna 1980, jonka jälkeen hän jatkoi hyppäämistä Tampereella. Samoihin aikoihin oli hyppykoulutuksen, myös Helsingissä, saanut seuratoveri **Pekka Keisanen**. Viitamäki ja Keisanen kävivät hyppäämässä Tampereella, mikä oli matkojen takia tietysti hankalaa. Lopulta päädyttiin Tampereen Laskuvarjokerhon kanssa sopimukseen hyppykurssin järjestämisestä Alavudella.

Heikki Viitamäki maaliskuussa 1983. Kuva: via Heikki Viitamäki.

Tampereen Laskuvarjokerhon voimin järjestettiin Alavudella 19.3.1983 alkanut kurssi, jonka ensimmäiset hypyt suoritettiin 16.4.1983. Kurssin hypymestarina oli **Mauri "Hurraa" Rajala**, kouluttajana **Matti Sammatti** ja apukouluttajana Heikki Viitamäki.

Vuonna 1985 ilmailukerhoon perustettiin virallisesti laskuvarjoajaos. Alkuvaiheessa käytettiin Hallista ja Utista lainattuja ylijäämävarjoja, mutta muiden kerhojen tapaan oppilaskalusto uudistettiin 1980-luvun jälkipuoliskolla

Vuonna 1983 Viitamäki sai ensimmäisenä Alavuden kerhon jäsenenä laskuvarjohypääjän lupakirjan. Samana vuonna hän osallistui ensimmäisen kerran laskuvarjohypyn SM-kilpailuihin. Raskasrakenteisen hyppääjän maata järjestyttävät maahantulot pyöreällä Para-Commander kuvulla huomattiin: hän sai kaikella ystävyydellä annetun lisänimen "*Töysän pommi*". Pekka Keisanen sai myös pian lupakirjan ja osallistui vuonna 1984 Suomen Ilmailuliiton järjestämälle hypymestarikurssille. Hypymestarin kelpoisuuden hän sai seuraavana vuonna.

Vasta tästä toisesta aloituksesta – 19.3.1983 – käynnistyi kehitys, joka lopulta vähitellen nosti Alavuden Ilmailukerhon yhdeksi merkittävistä suomalaisista laskuvarjokerhoista. Kerhon

päätoimiala on tätä kirjoitettaessa (huhtikuu 2024) laskuvarjourheilu: vuosittainen hyppymäärä on keskimäärin 5 000 hyppyä.

Alavuden Ilmailukerhon verkkosivujen ja ensi käden lähteenä käytetty Heikki Viitamäen kooste poikkeavat hieman toisen aloituksen ajankohdan osalta. Viitamäen mukaan sivuston tiedot (21.4.2024) ovat laskuvarjotoiminnan aloituksen osalta virheelliset ja edellä kuvatut, Viitamäen aikaisempaan aineistoon perustuvat tiedot pitävät paikkansa

Heikki Viitamäki, lokakuu 2003: Alavuden Ilmailukerho – laskuvarjohistoriaa (julkaisematon)

Laskuvarjojääkärikerhon Tuki ja Perinne ry; Ahokanto, Laitinen, Reiman, Solasaari: Punaiset baretit, Laskuvarjojääkärikoulu 1962–1996

Utin Laskuvarjokerho ry 9.7.1983: Laskuvarjourheilun SM-83, Viralliset tulokset

https://fi.wikipedia.org/wiki/Alavuden_Ilmailukerho

<https://alavudenilmailukerho.fi/kerho/>

Puhelinkeskustelu Heikki Viitamäki – Eero Kausalainen 21.4.2024

Banaanilaukussa FXC 12 000 – varavarjossa apuvarjo, oikein vai väärin?

LuKT:n turvallisuuskomitea oli 16.3.1983 pidetyssä kokouksessaan pohtinut uuden FXC 12 000 -laukaisimen käyttöön liittyviä näkökohtia. Ilmailuhallitus oli juuri hyväksynyt laitteen käyttöön ja Laskuvarjojääkärikoulussa palveleva **Olli-Matti ”Onska” Multamäki** oli suomentanut sen käyttöohjeen, jonka olivat tarkastaneet saman sotakoulun kapteeni, LuKT:n jäsen **Hannu Laitinen** ja LuKT:n puheenjohtaja **Maurits Kouhia**. Tekijöiden suostumuksella käyttöohje liitettiin SIL:n laskuvarjo-ohjeistoon.

Ennen FXC 12 000 -laukaisimien käyttöönottoa varavarjon käyttö oli ohjeistettu siten, että päävarjon vajaatoimintatilanteessa, jos käytetään teho- tai liitovarjoa, on päävarjon kupu irrotettava ennen varavarjon käyttöä. Vajaatoimintatilanteessa, jossa päävarjon kupua ei irroteta, varavarjo oli tähän saakka ohjeistettu avaamaan heittomenetelmällä: vasen käsi varavarjon repun päälle, oikealla kädellä laukaisu ja sen jälkeen tartutaan kupuun ja heitetään tai tarvittaessa avustetaan sitä syöttämällä ilmavirtaan.

Jos päävarjoa ei ole vajaatoimintatilanteessa tarkoituksenmukaista tai mahdollista irrottaa, rintapakkusvaravarjossa – ”banaanilaukussa” – ei USA:n laskuvarjoliiton USPA:n suositusten ja sen perusteella laaditun ilmailuhallituksen ohjeen mukaan käytetä apuvarjoa. Nyt suomennettu laukaisinohje otti kantaa ainoastaan laitteen asennukseen, asetukseen ja muuhun käyttötekniikkaan, mutta ei vajaatoimintatilanteeseen liittyviin hyppääjän menettelyihin.

Turvallisuuskomitea katsoi kokouksessaan tarpeelliseksi esittää vallitsevia varolaukaisimeen liittyviä käytäntöjä uudistettavaksi. Se päätti suositella, että laukaisimen ohjeessa esitetyn lisäksi barometrilaukaisinta käytettäisiin oppilaan ensimmäisestä hypystä siihen saakka, kunnes hän on hyväksytysti suorittanut kaksi viiden sekunnin vapaapudotushyppyä. Toisena suosituksena turvallisuuskomitea suositteli FXC 12 000 -laukaisimen asetuskorkeudeksi (laukeamiskorkeudeksi) 1 000 jalkaa. Kolmas suositus koski rintapakkusvaravarjon apuvarjoa: jos varavarjoon asennetaan FXC 12 000 -laukaisin, suositellen, että siihen asennetaan apuvarjo.

Turvallisuuskomitea kuitenkin teki päätöksen hieman nurinkurisessa järjestyksessä, koska vasta edellä mainittujen suositusten jälkeen päätettiin hankkia täydentäviä tietoja muualta, maista, joilla oletettiin olevan pitempi kokemus FXC 12 000 -laukaisimesta. Turvallisuustoimikunnan kokouksessa tarkkailijana mukana ollut SIL:n laskuvarjotoiminnanohjaaja lähetti asiaa koskevan tiedustelun Pohjoismaiden (Norja, Ruotsi, Tanska) laskuvarjoliitoille sekä Englannin laskuvarjoliitolle (British Parachute Association). Tiedustelukirjeen pääsisältö oli seuraava:

- Onko teillä kansallista määräystä apuvarjon käytöstä käytettäessä FXC 12 000 tai Sentinel - varolaukaisinta rintapakkausvaravarjossa?
- Millaisia kokemuksia teillä on asiasta?
- Mikä on maassanne vaadittu laukaisimen laukaisukorkeus käytettäessä laukaisinta rintapakkausvaravarjossa, oppilastandemvaravarjossa tai käytettäessä laukaisinta päävarjossa?
- Millaisia ovat kokemuksenne korkeusasetuksesta
- Mikä organisaatio on maassanne oikeutettu huoltamaan ja korjaamaan automaattilaukaisimia?

Ennen vastausten saapumista alkoi LuKT:n sisällä värähdellä. Syntyi pienet ”jäsentenväliset” LuKT:n jäsenen ja sen koulutuskomitean puheenjohtaja **Hannu Laitisen** kyseenalaistaessa (kirje 28.4.1983) turvallisuustoimikunnan päätöstä siksi, että sille ei löydy perusteita kirjallisista lähteistä tai ohjeista, jollaisina hän mainitsi USPA:n ohjeen Part 119 sekä Ilmailuhallituksen tiedotuksen TRG T2-11. Laitinen korosti myös, että apuvarjon käyttöön liittyvää asiaa ei ole teknisesti tutkittu. Siksi päätös laittaisi varavarjon käyttökoulutuksen ja siihen liittyvän ilmailuviranomaisen ohjeen uusiksi.

Turvallisuuskomitean esittämä 1 000 jalan asetuskorkeus oli Laitisen mielestä oikean tuntuinen, mutta siitäkään ei ollut mitään tutkittua tausta-aineistoa.

Laitisen perustelu ja reagointi suositukseen olivat oikeat: mitään todellista tutkimustietoa tai tietoa muissa maissa kokeiluista käytännöistä ei turvallisuuskomitean päätöksen taakse löytynyt – se oli ”musta tuntuu - mutu” -päätös... Tapahtuma ei aiheuttanut LuKT:n sisällä erityistä tunnemyrskyä. Ymmärrettiin, että Laskuvarjojääkärikoulussa ammatikseen myös tällaisia asioita pohtineen Laitisen kritiikki oli oikea, vaikka ehkä osuikin hermoon. Asioista opittiin ja seuraavina vuosina osattiin jo selvittää asioiden ”tieteelliset” perusteet ja jos sellaisia ei ollut (riittävästi), osattiin jo tehdä itse omia selvityksiä, koehyppyjä, jotka kuvattiin, kyselyjä muihin maihin, jne.

Saadut vastauksetkin tukivat Laitisen kritiikkiä ja ”antoivat huutia” turvallisuustoimikunnan suosituksille. Brittien mielestä laukaisimen asennus ei vaikuta apuvarjon käyttöperiaatteeseen. Periaate oli sama, kuin Suomessa ennen turvallisuuskomitean suosituksia: jos on tarkoitus päästää päävarjon kupu, banaanilaukkuvaravarjossa on oltava apuvarjo, muulloin ei. Englannissa ei ollut asiaan liittyviä ongelmia. Heillä ei ollut varsinaista sääntöä laukaisimen asetuskorkeudesta, mutta käytännön mukaan asetuskorkeus säädettiin 1 000–1 200 jalan korkeuteen. Englannissa laukaisimet ovat toimineet yleensä hyvin, joskin jonkin verran laukeamisia on tapahtunut väärään aikaan. Brittein saarilla laukaisimet lähetetään huoltoon valmistajalle.

Tanskan vastaus oli melko tarkoin sama, kuin briteillä. Apuvarjokäytäntö oli tarkalleen sama. FXC 12 000:n laukaisuasetus on aina 1 000 jalkaa (n. 300 m). Laukaisimia saivat korjata ja huoltaa vain valmistajat. Lisäksi Tanskasta kerrottiin, että siellä tehtiin laukaisimille alipainekammiossa kahdeksan koetta (laukaisua normaalissa painekorkeudessa). FXC:n käsikirjassa edellytetyt toiminnantarkastukset varavarjon pakkausjakson yhteydessä suoritetaan usein lentokoneella: kone ilmassa ovi suljettuna, koneessa FXC-varavarjoja, jotka on asennettu ”jump” -asentoon. Lentokone vähentää korkeutta riittäväällä vajoamisnopeudella, jolloin voidaan todeta laitteen laukeaminen oikeassa korkeudessa. Samaa tapaa oli jossain määrin käytetty myös Suomessa.

Vaikka turvallisuustoimikunta oli tehnyt päätöksen suosituksensa heppoisin perustein ja ulkomailta saatu palaute oli hyvin samansuuntaista edellä kerrotun kanssa, ei asia vielä tähän päättynyt. Vielä syyskuussa 1983 SIL:n Utissa järjestämässä kalustotapahtumassa asiaa veivattiin. Pohdittiin rintapakkausvaravarjoon liittyviä käyttönäkökohtia apuvarjon ollessa asennettuna ja ilman apuvarjoa. Lopullista ratkaisua ei löydetty, mutta pitäydettiin alkuperäisissä käytännöissä ja turvallisuuskomitean

suosituksilla pyyhittiin pöytää – tai jotain muuta. Lähivuosina tämäkin aihe tuli kalustokehityksen myötä poistumaan luonnollista tietä päiväjärjestyksestä.

Ilmailuhallitus 25.2.1981, Dn:o 294/64/81: FXC 12 000 tyyppisen laskuvarjon painelaukaisimen käyttö lupa

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 16.3.1983: Turvallisuustoimikunta/LuKT 16.3.1983

The Finnish Aeronautical Association, letter 22.3.1983 (BPA, F/NLF, SFF, DFU): Rules concerning the use of Automatic Opening Devices

Hannu Laitinen, palaute 28.3.1983: Turvallisuuskomitean pöytäkirja 16.3.83; FXC 12 000 ja varavarjo, ym.

United States Parachute Association, USPA Part 119: Doctrine – Auxiliary (reserve) parachute

British Parachute Association, letter 30th March 1983: Your letter dated 22nd March concerning automatic opening devices

Tanskan laskuvarjoliitto DFU, muistio 4.5.1983: DFU:n vastaus FXC-kyselyyn: keskustelu Eero. Kausalainen/Dan Vendelbo 2.5.1983

Suomen Ilmailuliitto ry, Ohje 20.2, 4.9.1983: Barometrilaukaisimen käyttöohje

Laskuvarjourheilu 4/1983

Kalakukkoa Kuopiossa

Kuopion Ilmailuyhdistyksen laskuvarjoaosto järjesti perinteiset tarkkuushyppykilpailut Kuopiossa 26.–27.3.1983. Kilpailut oli järjestetty Kuopiossa ensimmäisen kerran jo huhtikuussa 1968, joten perinteitä alkoi jo olla. Kilpailut järjestettiin lähes vuosittain, mutta käytävissä olevasta aineistosta ei selvinnyt, onko ollut välivuosia, ja jos on, kuinka monta. Koska kilpailut järjestettiin Kuopiossa, niitä jo varhaisessa vaiheessa alettiin kutsua nimellä ”Kalakukkokisat”, josta nimityksestä sittemmin tuli vähintään puolivirallinen. Historiahepun hyppypäiväkirjasta löytyy ensimmäinen maininta kilpailuun osallistumisesta maaliskuussa 1970. Siitä ja heti kisan jälkeen tapahtuneesta siirtymisestä ”jää-asema Zebralle” lialmeen hyppyleirin vetäjäksi on jo kerrottu 1970-luvun tarinoissa...

Vuoden 1983 kilpailussa hypättiin hyvän sään suosiessa kaikki kilpailuun kuuluvat seitsemän kierrosta henkilökohtaista tarkkuutta. Kolmen ensimmäisen kierroksen tulos laskettiin myös joukkuekilpailun tulokseksi ennalta ilmoitetuille joukkueille. Sään lisäksi kilpailujen läpivientiä talvisessa säässä edesauttoi tehokas lentokonekalusto, jonka muodostivat Cessna 172 FR ja Cessna 206.

Tuloksia:

Henkilökohtainen A-sarja (7 kierrosta):

1. Olavi Kilpinen	Laskuvarjojääkärikoulu	0,05 m
2. Kalle Savolahti	Laskuvarjojääkärikoulu	0,05
3. Jarmo Laamanen	Laskuvarjojääkärikoulu	0,11
4. Pekka Ora	Suomen Laskuvarjokerho	0,19
5. Anssi Horppu	Utin Laskuvarjokerho	0,24
6. Timo Toivonen	Utin Laskuvarjokerho	0,34
7. Pekka Rutanen	Utin Laskuvarjokerho	0,42
8. Tapani Rekola	Laskuvarjojääkärikoulu	0,53
9. Jukka Mäki-Kuhna	Utin Laskuvarjokerho	0,54
10. Reijo Aittomäki	Laskuvarjojääkärikoulu	0,59

Henkilökohtainen B-sarja (7 kierrosta):

1. Jouni Lahti	Utin Laskuvarjokerho	1,83 m
2. Sinikka Nieminen	Tampereen Laskuvarjokerho	1,97
3. Helge Luttinen	Kainuun Laskuvarjokerho	2,89
4. Keijo Töhönen	Kuopion Ilmailuyhdistys	5,04
5. P. Väänänen	Kuopion Ilmailuyhdistys	6,22
6. Tuure Helo	Jyväskylän Laskuvarjokerho	10,14
7. Risto Ponto	Kuopion Ilmailuyhdistys	13,79

8. Arto Boman	Kuopion Ilmailuyhdistys	19,64
9. Tarja Salonen	Tampereen Laskuvarjokerho	23,15
10. S. Lastunen	Kuopion Ilmailuyhdistys	24,74

Joukkuetarkkuus (3 kierrosta):

1. LjK	Savolahti, Kilpinen, Laamanen	0,14 m
2. 00	Pekka Rutanen, Pekka Ora, Anssi Horppu	0,42
3. ULK I	Timo Toivonen, Jouni Lahti, Jukka Mäki-Kuhna	1,54
4. LjK II	Tapani Rekola, Reijo Aittomäki, Matti Kokkonen	2,11
5. KIY I	Keijo Töhönen, Risto Salonen , P. Väänänen	10,18
6. Kaimat	Mauno Sorsa, Mauno Räsänen, Asko Karjunen	10,79
7. TamLK I	Kirsi Aarimo , Sinikka Nieminen, Tarja Salonen	20,41
8. JLK I	Petri Maaranen , Tuure Helo, Virpi Talja	26,51
9. KIY II	Arto Boman, Risto Ponto, S. Lastunen	32,63

Laskuvarjourheilu 1/1983 (9)

Eero Kausalainen: Laskuvarjohyppääjän hyppypäiväkirja, Ensimmäinen osa (1967–1970)

Päävarjojen vuositarkastus

Vuonna 1983 pelastus- ja varavarjot oli tarkastettava ilmailumääräyksessä määritettyjen jaksojen (3, 2 tai 1 vuotta) täytyttyä, muutoin niillä ei saanut hypätä. Päävarjo oli saman määräyksen mukaan tarkastettava vuosittain. Näitä tarkastuksia saivat suorittaa ainoastaan hyväksytyt laskuvarjokorjaamot. Laskuvarjourheilun päätoimittaja **Jorma Öster** kritisoi *Laskuvarjourheilun* pääkirjoituksessaan keväällä 1983 (2/1983) päävarjojen vuositarkastusta, ja toivoi poistamiseen liittyvien ehdotusten käsittelemistä pikaisesti:

”Kenen intresseissä on käsittelyn jarruttaminen? Pidetäänkö päävarjojen tarkastuspakko voimassa vain sentähden, että taataan laskuvarjokorjaamoille työllisyys? Aikooko LUKT odottaa asiassa siihen asti, kunnes saadaan toimiva kerhoriggerisysteemi? Viimeksimainitussa tapauksessa lienee ilmiselvää, että mitään ei tule tapahtumaan ennen v. 2000.”

Österin purkaus ei ollut aivan perusteeton. LuKT oli jo vuonna 1978 käynnistänyt toimet ”kerhoriggerijärjestelmän” perustamiseksi. Kerhoriggerillä tarkoitettiin kerhotasolla toimivaa henkilöä, joka saisi tehdä pienempiä korjauksia päävarjoihin ja samalla kenties tehdä niille määräaikaistarkastuksia. Vuonna 1979 asiasta tehtiin esitys Ilmailuhallitukselle. Siellä lienee ollut käynnissä monenlaisia uudistuksia, mukaan luettuna laskuvarjoasioita hoitaneen henkilön vaihtuminen.

”Kerhoriggerisysteemi” lopulta käynnistyi uudistetun laskuvarjojen huoltojärjestelmän myötä pääkirjoituksesta noin vuoden kuluttua, toukokuussa 1984. ”Kerhoriggerin” nimeksi vakiintui kalustomestari ja laajemmat laskuvarjojen korjaus- ja tarkastusoikeudet omaavasta henkilöstä tuli laskuvarjotarkastaja.

Laskuvarjourheilu 2/1983

Eero Kausalainen 6.5.2024

”Enska” Kilpinen - 3 000

Utin Laskuvarjokerhon puheenjohtaja, Laskuvarjojääkärikoulussa palveleva ylivääpeli **Olavi ”Enska” Kilpinen** sai 19.4.1983 ensimmäisenä Suomessa kolmetuhatta hyppyä täyteen.

Juhlahypyillä Utissa oli hyppykorkeus luonnollisesti 3 000 metriä. Vuonna 1969 LjK:ssa (kurssi 8) hyppyranssa aloittanut Kilpinen sai ensimmäiset tuhat hyppyä täyteen vuonna 1976, toinen tuhat oli täyttynyt 1979. Vaikka Kilpinen palvelikin LjK:ssa, oli hänen hyppistään ainoastaan hieman toista sataa pakkolaukaisua (T-10).

Olavi "Enska" Kilpinen Utin taivaalla 19.4.1983. Kuva: via Olavi Kilpinen

Kilpinen sattui onnekseen pääsemään siihen harvalukaiseen ryhmään varusmiehiä, jotka saivat vapaapudotuskoulutuksen. Koska se oli mukavaa, hän sai siitä kimmokkeen jäädä vakinaiseen

palvelukseen toimiupseeriksi, mistä kehkeytyi upea hyppyyra suomalaisen laskuvarjourheilun huijulla.

Kilpinen oli ja on tätä kirjoitettaessa (lokakuu 2024) edelleen värikäs persoona, moninkertainen SM-mitalisti ja SIL:n ja Puolustusvoimien edustushyppääjä, Utin Laskuvarjokerhon puheenjohtaja, haitarinsoitaja.

Ilmailu 5/1983

Laskuvarjourheilu 2/1983

Ahokanto (toim.): Punabaretit, Laskuvarjojäkärikoulu 1962–1996 (Harri Salmi, Heikki Vaiste, Laskuvarjojäkärien Tuki ja Perinne ry, 2003)

Tunturi-Ilmailijat esittelevät ilmailua - laskuvarjourheiluakin

Ivalossa toimiva Tunturi-Ilmailijat ry järjesti 23.4.1983 SIL:n ilmailun markkinointikampanjaan kuuluvana Nuorison Ilmailupäivänä tapahtuman, jossa esiteltiin ilmailutoimintaa. Tilaisuus oli jaettu kolmeen eri paikkaan: näyttelytilat urheiluseuran talolla, urheilukenttä laskuvarjohyppy- ja helikopteriesityksille sekä Ivalojoki pienkoneiden ja riippuliidon esityspaikkana.

NLU:n hyppääjät Kari Niskala (vas.) ja Raimo Laine seuraavat riippuliittoa esitystä ja valmistautuvat hypylle Hotelli Ivalon pihalla. Kuva: Juhani Honkola via Ilmailu.

Tunturi-Ilmailijoilla ei ollut omaa laskuvarjohyppytoimintaa. Sitä olivat esittelemässä Rovaniemellä toimineen Napapiirin Laskuvarjourheilijoiden jäsenet **Raimo Laine** ja **Kari Niskala**. He antoivat kaksi hyppynäytöstä ja esittelivät kiinnostuneille lappilaisille sisätiloissa laskuvarjon pakkaamista.

Tilaisuuden ohjelmakokonaisuus sisälsi laskuvarjotoiminnan esittelyn lisäksi lennokkitoimintaa, moottorilentoa, helikopteri- ja riippuliitotoimintaa. Nähtiinpä paikalla myös Lapin Lennoston Draken hävittäjä. Tapahtumaan kävi tutustumassa 650–700 henkilöä.

Ilmailu 6–7/1983

Hyppymestariopisto taas käynnissä

Yllä: Vuoden 1983 ainoalle hyppymestarikurssille osallistuneet ryhmäkuvassa: Jyrki Furuholm (vas.), Merja Linna, Martti "Marty" Vieru, Anne Louhimo, Eero Kausalainen, Kimmo Toikkanen ja Mauri "Härski" Hartikainen. Edessä Veikko "Veka" Rissanen. Kuva: Eero Kausalainen.

Vuoden 1983 ensimmäinen hyppymestarikurssi järjestettiin Suomen Urheiluilmailuopistossa Räyskälässä 23.–30.4.1983. Kurssille osallistui poikkeuksellisesti vain kuusi oppilasta tavanomaisen kahdeksan sijasta. Liiton toimintasuunnitelmissa olleille seuraavillekaan kursseille ei ollut tungosta, joten tämä kurssi oli vuoden ensimmäinen ja ainoa.

Hyppymestarioppilas Anne Louhimo (oik.) tarkastaa oppilas Mauri Hartikaisen varusteita. Toimintaa valvoo taustalla kurssin vetäjä Eero Kausalainen. Kuva: Eero Kausalainen.

Kurssille osallistuivat oppilaina **Jyrki Furuholm** (SLU, Pori), **Merja Linna** (OLK, Oulu), **Martti Vieru** (TLU, Turku), **Anne Louhimo** (TamLK, Tampere), **Kimmo Toikkanen** (NLU, Rovaniemi) ja **Mauri Hartikainen** (SLK, Helsinki). Kurssin vetäjänä oli Ilmailuliiton laskuvarjotoiminnanohjaaja **Eero Kausalainen** (SIL), apulaisenaan SLK:n koulutuspäällikkö **Veikko Rissanen**. Pelottomina hyppylentäjinä vuorottelivat **Aimo Päivöke** ja Ilmailuliiton moottorilentotoiminnanohjaajan tehtävää parin kuukauden verran hoitanut **Kari Ollila**.

Laskuvarjourheilu 2/1983

Suomen Ilmailuliitto – Finlands Flygförbund r.y.: Toimintakertomus vuodelta 1983

Taatusti viimeiset kisat Tampereella

Tampereen Laskuvarjokerho järjesti 11.6.1983 jo palliatiivisessa saattohoidossa olevalla Tampereen Härmälän lentokentällä vihoviimeiset laskuvarjohyppykilpailut, lajina tarkkuushyppy. Kenttäalue oli jo alkanut kasvaa umpeen sellaista vauhtia, etteivät kilpailun alkubriefingissä annetut ohjeet tahtoneet kuulua talonrakentajien paukkeelta. Tilannetta kuvattiin **Veikko ”Wexi” Korhosen Laskuvarjourheiluun** (2/1983) kirjoittamassa kisa-artikkelissa:

”...Priifingissä kilpailijoita häiritsi ankara talonrakentajien melu, ja hypykoneet nousivat kiitoradanpätkältä kuorma-autoja väistellen. Maali-alueen ympäriltä ei enää tasaista paikkaa löytynyt. Kaikki oli tuhottu ja hävitetty, kuin tiukemmanpuoleisen ilmahyökkäyksen jäljiltä...”

Ulkoisista vaikeuksista huolimatta – ja ehkä pienehkön osanottajajoukon ansiosta – kilpailut saatiin vietyä läpi täysillä hyppykierroksilla. Kilpailussa oli kolme sarjaa: A- ja B-sarjat SM-luokittelun mukaan, sekä pakkolaukaisuoppilassarja. A- ja B-sarjoissa oli viisi kierrosta, oppilassarjassa kolme. A-sarjan pääpalkintona oli 1 500 markkaa riihikuivaa.

Kilpailut olivat lähes jäsentenväliset, mutta muutamia vierailevien kerhojen edustajia oli sentään uskaltanut mukaan. Ylituomariksi oli saatu suoraan Helsingistä **Ilari ”Deekis” Degerlund**.

Tuloksia *Laskuvarjourheilun* mukaan:

A-sarja (5 kierrosta):

1. Veikko Korhonen	Tampereen Laskuvarjokerho	0,36 m
2. Mauri Niittymies	Tampereen Laskuvarjokerho	1,33
3. Pentti Pukkila	Tampereen Laskuvarjokerhot	4,71
4. Reijo Suutarinen	Tampereen Laskuvarjokerho	5,56
5. Harry Latvala	Satakunnan Laskuvarjourheilijat	7,89

B-sarja (5 kierrosta):

1. Anne Louhimo	Tampereen Laskuvarjokerho	10,52 m
2. Reino Sandström	Tampereen Laskuvarjokerho	12,02
3. Mauri Rajala	Tampereen Laskuvarjokerhot	12,76.
4. Tarja Salonen	Tampereen Laskuvarjokerho	13,88
5. Juha Rintala	Tampereen Laskuvarjokerho	14,81

Oppilassarja (3 kierrosta):

1. Vesa Välimäki	Tampereen Laskuvarjokerho	17,35 m
2. Ari Laukkanen	Tampereen Laskuvarjokerho	18,09
3. Heikki Viitamäki	Alavuden Ilmailukerho	20,40
4. Petri Nännimäinen	Tampereen Laskuvarjokerho	20,62
5. Hannu Siukola	Tampereen Laskuvarjokerho	22,28

Tampereen Laskuvarjokerhon 25-vuotishistoriassa esitetään edellä esitetystä poikkeavia tuloksia. Yllä olevat liittyvät pian kilpailun jälkeen kirjoitettuun artikkeliin. Historiahepun arvaus on, että edellä olevat tulokset ovat luotettavimmat, kuin kymmenen vuotta myöhemmin kirjoitetussa historiassa esitetyt *”...Kerhon sisäisten kilpailujen voittajat...”*

Laskuvarjourheilu 2/1983

Tampereen Laskuvarjokerho ry 1993: Tampereen Laskuvarjokerho 25 vuotta

Härmälä meni kiinni - lopullisesti

Ja vielä jatketaan tarinaa Tampereen laskuvarjokerhosta...

Tampereen Laskuvarjokerhon kotikenttä, Tampereen Härmälän lentokenttä suljettiin ilmailutoiminnalta 30.6.1983. Laskuvarjokerho otti kuitenkin kaiken irti kentästä. Hyppytoimintaa jatkettiin vihoviimeiseen loppuun asti. Kerhon historiakirjassa kerrotaan asiasta:

*”...Härmälässä hypättiin viimeinen poka 30.6.1983 kello 23.50. Hyppykonetta lensi **Matti Kukkonen** ja historiallisen jäähyväishypyn suorittivat [kerhon puheenjohtaja] **Jussi Lehtonen, Matti Sammatti, Pentti Pukila, Mauri Niittymies ja Petri Matalalampi...**”*

Kerhossa vietettiin jäähyväisiltaa, johon liittyi hyppääminen viimeiseen lailliseen hetkeen saakka. Kuten edellisessä tarinassa jo kerrottiin, kentän ympärille oli jo ilmestynyt paljon omakotitaloja, joissa asuvat kiusaantuivat vielä jatkuvasta lentomelusta. Viimeisenä iltana ensimmäinen valitussoitto tuli jo kello kahdenkymmenen aikoihin. Soittaja uhkasi soittaa poliisille, jos ei meluaminen lakkaa. Soitti, mutta hyppytoiminta ei lakannut. Kentän alueelle ilmestyi pian poliisiauto, joka lipui kerhorakennuksen edestä viimeisen hyppylennon aikoihin. Hyppääjät varmistelivat viimeistä hyppeä siirtymällä poikkeuksellisesti autolla kentän päähän, jonne hyppykone ”Bravo Alfa” rullasi tyhjänä. Startin aikana koneen jyry epäilemättä ravisteli omakotitalojen ikkunoita. Kerhon historiakirja kertoo:

”...Viimeisenä ilmassa varjon varassa roikkuva Niitty tiesi haulikkomiehenä odottaa tuttua pamausta, mutta ei. Ilmeisesti poliisin läsnäolo pelasti miehen hengen ja liki parikymmentä vuotta jatkunut hyppytoiminta Härmälässä oli historiaa.”

Tampereen Laskuvarjokerho siirtyi kentän sulkemisen jälkeen uudelle Tampere-Pirkkalan kentälle. Tilapäisesti siksi, että kerholla annettiin ainoastaan vuoden 1983 loppuun oikeus toimia Pirkkalassa. Kaupunki tarjosi kerholle, kuten myös muille Härmälässä toimineille ilmailukerhoille, korvaavaksi kentäksi Teiskon lentopaikan, joka sijaitsi Kaanaassa, Tampereelta noin viisitoista kilometriä koilliseen.

Vielä syksyllä kerholla oli viimeiset Teisko-Kaanaa-projektin kuolinkouristukset. TamLK järjesti 10.9.1983 risusavotan, jossa tarkoituksena oli raivata Kaanaan lentopaikalle laskuvarjohyppääjien maalialue. Kenttä todettiin kuitenkin lopulta liian pieneksi koulutustoimintaan. Sen lisäksi sieltä puutui palvelut.

Edellä kuvattujen vaiheiden jälkeen TamLK päätyi lopulta pitämään Jämin lentopaikkaa parempana tukikohtana, koska se oli tullut vuosien varrella tutuksi hyppyleirien kautta. Pirkkalassa kuitenkin hypättiin erilaisilla järjestelyillä jonkin verran. Koska oppilashyppytoiminta lakastui lähes kokonaan Jämillä siirtymisen jälkeen, päätettiin yrittää Pirkkalassa erityisjärjestelyin. Kerho yritti saada koulutusluvan Tampere-Pirkkalan kentälle, mutta se onnistui vasta vuonna 1989. Väliaikana oli parina vuonna koulutustoimintaa Näsijärven jäällä. Lisäksi lupakirjahyppääjät saattoivat hypätä arkipäivisin Pirkkalaan. Myönnetty koulutuslupa oli kuitenkin väliaikainen vuoteen 1989 saakka ja se edellytti, että kerho valmisti talkoilla oman maalialueen.

Härmälän kentällä toiminut Tampereen Ilmailuyhdistys TIY piti tarjottua uutta kenttää kuitenkin käytökelpoisena ja siirsi toimintansa ja kalustonsa Teiskoon.

Laskuvarjourheilu 4/1983

Tampereen Laskuvarjokerho ry 1993: Tampereen Laskuvarjokerho 25 vuotta

Seppo Uolamo ja Apali Oy 2004: Härmälä – Tampereen lentokenttä

Laskuvarjourheilu 3–4/1989

Taito- ja tarkkuushyppyjen SM-kisat

Kilpailut järjestettiin Utissa 3.–10.7.1983. Kisajärjestäjänä toimi Utin Laskuvarjokerho, jonka perustamisesta oli kulunut kaksikymmentä vuotta. Kilpailussa olivat tavanomaiset tähän lajiryhmään kuuluvat lajit, joiden paremmuudesta – ei kuitenkaan joukkuetarkkuudessa – kilpailtiin kolmessa sarjassa: A-sarja (yleinen), B-sarja (hyppääjät, joilla hyppykokemusta alle 500 hyppyä) ja C-sarja (naiset). Säännöt mahdollistivat, että naiset ottelivat paremmuudesta oman varsinaisen sarjansa lisäksi myös yleisessä sarjassa, ja hyppykokemuksensa perusteella mahdollisesti myös B-sarjassa. Naisten sarja oli varsin uusi ajatus, jonka vuoksi edellä kuvattu järjestely kirvoitti kritiikkiä kilpailijoiden ja joukkueenjohtajien keskuudessa. Näiden sääntöjen perusteella sama henkilö voi siis voittaa tai menestyä samojen hyppyjen perusteella kolmessa eri sarjassa, kuten tuloluettelo osoitti. Naisten sarja kirvoitti kilpailuista *Laskuvarjourheiluun* (3/1983) artikkelin kirjoittaneen **Antti Kausalaisen** pohdiskeluihin:

”...Säännöt puhuttivat joukkueenjohtajia melkoisesti alkubriefingissä lauantaina 2.7. Lähinnä kaiheri se kohta, jossa sanottiin, että naiset voivat voittaa kaikki mestaruudet myös miesten sarjassa. Sitä vartenhan naisten sarja ymmärtääkseni perustettiin, että he eivät joutuisi kilpailemaan miesten sarjassa, kuten tähän asti.

Oliko kyseessä LuKT:n Kilpailukomitean lipsahdus, se ei täysin selvinnyt, mutta muutoksia sääntöihin ei tehty, vaikka joukkueenjohtajat olisivat yksimielisesti asian kannalla. Ehkä ensi vuodeksi asiaan tulee pieniä täsmennyksiä...”

Kisoissa panostettiin tekniikkaan. LjK:n ”teknikkokapteeni” Olli Multamäki viimeistelee kilpailun viestiverkkoa. Kuva: via Utin Laskuvarjokerho.

Artikkelin kirjoittajalla hieman logiikka pätki, koska aikaisemmin oli olemassa vain yksi sarja, jossa kaikki kilpailivat. Ei ollut mitään miesten sarjaa. Uudessa järjestelmässäkään ei missään sanottu, että A-sarja olisi miesten sarja. Se oli yleinen sarja siksi, että siihen osallistuivat kaikki. Sen lisäksi oli kaksi rajoitettua sarjaa. B-sarjaan osallistuivat kaikki, jotka siihen pienemmän hyppymääränsä vuoksi kuuluivat, miehet ja naiset. Ainoastaan C-sarja oli rajattu vain naisille. Historiahepun muistikuvien mukaan B-sarja perustettiin siksi, että kun nämä kokemattomimmat hyppääjät kilpailivat vertaistensa kanssa keskenään, heillä oli mahdollisuus saavuttaa menestystä jo hyppyranssa aikaisemmassa vaiheessa, minkä arveltiin lisäävän motivaatiota kilpailuhyppäämiseen. Naisten oman sarjan tarkoituksena lienee ollut vastaavasti antaa kisoihin vähälukuisesti osallistuville naisille mahdollisuus kilpailla keskenään ja menestyä aikaisemmassa vaiheessa.

ULK 1 joukkueen Jukka Mäki-Kuhnan tyylinäyte. Tuomareina suoritusta tarkkailevat Ilari Degerlund (oik.) ja Marinka Laine. Kuva: via Utin Laskuvarjokerho

MM-kilpailuissa ja FAI:n muissa tapahtumissa ja ennätyksissä oli naisten sarja. Suomessa sitä ei alkuun ilmeisesti nähty tarpeellisena, koska naisia oli SM-kilpailuissa vain muutama. Voisi tietysti kieli poskessa pohdiskella, että alettiin puhua naisten sarjasta siinä vaiheessa, kun alkoi näyttää siltä, että naisten joukosta voisi löytyä joku kova luu, joka voittaisi mitaleja miesten nenän edestä, mikä olisi joidenkin mielestä tietenkin aivan sietämätöntä: "...*annetaan niille oma sarja...*" Tapa, jolla naisten sarja lopulta toteutettiin, ei tässä mielessä "niitä joitakin" auttanut, koska naiset saattoivat edelleen voittaa mitaleja miesten nenän edestä. Tässä kilpailussa näin tapahtuikin B-sarjassa, jossa naiset voittivat miesten nenän edestä kaksi kultaista ja yhden hopeamitalin. Seuraavana vuonna sekin asia "korjattiin"...

Kilpailun johtajana on **Markku Laksio**, ylituomarina **Eero Kausalainen** ja muina tuomareina **Ilari Degerlund**, **Ilkka Stauffer**, **Marinka Laine** ja **Markku Paakkanen**. Tuomaritoiminnan tekniikkaan oli panostettu. Taitohypyn arvostelussa käytettiin kahta kameraa, lisäksi kolmas kamera oli varalla. Kerhon parakissa oli 26-tuumainen väritelevisio, josta kilpailijat ja yleisö saattoivat katsella taitohypyjä. Taitohypyn arvostelu tapahtui ainoastaan videolta, kuten tosin oli tehty jo edellisissä SM-kilpailuissakin. Tarkkuushypyissä käytettiin 5 sentin sähköpläkkää, joka toimi koko kilpailun ajan erinomaisesti.

Lisätietoja janoaville: *Laskuvarjourheilun* numerossa 3/1983 on kilpailuista viiden sivun artikkeli, josta niitä löytyy.

Tuloksia:

Henkilökohtainen taito**Yleinen sarja**

SIJ	SAR	NIMI	KERHO	1.K	2.K	3.K	KE.A	YHT.
1	A	Horppu Anssi	ULK	8.33	7.9	8.3	8.17	24.53
2	A	Soini Tatu	LjK	8.37	8.2	9.1	8.55	25.67
3	A	Hartikainen Mauri	SLK	8.63	9.1	8.87	8.86	26.6
4	A	Savolainen Kalle	LjK	8.97	9.47	8.83	9.09	27.27
5	A	Korhonen Veikko	TamLK	10.2	8.2	10.1	9.5	28.5
6	A	Käyhkö Risto	P-KLU	9.53	10	9.2	9.57	28.73
7	A	Kivinen Pekka	IHK	11.83	8.07	9.3	9.73	29.2
8	A	Härkönen Rauno	IHK	8.47	12.5	8.4	9.78	29.37
9	C	Louhimo Anne	TamLK	10.63	10.03	9.47	10.04	30.13
10	A	Laamanen Jarmo	LjK	11.6	9.3	10.47	10.45	31.37
11	A	Huusari Esa	ULK	11.67	9.63	10.2	10.5	31.5
12	A	Hirvonen Esko	P-KLU	10.47	10.67	10.37	10.5	31.51
13	A	Aittomäki Reijo	LjK	10.5	10.7	10.43	10.54	31.63
14	C	Nieminen Sinikka	JLK	10.83	9.53	11.5	10.62	31.86
15	A	Toivonen Timo	ULK	11	9.77	11.27	10.67	32.04
16	A	Heino Matti	SLU	10.87	10.2	11.53	10.86	32.6
17	A	Kilpinen Olavi	LjK	11.43	10.63	10.6	10.88	32.66
18	A	Satamo Tapio	OLK	11.03	10.3	11.47	10.93	32.8
19	A	Kokkonen Matti	LjK	10.87	11	10.97	10.94	32.84
20	A	Salonen Risto	KIY	10.87	11.73	11.33	11.31	33.93

B-sarja

SIJ	SAR	NIMI	KERHO	1.K	2.K	3.K	KE.A	YHT.
1	C	Louhimo Anne	TamLK	10.63	10.03	9.47	10.04	30.13
2	C	Hyppänen Sisko	ULK	11.7	11.77	12.83	12.09	36.3
3	B	Innanen Juha	IHK	12.83	12.6	11.83	12.41	37.26
4	B	Lampela Juha	K-HLU	12.57	14.2	12.37	13.04	39.14
5	B	Kokko Ilpo	ULK	12	12.1	15.7	13.26	39.8
6	B	Lötjönen Esa	IHK	12.3	13.3	14.33	13.31	39.93
7	B	Halinen Ilkka	JLK	16	12.13	12	13.37	40.13
8	B	Luomajoki Olli-Pekka	ULK	12.57	16	11.83	13.46	40.4
9	B	Hiitola Jukka	IHK	13.33	13.27	14.03	13.54	40.63
10	B	Seppä Kimmo	IHK	14.83	12.7	13.23	13.58	40.76

C-sarja

SIJ	SAR	NIMI	KERHO	1.K	2.K	3.K	KE.A	YHT.
1	C	Louhimo Anne	TamLK	10.63	10.03	9.47	10.04	30.13
2	C	Nieminen Sinikka	JLK	10.83	9.53	11.5	10.62	31.86
3	C	Hyppänen Sisko	ULK	11.7	11.77	12.83	12.09	36.3
4	C	Aarimo Kirsi	TamLK	12.6	14.2	15.03	13.94	41.83
5	C	Talja Virpi	JLK	15.7	16	16	15.9	47.7
6	C	Salonen Tarja	TamLK	16	16	16	16	48

Henkilökohtainen tarkkuus:

LASKUVARJOURHEILU										
YLEINEN SARJA										
SIJ	SAR	NIMI	KERHO	1.K	2.K	3.K	4.K	5.K	6.K	YHT.
1	A	Kilpinen Olavi	LjK	0	.01	.02	.04	0	.01	.08
2	A	Lind Heikki	LjK	.01	.01	.01	.02	.04	.02	.11
3	A	Härkönen Rauno	IHK	.02	0	.03	.14	.02	.02	.23
4	B	Halinen Ilkka	JLK	.02	0	.1	.02	.06	.1	.30
5	A	Korhonen Veikko	TamLK	.02	0	.26	0	.02	.02	.32
6	B	Lötjönen Esa	IHK	.02	.05	.04	.04	.18	.04	.37
6	A	Horppu Anssi	ULK	0	.05	.04	.27	0	.01	.37
8	A	Laamanen Jarmo	LjK	.03	.02	.04	.14	.17	0	.40
9	B	Huhtanen Harry	SLU	.08	.15	.02	.09	.06	.03	.43
10	A	Hartikainen Mauri	SLK	.11	.12	.03	.09	.05	.05	.45

B-sarja										
SIJ	SAR	NIMI	KERHO	1.K	2.K	3.K	4.K	5.K	6.K	YHT.
1	B	Halinen Ilkka	JLK	.02	0	.1	.02	.06	.1	.3
2	B	Lötjönen Esa	IHK	.02	.05	.04	.04	.18	.04	.37
3	B	Huhtanen Harry	SLU	.08	.15	.02	.09	.06	.03	.43
4	C	Louhimo Anne	TamLK	.67	0	.17	.25	.11	.06	1.26
5	B	Innanen Juha	IHK	.8	0	.03	1.14	.35	.02	2.34
6	B	Saarinen Timo	TamLK	1.67	.02	1.18	.14	.03	.14	3.18
7	B	Luomajoki Olli-Pekka	ULK	.1	1.13	1.26	.67	.05	.04	3.25
8	C	Talja Virpi	JLK	.1	.35	.68	.65	1.3	.19	3.27
9	B	Takala Hannu	VLK	.53	.02	.4	.51	.29	1.63	3.38
10	C	Forsten Carita	SLU	.54	1.58	1.82	.29	.34	.08	4.65

C-sarja										
SIJ	SAR	NIMI	KERHO	1.K	2.K	3.K	4.K	5.K	6.K	YHT.
1	C	Louhimo Anne	TamLK	.67	0	.17	.25	.11	.06	1.26
2	C	Talja Virpi	JLK	.1	.35	.68	.65	1.3	.19	3.27
3	C	Forsten Carita	SLU	.54	1.58	1.82	.29	.34	.08	4.65
4	C	Nieminen Sinikka	JLK	.09	.05	.21	5	.04	.26	5.65
5	C	Hyppänen Sisko	ULK	1.89	5	1.24	.06	1.1	.14	9.43
6	C	Salonen Tarja	TamLK	1.63	5	5	5	5	1.98	23.6
7	C	Aarimo Kirsi	TamLK	.31	5	5	5	5	5	25.3
8	C	Vilenius Tiina	TamLK	5	5	5	5	5	3.27	28.2

Yleismestaruus: B-sarja

	taito	tarkkuus	yht.
	sija/pist.	sija/pist.	
1. Anne Louhimo	TamLK	1/1	3/9 10
2. Juha Innanen	IHK	3/9	4/16 25
3. Esa Lötjönen	IHK	6/36	2/4 40
4. Ilkka Halinen	JLK	7/49	1/1 50
5. O-P Luomajoki	ULK	8/64	5/25 89

Yleismestaruus: A-sarja

	taito	tarkkuus	yht.
	sija/pist.	sija/pist.	
1. Horppu Anssi	ULK	1/1	6/36 37
2. Korhonen Veikko	TamLK	5/25	5/25 50
3. Härkönen Rauno	IHK	8/64	3/9 73
4. Hartikainen Mauri	SLK	3/9	9/81 90
5. Laamanen Jarmo	LjK	10/100	8/64 164

Yleismestaruus: C-sarja

		taito sija/pist	tarkk. sija/pist	yht
1. Anne Louhimo	TamLK	1/1	1/1	2
2. Sinikka Nieminen	JLK	2/4	3/9	13
3. Sisko Hyppänen	ULK	3/9	4/16	25
4. Virpi Talja	JLK	5/25	2/4	29
5. Kirsi Aarimo	TamLK	4/16	6/36	52
6. Tarja Salonen	TamLK	6/36	5/25	61

Joukkuetarkkuushyppy

1. LjK I	1.	2.	3.	4.	Yht.	Summa
Savolahti Kalle	00.00	00.09	00.03	00.01	00.13	
Kilpinen Olavi	00.04	00.00	00.00	00.04	00.08	
Laamanen Jarmo	00.03	00.27	00.03	00.13	00.46	
Soini Tatu	00.01	00.02	00.01	00.01	00.05	
Ritonen Juha-Matti					00.00	
						00.72
2. Eturivin pojat	1.	2.	3.	4.	Yht.	Summa
Härkönen Rauno	00.00	00.08	00.04	00.01	00.13	
Korhonen Veikko	00.00	00.00	00.01	00.00	00.01	
Horppu Anssi	00.02	00.02	00.04	00.01	00.09	
Satamo Tapio	00.01	00.03	00.23	01.11	01.38	
Hartikainen Mauri					00.00	
						01.61
3. ULK I	1.	2.	3.	4.	Yht.	Summa
Mäki-Kuhna Jukka	00.07	00.00	00.03	00.18	00.28	
Kausalainen Antti	00.05	00.08	00.09	00.05	00.27	
Lahti Jouni	00.06	00.05	00.11	01.76	01.98	
Toivonen Timo	00.05	00.00	00.06	00.23	00.34	
Huusari Esa					00.00	
						02.87
4. Me tulemme taas	1.	2.	3.	4.	Yht.	Summa
Rutanen Pekka	00.19	00.14	00.02	00.01	00.36	
Anttolainen Markku	00.00	00.03	00.00	00.06	00.09	
Heino Matti	00.04	00.02	00.02	03.89	03.97	
Käyhkö Risto	00.72	00.06	00.04	00.08	00.90	
						05.32
5. P-VU	1.	2.	3.	4.	Yht.	Summa
Myntti Jorma	00.06	02.17	00.21	00.13	02.57	
Takala Hannu	00.40	00.72	00.19	01.07	02.38	
Autti Jukka	00.06	00.06	00.04	00.03	00.19	
Huhtanen Harri	00.02	00.23	00.11	00.18	00.54	
						05.68

6. Karjalan pojat	1.	2.	3.	4.	Yht.	Summa
Ora Pekka	00.18	00.86	00.00	03.07	04.11	
Rantalainen Ari	00.10	00.04	00.00	00.12	00.26	
Kivinen Pekka	00.00	00.05	00.00	00.04	00.09	
Lötjönen Esa	00.12	00.08	00.58	02.07	02.85	07.31
7. LjK II	1.	2.	3.	4.	Yht.	Summa
Kokkonen Matti	00.04	00.40	00.11	00.97	01.52	
Aittomäki Reijo	00.09				00.09	
Rekola Tapani	01.99	00.41	00.01	02.37	04.78	
Lind Heikki	00.03	00.01	00.05	00.02	00.11	
Laukkanen Yrjö		05.00	02.29	04.14	11.43	17.93
8. Tampereen Laskuvarjokerho IV	2.	3.	4.	Yht.	Summa	
Saarinen Timo	00.34	03.03	00.30	00.04	03.71	
Suutarinen Reijo	00.02	00.14	00.19	03.94	04.29	
Lautanen Jaakko	02.41	00.67	01.39	05.00	09.47	
Niittymies Mauri	00.07	00.13	00.07	00.42	00.69	18.16
9. Lentävät vanhatpiiat	1.	2.	3.	4.	Yht.	Summa
Forsten Carita	00.06	05.00	00.32	00.16	05.54	
Nieminen Sinikka	00.04	00.32	00.07	01.27	01.70	
Louhimo Anne	00.25	01.71	00.00	05.00	06.96	
Talja Virpi	02.17	02.98	00.32	00.22	05.69	19.89
10. Jyväskylän Laskuvarjokerho	1.	2.	3.	4.	Yht.	Summa
Helo Tuure	00.37	00.24	00.17	00.16	00.94	
Maaranen Petri	03.93	01.58	05.00	03.18	13.69	
Halinen Ilkka	00.26	00.13	00.00	00.82	01.21	
Valkonen Raimo	01.66	00.02	00.04	02.78	04.50	20.34

Huomautus: henkilökohtaisen taitohypyn neljänneksi sijoittunut kilpailija oli **Kalle Savolahti**, ei Savolainen kuten *Laskuvarjourheilusta* kopioiduissa tuloksissa edellä esitetään.

Kilpailujen järjestäjä ULK oli ennen kilpailuja esittänyt, että kilpailukierroksia olisi henkilökohtaisessa tarkkuudessa 10 + harjoitushyppy (minimimäärä Suomen mestaruuden määrittämiseksi 6 kierrosta), taitohypyssä 4 + harjoitushyppy (minimi 2 kierrosta) ja joukkuetarkkuudessa 4 kilpailukierrosta (minimi 3 hyppyä).

Kansainvälisissä FAI:n kilpailusäännöissä (Sporting Code) hyppymääriä oli pienennetty. LuKT päätyi kilpailukomitean esityksestä noudattamaan uusia sääntöjä, vaikka tätä koskeva Sporting Code astui voimaan vasta seuraavana vuonna 1984. Sen mukaiset kilpailuhyppymäärät olivat henkilökohtaisessa tarkkuudessa 6 kierrosta (minimi 5) ja taitohypyssä 3 kierrosta (minimi 2). Harjoitushyppy ja joukkuetarkkuushyppy säilyivät ULK:n esityksen mukaisina.

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 20.4.1984: LuKT:n kokous 3/83

Utin Laskuvarjokerho ry: SM-83, Viralliset tulokset 09.07.1983

Laskuvarjourheilu 3/1983

Virpi Talja/Raija Syyrakki 1995: Ensimmäiset 25 vuotta, Jyväskylän Laskuvarjokerho 1970-1995

Perinteisempien lajien PM-kilpailu, Aars, Tanska

Kun relatiivihypyt vakiintuivat laskuvarjourheilun lajivalikoimaan, alettiin siihenastisista valtalajeista taito- ja tarkkuushypyistä käyttää yleisnimitystä ”perinteiset” tai ”konventionaaliset” lajit. Vuonna 1983 relatiivihypyilläkin alkoi jo olla perinteitä ja lajia pidettiin jo melko tavanomaisena. Ehkä taito- ja tarkkuushypyt olivat kuitenkin vielä hieman perinteisempiä kuin relatiivihypyt ja kovin paljon perinteisempiä kuin lajitulokas kupurelatiivi.

Edellä esitetyn kielipuolisen saivartelun jälkeen ja johdattelemana kerrotaan seuraavassa tiivistelmä konventionaalisten lajien PM-kilpailuista, jotka järjestettiin Tanskanmaalla Aars-nimisessä pikkukaupungissa 23.–31.7.1983. Tähän lajiryhmään kuuluivat taitohyppy, henkilökohtainen ja joukkuetarkkuushyppy sekä taitohypyn ja henkilökohtaisen tarkkuuden yhteistuloksen perusteella määritettävä yleismestaruus.

Edustusjoukkueen kilpailijat nimettiin SM-tulosten perusteella, paitsi että piti hieman soveltaa. Joukkueen kokoonpano vahvistui 15.7. – vain kahdeksan työpäivää ennen Tanskan kilpailun alkamista ajankohtana, jolloin Suomi on kesälomien vuoksi käytännöllisesti katsoen kiinni. Lyhyen varoitusajan vuoksi osalla joukkueeseen SM-tulostensa perusteella kuuluneilla ei ollut mahdollisuutta osallistua. Tulosten perusteella matkaan kuitenkin saatiin edustava otos suomalaisia perinteisempien lajien laskuvarjourheilijoita. Kilpailijoina matkaa lähtivät **Anssi Horppu**, **Veikko ”Wexi” Korhonen**, **Rauno Härkönen**, **Pekka Kivinen** ja **Timo Toivonen**. Kilpailijoiden lisäksi joukkueessa oli tuomarina **Markku Paakkanen** ja joukkueenjohtajana **Olli-Matti ”Onska” Multamäki**.

Lyhyestä varoitusajasta huolimatta joukkue ehti pitää juuri ennen matkaan lähtöä Utissa lyhyen harjoitusleirin. Sen aikana kilpailijat hyppäsivät muutaman taitohypyn ja muutaman joukkuetarkkuushypyn, joiden avulla voitiin määrittää joukkueen sisäinen hyppyjärjestys.

Tanskan laskuvarjoliitto oli myöntänyt kilpailujen järjestämisoikeudet Vesthimmerlandsin laskuvarjo-kerholle. Matalalla profiililla toteutettujen kilpailujen valmistelutkin lienevät toteutuneet matalalla profiililla, koska vielä kesäkuussa kilpailupaikaksi kerrottiin Lolland, mutta ne lopulta pidettiin Jyllannissa.

Tuloksia:

Taitohypyissä Suomi sai kultaa. Kilpailun voitti Anssi Horppu kolmen kierroksen yhteistuloksella 24,7 sekuntia. Muut suomalaiset olivat tulosluettelossa vaatimattomammilla sijoilla: 7. Pekka Kivinen, 9. Veikko Korhonen, 10. Rauno Härkönen ja 12. Timo Toivonen.

Henkilökohtaisen tarkkuuden voitti norjalainen **Roar Frøiland** tuloksellaan 0,10 m. Paras suomalainen oli Pekka Kivinen, joka oli kolmantena kuuden kierroksen yhteistuloksella 0,18 m. Muut suomalaiset olivat sijoilla 10. Härkönen, 12. Korhonen ja 18. Toivonen. Horppu ei osallistunut lajiin loukkaannuttuaan tarkkuuden harjoituskierröksellä.

Yleismestaruuden voitti Tanska **M. Bjerregaard**. Paras suomalainen oli Pekka Kivinen, joka oli toisena 58 pisteellä. Härkönen oli kahdeksas, Korhonen yhdeksäs, Horppu kuudestoista vain yhden lajin perusteella ja Toivonen kahdeksastoista.

Joukkuetarkkuuden Suomi voitti kilpailun neljän kierroksen yhteistuloksella 0,32 m.

Tulosluettelossa löytyi erikoisia nimiä, jotka on edellä muutettu suomalaiseen kirjoitusasuun. Esimerkiksi Norjan **Roar Frokland** tunnetaan paremmin nimellä Frøiland. Suomen edustajina tulosluettelosta löytyivät Kivisen ja Toivosen lisäksi **Anss Harppu**, **Rauno Harbonen** ja **Kiekko Korkonen**.

Taitohyppy tuomittiin ainoastaan kiikarien avulla, videoarvostelua ei käytetty. Kilpailun yhteydessä oteltiin myös B-sarjan (kilpailijan enimmäisikä 24 vuotta) paremmuudesta. Ruotsi ja Tanska olivat lähettäneet B-joukkueet, vaikka asiasta ei ollut sovittu Pohjoismaiden kesken.

Joukkueenjohtaja Multamäki laati värikkästä kisamatkasta laajahkon artikkelin *Laskuvarjourheiluun* (3/1983). Siinä kerrottiin tarkemmin matkasta ja kilpailun edistymisestä.

Dansk Faldskærms Union: NM 83' Style & Accuracy: Official Results

Laskuvarjourheilu 3/1983

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 29.6.1983: LuKT:n kokous 4/83, 29.6.1983 PM-joukkueen valintaperusteet

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 13.7.1983: Kilpailukomitean kokous 13.7.1983

PM-joukkueenjohtaja O-M Multamäki: Päiväämätön muistio (PM-matkakertomus) heinä-elokuu 1983

RW-SM – autoiko oululaisia kotikenttätu?

Oulussa jo 1960-luvulta lähtien toimineen kerhon jäsenet olivat aktiivisia SM-kilpailujen osanottajia. Koska kilpailut lähes poikkeuksetta järjestettiin Etelä-Suomessa – se poikkeus oli Oulun SM-73 – olivat oululaiset joutuneet matkustamaan keskimäärin paljon enemmän, kuin etelän kerhojen jäsenet. Vuonna 1983 olivat asiat kerrankin toisin. Etelän relatiivipainotteiset laskuvarjourheilijat saivat ilon matkustaa Ouluun, jossa Oulun Laskuvarjokerho järjesti kilpailut Oulunsalon lentokentällä 30.7.–7.8.1983. Kilpailujen aikana tultiin näkemään, oliko oululaisilla kotikenttätu: oliko oululaisten tivaalle valmiiksi poraamista relatiivirei'istä apua?

OLK oli saanut kilpailua varten käyttöönsä lentokentän luoteisreunalla, muista lentokentän toiminnoista kokonaan erillään olevan puolustusvoimien leirialueen. Siellä oli paitsi oma rauha, myös käytävissä parakki kilpailijoiden majoitukseen.

Kilpailulajeina olivat 4- ja 8-henkilön (4-way ja 8-way) relatiivihyppy. Molemmissa lajeissa piti olla yksi harjoitushyppy ja kymmenen kilpailukierrosta. 8-hyppääjän lajeissa saatiin lopulta läpi vain yhdeksän kierrosta. Kilpailua varten oli Helsingistä siirtolennetty Suomen Laskuvarjokerhon Pilatus Turbo Porter PC-6 B1-H2 (OH-POB). Ilman Porteria olisi kahdeksan hyppääjän laji ollut käytännössä mahdoton. LuKT oli esittänyt, että SIL osoittaisi 2 500 markkaa tukea siirtolentoa varten. Tätä kirjoitettaessa ei ole kuitenkaan voitu varmistua, toteutuiko tämä ”aluetuki”. Jos toteutui, se jäi ilmeisesti ainutkertaiseksi. Etelän hyppääjiä tuettiin, koska heillä oli tavanomaista pitempi matka kilpailupaikalle. Historiaheppu ei muista, että oululaisten lajitooverien pitkiä kilpailumatkoja etelän kisoihin olisi koskaan hyvitetty...

Tuesta huolimatta hyppyhinnot (47 mk / 3 000 m) koettiin korkeiksi, jonka vuoksi kisaa edeltäneellä harjoitusviikolla hyppyjä kertyi vähänlaisesti.

Tuomarointi tapahtui maavideoiden avulla ylituomari **Lauri ”Lake” Oksasen** johdolla. Hyppyjen arvostelussa käytettiin uusintoja ja hidastuksia. Tässäkin SM-kilpailussa perittiin osanottajilta kalustomaksuna 2 markkaa per hyppy. Rahat tilitettiin Ilmailuliitolle täydentämään budjetoituja varoja. SIL hankki niillä kilpailutoiminnassa tarvittavaa erikoiskalustoa, kuten sähköpläkiä, näyttölaitteita, sekuntikelloja, videonauhoja. Vuoden 1983 painopisteenä hankinnoissa olivat kuitenkin tarkkuushypyissä sähköpläkän jatkeeksi tarvittava näyttölaite. Tämän vuoden kalustorahoilla ei siis tuettu relatiivikilpailuja.

4-henkilön lajiin osallistui neljätoista joukkuetta, mutta ainoastaan viidestä kerhosta. SLK oli parhaiten edustettuna. Helsingistä oli saapunut kuusi joukkuetta. 8-hyppääjän kilpailuun osallistui kolme joukkuetta.

Oulun RW-SM-kilpailusta löytyy **Markku Teivaisen** *Laskuvarjourheiluun* (3/1983) kirjoittama mainio valokuvin höystetty kisajuttu. Siitä ilmenee, kuka menestyi mitenkään ja missä vaiheessa ja kuka pyristeli, mutta joutui sitten antamaan periksi. Se, auttoiko oululaisia kotikenttätietä ja tuttu ilmatila, selviää kisa-artikkelista sekä alla olevista tuloksista. Ehkä auttoi, koska he olivat melko hyviä, mutta ei ehkä tarpeeksi, koska helsinkiläiset olivat vielä parempia.

Tuloksia:

4-henkilön relatiivihyppy		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Yht.
1.	Sikakiillarit SLK Jouko Hoviniemi Jari Holopainen Hannu Havia Jarmo Karjalainen Henri Pohjolainen	7	8	15	9	9	3	7	7	5	10	80
2.	LQ Solution SLK Päivi Lappalainen Johanna Vuorio Petri Mäkinen Sari-Anna Pakarinen	7	9	3	8	7	6	5	6	2	6	59
3.	Tervaporvarit OLK Kari Niemi Raimo Ahola Petri Ahola Raimo Kempainen	8	0	8	6	6	6	5	6	1	6	52
4.	Malmin Dynamo SLK Raimo Rohkimainen Matti Veikkola Matti Karjalainen Mauri Hartikainen	7	7	4	7	6	4	1	6	4	5	51
5.	SMPL SLK Esa Mikkonen Tero Toukonen Auli Myllymäki Marinka Laine	7	5	8	4	4	4	4	3	2	0	41
5.	Neljä Munkkia SLK Meri Kopra Ari Kousa Paul Pettersson Anna-Maija Rahkamaa	6	4	7	4	4	4	1	4	2	5	41
7.	Any Way SLK Esa Nykänen Markku Teivainen Kari Koivuranta Maarit Lehtonen	6	4	5	4	3	3	3	3	0	0	31
8.	Kylmä Rinki ULK Jukka Autti Ilkka Halinen Ari Koponen Raimo Kempainen	4	2	4	4	3	3	3	3	2	2	30
9.	BB & Kreivi Kirsi Aarimo Petri Matalalampi Tarja Salonen Anne Louhimo	4	3	3	3	1	2	1	2	2	2	23
10.	Lady Birds & Sutenör OKL Jukka Saarensilta Merja Linna Sirpa Karhu Inger-Mari Aikio	5	1	1	3	1	1	2	2	2	2	20

8-henkilön relativihyppy		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Yht.
1. HALOO	SLK	3	3	4	5	7	3	4	4	8	41
Hannu Havia Jari Holopainen Jouko Hoviniemi Jarmo Karjalainen Matti Veikkola Sari-Anna Pakarinen Päivi Lappalainen Raimo Rohkimainen Petri Mäkinen											
2. Eagles Live	SLK	3	0	2	2	5	2	1	3	6	24
Mika Ekström Mauri Hartikainen Matti Karjalainen Henri Pohjolainen Tero Toukonen Ari Koussa Kari Niemi Esa Mikkonen Pentti Selenius											
3. Luis Rivatto & Points Masina	OLK	2	2	1	0	4	1	3	2	3	18
Raimo Ahola Petri Ahola Raimo Kempainen Raimo Karhu Sirpa Karhu Merja Linna Mikko Närhi Jukka Saarensilta Ermo Ervasti											

Tuloksista on huomattava, että 8-henkilön kilpailussa hypännyt joukkue SLK:n HALOO joukkue teki viidennellä kierroksella uuden Suomen ennätyksen: 7 pistettä. Samoin 4-henkilön lajissa Sikakiilarit tekivät Suomen ennätyksen 15 pistettä kilpailun kolmannella kierroksella.

Kilpailujen harjoitusviikolla Oulussa oli hyppääjien käytettävissä Ilmailuliiton Suomeen kutsumana valmentajana **Mark "Shooby" Knutson**.

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 20.4.1983: LuKT:n kokous 3/83, 20.4.1983

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 29.6.1983: LuKT:n kokous 4/83, 29.6.1983

Suomen Ilmailuliitto ry 15.6.1983: Laskuvarjotiedote 3/83

Suomen Ilmailuliitto ry: Laskuvarjo-SM-tuloksia 30.7.–7.8.1983

Laskuvarjourheilu 3/1983

Napapiirilläkin treenataan

Pääosa Suomen laskuvarjotapahtumista keskittyy Etelä- ja Keski-Suomeen, johon pohjoisen kerhoista on kovin pitkä matka. Tätä matkaepätasa-arvoa kompensoitiin järjestämällä Rovaniemellä 26.–28.8.1983 taito- ja tarkkuushyppyjen valmennustilaisuus. Tilaisuuden isäntä oli Napapiirin Laskuvarjourheilijat – NLU. Valmennuksen vetäjänä oli konventionaalisten lajien kova luu, **Tapio "Cekkeri" Satamo** Oulun Laskuvarjokerhosta. Aloitteen tilaisuuden järjestämisestä juuri Rovaniemellä teki saman vuoden SM-kisojen yhteydessä Utissa kerhon puheenjohtaja **Mikko Hyppönen**. Tilaisuuteen ei kuitenkaan saapunut etelän hyppääjiä. Eivät ilmeisesti olleet tottuneet matkustamaan liian kauas kotoa... Kemiläisiä sentään saapui paikalle, mutta heillä olikin alamäki.

Valmennus noudatteli yleislinjoiltaan vuoden 1982 Lappeenrannan ja Jyväskylän valmennustapahtumia. Taitohyppysä käytettiin apuna valjasharjoittelua ja havaintomateriaalina SM-kilpailuissa kertyneitä taitohyppyn videotallenteita. Luokassa ja valjaissa tapahtuneen perehdytyksen jälkeen päästiin

lopulta taivaalle. Alkuvaiheessa harjoiteltiin taitohypyn perusasentoa 1 600 metrin hyppykorkeudesta, mikä oli aloittelevalla taitohyppääjälle yllättävän vaikea hallittava.

Perjantaina ja lauantaina käytiin läpi teorioita ja taitohyppyä. Sunnuntai oli omistettu tarkkuushypyille. Maestro Satamon johdolla tutkittiin tarkkuushypyn perusteita, aerodynamiikkaa ja varjojen viiritystä. Tämä osio jäi teoria-asteelle, käytännön hyppyä ei tilaisuudessa päästy tekemään.

Tilaisuuden päätteeksi asetettiin kullekin osanottajalle henkilökohtaiset tavoitteet tulevalle kilpailukaudelle.

Tilaisuuden vetäjä ”Cekkeri” Satamo arveli *Laskuvarjourheiluun* (4/1983) laatimassaan kirjoituksessa, että ”...*Todennäköisesti tullaankin ensi kilpailukaudella näkemään NLU:n oma joukkue konventionaalisissa laskuvarjourheilukilpailuissa...*”

Vuonna 1983 Napapiirin Laskuvarjourheilijoilla oli hyppykoneena, ainoa Suomessa ja harvinainen maailmassa, kolme hyppääjää kerrallaan kuljettava Cessna 175A. Kerholla oli kaksi hyppymestaria: Mikko Hyppönen ja **Kimmo Toikkanen**. Saattaa kuulostaa niukalta, mutta näillä voimilla ja välineillä kerholle kertyi vuonna 1983 lähes tuhat hyppyä. Se on kova luku, kun ottaa huomioon, että kerho oli perustettu vasta kolme vuotta aikaisemmin: vuonna 1980.

NLU:n hyppykone Cessna 175A Skylark, OH-CHE Rovaniemellä. Kuva: Timo Härmä.

Laskuvarjourheilu 4/1983

Ilmailu 4/1984

Mikko Hyppönen, Pohjoissuomalainen laskuvarjovaikuttaja (haastattelu 2017)

<https://www.airport-data.com/aircraft/OH-CHE.html>

RW-maailmancup – Suomi boikotoi taas

FAI:n laskuvarjokomitea CIP oli myöntänyt kuviohyppyjen – Relatiivin – MM-kilpailujen järjestämisoikeuden Etelä-Afrikalle. Kokouksessa käydystä kovasta väännöstä huolimatta kilpailujen pitopaikkaa ei muutettu. Tästä seurasi vastavia poliittisia ongelmia, kuin kaksi vuotta aikaisemmin USA:n järjestäessä MM-kilpailut ja salliessa Etelä-Afrikan osallistua. Kilpailupaikka olisi ollut Etelä-

Afrikan ympäröimä itsehallintoalue, jonka vuoksi sitä pidettiin Etelä-Afrikan väitteistä huolimatta tosiasiallisesti osana Etelä-Afrikkaa.

Sikakiiarit harjoittelevat hyppyä keskittyneesti. Vasemmalta Hannu Havia, Jari Holopainen, Henri Pohjolainen ja Jouko Hoviniemi. Kuva: Eero Kausalainen.

Useimmissa FAI:n jäsenvaltioissa asiasta muodostui ongelma, koska poliittisista syistä valtiot eivät sallineet kansalaistensa osallistua rotuerottelua harjoittavan maan järjestämiin urheilukilpailuihin. Tässä tilanteessa Kanada tarjoutui järjestämään FAI:n hyväksymän Maailmancup-tasoisen relatiivikilpailun, joka voisi toimia vaihtoehtona niille maille – kuten Suomelle, jotka eivät voineet osallistua Etelä-Afrikassa pidettävään kilpailuun. LuKT oli ennakoanut päätöstä jo syksyllä 1982 siten, että Suomi voisi osallistua Etelä-Afrikassa järjestettävän MM-kilpailun sijasta ”vastaavaan arvokilpailuun” muualla. Tällaiseksi kilpailuksi katsottiin Kanadan Claresholmissa 19.–22.8.1983 järjestettävä kilpailu.

Suomi siis boikotoi jälleen. Pari vuotta aikaisemmin USA:ssa Suomen joukkueen rinnalla boikotoivat vain Kiina ja Zimbabwe, oli tilanne tällä kerralla toisin. Nyt boikottiin osallistujia oli kahdestatoista maasta. Maailman parhaat relatiivijoukkueet osallistuivat tähän kilpailuun. Suomen rinnalla MM-kilpailuja boikotoivat nyt Kanada, USA, Sveitsi, Iso Britannia, Ruotsi, Australia, Tanska, Kiina, Alankomaat, Zimbabwe ja Norja.

MM-kilpailuun varatut 20 000 markkaa osoitettiin nyt Canada Cup joukkueelle. Paitsi, että ei osoitettu kaikkea. Liiton hallituksen päätöksen mukaisesti, koska ei saatu valtionapua odotetulla tavalla, jouduttiin kisabudjettia pienentämään 25 prosentilla, jolloin jäi jäljelle 15 000 markkaa. Rahaa oli yritetty kerätä myös muualta, mutta se ei mennyt hyvin. Kun karsintakilpailuksi nimetty SM-kisa lähestyi, potentiaaliset edustusjoukkueet pitivät kokouksen, jossa LuKT:n heinäkuussa pidetyn kokouksen pöytäkirjan (5/83) mukaan päädyttiin seuraavaan:

”...Koska rahankeräys ao. kilpailuihin on epäonnistunut, ovat kisoihin mitä suurimmalla todennäköisyydellä valittaviksi tulevat joukkueet pitäneet palaverin, jossa ovat todenneet seuraavaa:

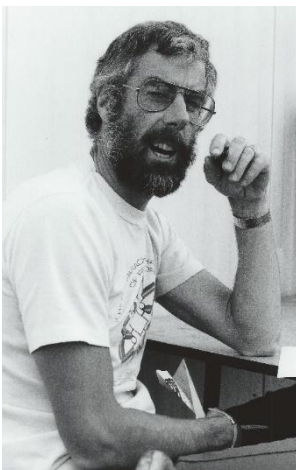
- kahdeksanmiehinen joukkue ei pysty lähtemään
- nelimiehinen joukkue lähtee, mutta toivoi nimitystä virallisesti jo nyt varojenkeräyksen helpottamiseksi...”

LuKT piti huonona asiana sitä, että 8-miehistä ei saatu lähetettyä, mutta ymmärsi tilanteen. LuKT nimesi edustusjoukkueeksi edellisen vuoden mestarit ”Sikakiilarit”, mutta edellytti, että joukkue osallistuu SM-kilpailuihin Oulussa. Ennen tätä kovin poikkeuksellista päätöstä LuKT oli tiedustellut mielipiteitä kilpailukomitealta ja kentältä. Kaikki kommentit olivat puoltaneet ratkaisua.

Ja kuten edellisestä ilmeni, Suomesta kilpailuun osallistuivat Sikakiilarit, jotka olivat voittaneet koameasti SM-kilpailujen 4-henkilön lajin. Joukkueessa olivat kilpailijoina **Jouko Hoviniemi**, **Hannu Havia**, **Henri Pohjolainen**, **Jarmo Karjalainen** ja **Jari Holopainen**. Kanadan laskuvarjoliitto oli kutsunut kilpailun tuomaristoon **Eero Kausalaisen**, jonka kutsun LuKT hyväksyi.

Hypykoneena oli DHC-6 Twin Otter. Hypykentän korkeustaso oli n. 1 000 metriä merenpinnan yläpuolella, minkä vuoksi maahantuloissa oli oltava tarkkana. Koneessa oli suuren hypykorkeuden vuoksi kylmä. Kuva: Eero Kausalainen.

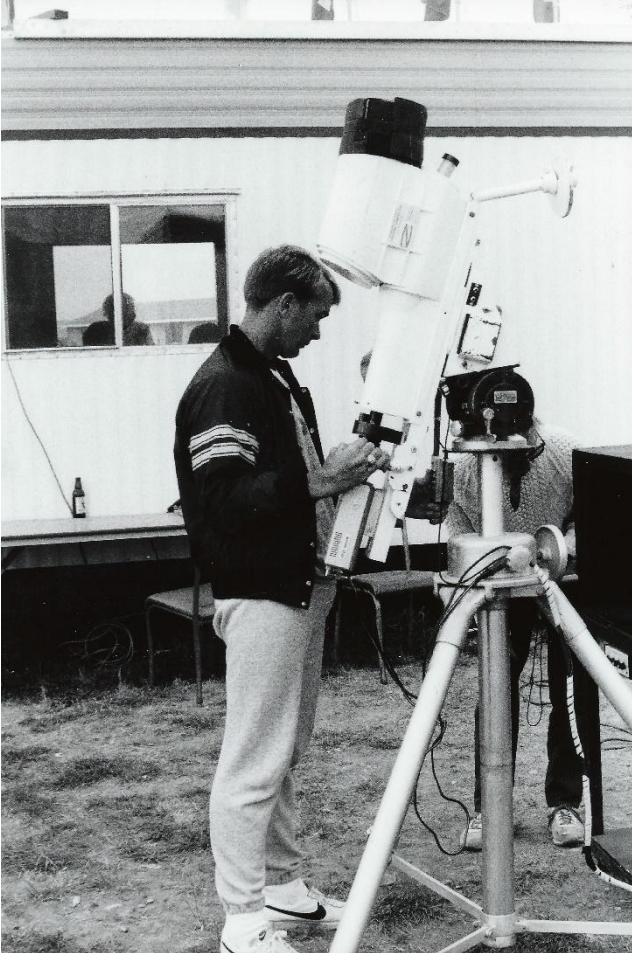

Kilpailujen tuomarilinja oli ankarampi ja erilainen, kuin mihin suomalaiset olivat aiemmin tottuneet. Ennen kilpailun alkua ylituomari **Richard ”Buzz” Bennett** ilmoitti, että kuvat on selkeästi näytettävä maassa oleville tuomareille. Myös eräät kilpailun yhteydessä tehdyt määritelmät tulivat aiheuttamaan pistekatoon johtaneita ongelmia. Esimerkiksi määritelmä ”jalka” aiheutti Suomen joukkueelle kahdella hypyllä sarjan katkeamisen tuomarien mielestä liian korkealla (lantion alueella) olevan jalkaotteen vuoksi. Joukkueella oli hypypuvuissaan kahvat korkealla jalkahihnojen lähellä, mikä myötävaikutti tuomarien ikävään tulkintaan.

Ylituomari Richard A. F. ”Buzz” Bennett oli arvostettu ylituomari monissa MM-kilpailuissa. Kuva: Eero Kausalainen.

Hypyllä kokeiltiin uusia tuomarointimenettelyjä, kuten hidastuksia. Hypyt katsottiin ensin kaksi kertaa normaalinopeudella, jonka jälkeen kerran hidastettuna. Sen jälkeen oli

tuomareilla vielä mahdollisuus katsoa hyppy kerran hidastettuna tai normaalinopeudella – riippuen kumpaa vaihtoehtoa tuomarien enemmistö halusi. Kun paikalla olivat maailman huippujoukkueet, jotka tekivät kilpailusarjat todella nopeasti, olisi voinut luulla tuomarin työtä nykytermein ilmaistuna haastavaksi. Kävi kuitenkin pian ilmi, että parhaiden joukkueiden suoritusten arviointi oli oletettua helpompaa, koska suoritukset olivat yleensä hyvin täsmällisiä ja hallittuja, eikä taivaalla nähty mitään ylimääräistä.

Vehkeille: käytettävissä oli USA:n armeijan videolaitteisto. Kameraa ohjaa armeijan näytöshyppäryhmän Golden Knights jäsen, FAI-tuomari Tom Bennion. Kuva: Eero Kausalainen.

4-henkilön lajin voitti myös Kanada, jonka yhteistulos oli 108 pistettä. Sikakiilarit suhtautuivat omiin mahdollisuuksiinsa realistisesti. Voittoa ei oltu hakemassa, mutta sijaluku 12 pistemäärällä 66 ei ehkä vastannut odotuksia

8-henkilön lajin voitti Kanada, jonka kymmenen kierroksen yhteistulos oli 102 pistettä.

Kilpailusta löytyy laaja kuuden sivun kisajuttu *Laskuvarjourheilussa* (3/1983). Tapahtumasta löytyy Senior Skydiversin sivuilta myös filmi, hakusanoilla ”historiakuvia ja videoita”, ”Laskuvarjomatkailua”, ”1983 Canada Cup Claresholm...”

Joukkuevalinnalla oli sivutuote: lippuja oli varattu runsaasti, 4- ja 8-henkilön joukkueille. Nyt tarvittiin lippuja vain 4-miehiseen joukkueeseen. Lippuja ei tietenkään ollut viisasta jättää käyttämättä. Niinpä LuKT päätti esittää lippuja käytettäväksi muihin tarkoituksiin: valmennukseen ja opintomatkoihin. Ja väärinhän se meni, lippujen jako. Sellaiset saivat, jotka eivät ansainneet ja sellaiset, jotka olisivat ansainneet, eivät saaneet. Ainakin jonkun mielestä... Lippuja myönnettiin esimerkiksi SM-kilpailut voittaneen 8-way-joukkueen sille puoliskolle, joka ei kuulunut Sikakiilareihin. Myös muita lajeja

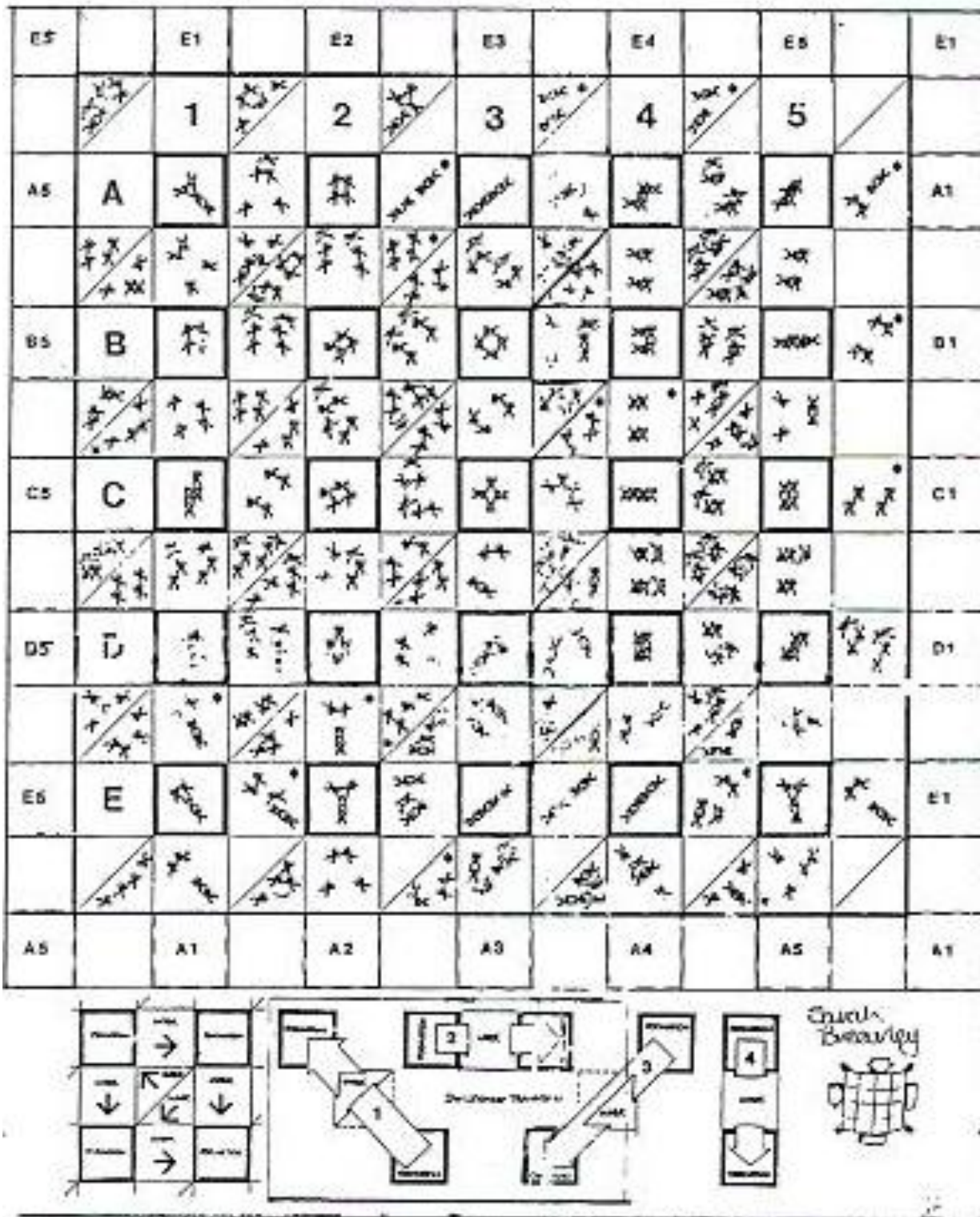
Hidastusten käyttö oli yksi uusista asioista, joiden kokeilua CIP oli toivonut. Kokemukset olivatkin myönteisiä, joten hidastukset olivat tulleet jäädäkseen. Myös toinen uusi sääntökohta oli kilpailijoiden pohdittavana, joskaan ei vielä kokeiltavana. CIP:n kokouksessa oli pohdittu mahdollisuuksia vähentää set-sarjoja (muodostelma - pakollinen välisuoritus - muodostelma), mutta jättää random-sarjoja ennalleen. *Laskuvarjourheilun* (3/1983) mukaan:

”...Näin saataisiin myös ikävä samojen settien takominen pois ja enemmän hauskuutta hyppäämiseen. Suosituin uusista ehdotuksista lienee ns. ”Grid”. Sen tarkoituksena on säilyttää random-sarjat entisellään, mutta settisarjat kokisivat täydellisen uudistuksen. Sen mukana laskettiin tulevan 25 600 erilaista mahdollista settisarjaa, joten turhaa olisi opetella mitään ulkoa...”

Tätä monimutkaista järjestelmää ei tässä kilpailussa vielä käytetty, mutta sitä esiteltiin kilpailijoille ja tiedusteltiin mielipiteitä ja kehitysideoita. Ei mennyt lautapeli vielä läpi tässä muodossaan.

Vaikka Suomessakin oli jo siirrytty videoaikaan, eivät kotimaiset viritelmämme vetäneet vertoja Suuren Maailman

edustaneille riitti lippuja. Lippuja saaneet veloitettiin tekemään raportti matkastaan ja joissakin tapauksissa järjestämään kotimaassa valmennustilaisuus lajinsa hyppääjille.

Grid-järjestelmässä valitaan ensin numero ja kirjain, joka antaa lähtöruudun, liikutaan ruudukossa nostamalla neljää numeroa (1, 2, 3, ja 4) ruudusta toiseen, kunnes on koossa yksi viiden muodostelma setti. Järjestelmä oli juuri niin monimutkainen, kuin miltä se näyttääkin. Ei tullut tästä hittituotetta.

Tuloksia:

CANADIAN WORLD CUP											
File: 4 WAY RELATIVE WORK											
Report: OFFICIAL RESULTS											
Selection: STAT equals A											
NO. TEAM	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	R10	TOT
412 CANADA - GO	11	12	11	10	9	11	10	13	9	12	108
409 U.S. ARMY PARACHUTE TEAM GOLD	11	10	10	11	9	11	9	13	8	13	105
408 SWITZERLAND	9	11	10	9	8	10	9	10	7	11	94
410 CANADA - SPIKE & THE BULL DOGS	7	10	9	10	8	8	9	12	7	11	91
403 GREAT BRITAIN	10	7	8	9	4	11	8	12	9	11	89
413 SWEDEN	7	9	4	5	7	9	9	12	9	7	78
407 AUSTRALIA	7	11	8	9	7	1	9	4	6	11	73
402 DENMARK	6	9	9	4	7	8	6	8	8	6	71
404 CHINA	10	6	10	5	4	6	5	11	4	10	71
401 CANADA - FORMULA	6	8	6	9	4	6	1	10	8	10	68
406 U.S. ARMY PARACHUTE TEAM BLACK	7	6	8	8	3	1	5	9	8	11	66
411 FINLAND	8	3	8	7	7	8	7	8	7	3	66
405 NETHERLANDS	7	7	6	7	4	1	4	4	2	9	51
414 ZIMBABWE	3	4	4	4	3	5	1	4	3	2	33

CANADIAN WORLD CUP											
File: 8 WAY RELATIVE WORK											
Report: TEAM STANDINGS											
Selection: STAT equals A											
NO. TEAM	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	R10	TOT
806 CANADA	11	9	11	9	11	10	9	8	15	9	102
808 U.S. MIRROR IMAGE	8	8	10	9	12	9	9	8	12	11	96
804 AUSTRALIA	5	8	6	9	11	7	7	7	10	9	79
807 U.S. ARMY PARACHUTE TEAM	8	7	8	3	6	3	7	7	8	9	66
802 DENMARK	3	4	6	4	6	4	5	4	6	5	47
803 CHINA	4	5	3	3	7	0	6	5	9	4	46
805 GREAT BRITAIN	2	4	8	0	7	1	5	4	4	3	38
801 NORWAY	5	3	4	3	6	0	4	3	1	2	31

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 8.2.1983: LuKT:n kokous 1/83, 8.2.1983
 Suomen Ilmailuliitto ry, tiedote 23.2.1983: Laskuvarjotiedote 1/83
 Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 20.4.1983: LuKT:n kokous 3/83, 20.4.1983
 Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 22.7.1983: LuKT:n kokous 5/83, 18.-22.7.1983
 Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 8.9.1983: LuKT:n kokous 6/83, 6.9.1983
 Laskuvarjourheilu 2/1983
 Laskuvarjourheilu 3/1983
 Eero Kausalainen 22.5.2024

Pohjois-Karjalassakin tapahtuu

Vaikka laskuvarjourheilun SM-tuloksissa usein löytyi kummallinen kirjainyhdistelmä P-KLU, ei Joensuussa toimivan Pohjois-Karjalan Laskuvarjourheilijoiden toiminnasta paljoa tiedetty. Joensuuhun ei ihan helposti tule mentyä ohikulkumatalla. Jos on menossa Joensuusta ohi, niin mihinkähän silloin mahtaa olla menossa?

Kerho oli perustettu lokakuussa 1972, Utin Laskuvarjokerhon vahvalla taustatuella. Saman tuen varassa kerho sinnitteli alkuvuodet, kunnes alkoi päästä omavaraiseksi kerhon saatua ensimmäisen oman hyppymestarinnsa vuonna 1976. Kerhon toiminta oli jo vuonna 1980 vakiintunut sellaiselle tasolle, että se pystyi järjestämään taito- ja tarkkuuslajien SM-kilpailut, jotka eivät jääneet viimeisiksi. Oli konventionaalisia ja Para-Ski-kisoja. Erityisesti kisajärjestelyjensä osalta kerho oli selvästi kookaam suurempi, tosin taustalla ja tukena oli yleensä entinen emokerho ULK.

Vuonna 1983 kerho hankki ensimmäisen oman hyppykoneensa Porista 6.8.1983. Se oli Cessna FR 172 F, OH-CNU. "Rocket" pystyi kuljettamaan neljä hyppääjää kerrallaan ja se oli oiva hankinta kerholle. Kerho toimi lentoasemalla, jonka tiloja voitiin hyödyntää: pakkaaminen oli mahdollista lentokonehallissa pressujen päällä tai suotuisan sään vallitessa nurmikolla ulkosalla. Omaa puffettia kerholla ei ollut, kisatapahtumia lukuun ottamatta. Lentokentällä oli kuitenkin baari, josta sai normaaleja baarituotteita. Mutta ei olutta! Vuonna 1983 Suomessa oli useita "kuivia kuntia", joissa ei myönnetty keskiohuen myyntilupia. Lentoasema sijaitsi Liperin kunnan alueella, joka oli yksi näistä. Kerhon puuhamiehen **Mauno "Manu" Sorsan** mukaan *"...Tämä on kuitenkin hyvä asia ajatellen tymäkeliä ja heikkoja luonteita (kaupunkiin on 10 minuutin matka) ..."*

Kerhossa oli vuonna 1983 noin 40 hyppääjää, joista lupakirja oli runsaalla kymmenellä hyppääjällä. Melko vaatimattomasta jäsenmäärästä huolimatta kerhon vuotuinen hyppymäärä oli tuhannen hypyn kahta puolta. Vuonna 1983 se tuli olemaan 1 026.

3.-4.9.1983 P-KLU järjesti Syysturnee nimellä tunnetun tarkkuushyppytapahtuman. Tämä oli juhla-kisa, jolla juhlistettiin kerhon kymmenvuotistaivalta ja uutta hyppykonetta. Kisa oli myös perinteinen, koska se oli järjestetty samoihin aikoihin jo useampana vuonna aikaisemmin. Osanottajamäärä ei nyt ollut SM-tasoa, mutta määrä oli korvattu laadulla.

Tuloksia:

Henkilökohtainen tarkkuushyppy (5 kierrosta)

A-sarja (yli 500 hyppyä)

1. Markku Anttolainen	Jyväskylän Laskuvarjourheilijat	0,59 m
2. Sinikka Nieminen	Jyväskylän Laskuvarjourheilijat	0,63
3. Risto Käyhkö	Pohjois-Karjalan Laskuvarjourheilijat	1,48
4. Matti Heino	Satakunnan Laskuvarjourheilijat	2,29
5. Ossi Tukio	Pohjois-Karjalan Laskuvarjourheilijat	2,47
6. Esko Hirvonen	Pohjois-Karjalan Laskuvarjourheilijat	2,48

B-sarja

1. Ossi Tukio	Pohjois-Karjalan Laskuvarjourheilijat	2,47
2. Risto Ponto	Kuopion Ilmailuyhdistys	2,60
3. Raimo Valkonen	Jyväskylän Laskuvarjourheilijat	3,62
4. Virpi Talja	Jyväskylän Laskuvarjourheilijat	6,29
5. Veijo Hyvärinen	Pohjois-Karjalan Laskuvarjourheilijat	9,61
6. Ilkka Keinänen	Kuopion Ilmailuyhdistys	11,72

<u>Joukkuetarkkuus, 3 kierrosta, 3-miehisin joukkuein</u>		Yhteensä
1. Risto Käyhkö	0,05 m	
Markku Anttolainen	0,05	
Matti Heino	0,30	0,40 m
2. Ossi Tukio	1,84	
Ari Koponen	1,35	
Esko Hirvonen	0,11	3,30
3. Risto Ponto	0,69	
Asko Kaamos	0,27	
Ilkka Keinänen	3,62	4,58

Laskuvarjourheilu 4/1983

Ilmailu 4/1984

Mauno Sorsa 10.9.1992: Historiikki, Pohjois-Karjalan Laskuvarjourheilijat ry; vaiheet

Sanan säilällä LuKTia pataan – lipputoimisto saa kyytiä

Edellä olevassa kertomuksessa Relative Work Canada Cupista mainittiin, että Ilmailuliitto ei pystynyt lähettämään kisoihin täyttä joukkuetta. Isolle joukkueelle olisi ollut lentoliput, mutta nyt ne uhkasivat jäädä käyttämättä. LuKT:n kokouksen 6/83 pöytäkirjassa todettiin tilanne näin:

”...Kanada Cup joukkueen pienentäminen rahoitusvaikeuksien vuoksi aiheutti tilanteen, jossa laskuvarjokilpailuihin suunniteltuja lippuja ei voitu käyttää alkuperäiseen tarkoitukseen. Myöskään yleismestariencupiin Italiaan ei lähetetty ketään, vaikka sitäkin tarkoitusta varten oli suunniteltu käytettävän lippuja...”

LuKT päätti matka-avustusten eli neljäntoista lentolipun uusjaosta kilpailu- ja valmennuspainotteisesti, mutta myös eräitä muita tarpeita huomioiden. Lippuja nimettiin relatiivihyppääjien valmentautumismatkoihin viisi kappaletta, jotka korvamerkittiin SM-kilpailuissa menestyneen 8-way-lajin ”rannalle jääneelle” puolikkaalle. Oululaiselle hyppymestarille ja RW-hyppääjälle myönnettiin yksi lippu perusteena hyppyalustoon ja -koulutukseen tutustuminen ja RW-valmentautuminen. Kahdelle hyppääjälle, joista toinen oli kehityskelpoiseksi arvioitu B-luokan hyppääjä, myönnettiin liput taito- ja tarkkuusvalmentautumiseen ja lisäksi toiselle heistä kerhotoiminnan kehittäminen. Yksi lippu osoitettiin LuKT:n jäsenelle perusteluna *”...kilpailujen ja kerhotoiminnan johtotoiminta ja LuKT:n myöhemmin määrittämät erityiskohteet...”* Näiden lisäksi varattiin viisi lippua kokouksiin: kolme pohjoismaiseen yhteistyöhön (pohjoismainen laskuvarjokokous 2, pohjoismainen turvallisuuspäällikkökokous 1) ja kaksi FAI:n laskuvarjokomitean kokoukseen.

Yksittäisen kerhon yksinkertaiselle edustajalle osoitettu lippu hyppykoulutukseen ja -kalustoon tutustumiseksi voi tuntua oudolta. Oltiin kuitenkin tilanteessa, jossa kerhot olivat väistämättömän kalustomuutoksen, ja sitä luonnollisesti seuraavan koulutusmuutoksen edessä. Tietoa toki hankki ja välitti edelleen SIL:n ja LuKT:n ”terävä pää”, mutta kovat ja kalliit päätökset jouduttiin tekemään kerhotasolla, päätösten maksumiehenä kerho. Hakijan kerho oli pitänyt hakemusta tarpeellisena ja siksi puoltanut sitä.

LuKT:n hyvä yritys jakaa poikkeuksellisesti saamansa lisäresurssit laskuvarjourheilua hyödyttävällä tavalla ei mennyt putkeen. Ei ainakaan kaikkien mielestä. Tamperelainen hyppääjä **Veikko ”Wexi” Korhonen**, joka oli tehnyt avustushakemuksen liitolle osallistuakseen Adriatic Cupiin Jugoslaviassa, kritisoi melko raivokkaasti LuKT:n kilpailukomitean 6.9.1983 tekemää päätöstä lippujen jakoperusteista ja jaon kohteista. Hänelle itselleen ei lentolippua tällä kertaa esitetty, koska Adriatic Cupiin ei

katsottu tarpeelliseksi lähettää kilpailijoita. Korhonen esitti kritiikkinsä *Laskuvarjourheilussa* (4/1983) julkaistussa avoimessa kirjeessä LuKT:lle.

Korhonen myönsi kirjeessään, että osa lipuista meni oikeaan kohteeseen, mutta osaa saajista hän kritisoi voimallisesti, henkilöiden nimet mainiten. Yksi kritiikin perusteluista oli hänen mielestään se, että saatavilla olleista lipuista tiedotettiin huonosti ja aivan liian myöhään.

Avoimen kirjeensä lopussa hän toivotti ”...*Kaikille hyvää, kylmää, pimeätä, pitkä ja paskamaista talvea...*”

Korhosen ilmeisesti kahdessa osassa kirjoitettu kirje oli sisällöltään sekava ja ristiriitainen vuodatus, joka sisälsi vääriä tietoja ja väittämiä.

LuKT:n puheenjohtaja **Maurits Kouhia** vastasi ”Wexille” avoimella kirjeellä samassa lehden numerossa, jossa hän kuvasi edellä esitettyyn tapaan lippujen kanssa syntyneitä tilannetta. Vastauksen mukaan kahdeksanmiehistä edustusjoukkuetta ei ollut varaa lähettää Canada-Cupiin, joten LuKT:lle jäi käteen ”irtorahaa”, jonka käyttöön ei ollut ennalta varauduttu. Koska haluttiin antaa myös muille, kuin Korhoselle mahdollisuus hakea avustuksia, julkaistiin asiasta tieto kentälle kiireellisenä ja lyhyellä hakuajalla. Kiire johtui ”Wexin” omasta avustushakemuksesta kilpailuun, joka pidettiin syyskuun lopulla. Vastauksessaan Maurits myös oikoi eräitä Wexin kirjeen taustalla olleita vääriä tietoja, käsitteitä tai väittämiä.

Samassa lehdessä oli myös toinen Wexin kirjettä kritisoiva vastine eräältä Korhosen mainitsemista tuen saajalta Hän vastasi Korhoselle samalla mitalla, ja kuten Korhonen: henkilöön käyvästi.

Jälkeenpäin arvioituna taito- ja tarkkuushypyt tai relatiivihypyt eivät nousseet näiden tuettujen matkojen ansiosta maailmanmaineeseen, mutta liitto pystyi ainakin jollakin tavoin tukemaan muutamien kilpailijoiden valmentautumista. Lisäksi näitä lippuja käyttäneet kantoivat kortensa yhteiseen kekkoon myöhemmin, muun muassa järjestämällä valmennustilaisuuksia, jollaisia heiltä lippujen vastineeksi oli odotettukin, tai osallistumalla valmennukseen.

Yksi lipun saajista oli Oulun laskuvarjokerhon edustaja, joka kävi tutustumassa muuttuvaan laskuvarjokoulutukseen, uusiin koulutus- ja hyppymuotoihin (AFF, tandem) sekä koulutuskalustoon. Hän laati matkakertomuksen, joka epäilemättä lisäsi tietoutta ainakin omalle kerholle Suomeenkin kohta rantautuvista laskuvarjourheilun uusista tuulista.

Toinen ”opintomatkalipun” saajista puolestaan oli LuKT:ssa keskeisessä asemassa mittavassa koulutus- ja kaloustouudistuksessa seuraavina vuosina. Lippujen saajat antoivat tulevana vuosina hyvän panoksen kilpailijoina, valmentajina tai asiantuntijoina. Lippujen hyötyä on kuitenkin kovin vaikea konkreettisesti mitata. Historiahepun arvion mukaan lipuista saatiin hyötyjä paljon enemmän, kuin jos ne olisi jätetty kateuden pelossa käyttämättä.

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 8.9.1983: LuKT:n kokous 6/83, 6.9.1983
Laskuvarjourheilu 4/1983
Merja Linnan matkakertomus 21.11.–29.12.1983
Eero Kausalainen 5.9.2024

Kalustoboogie Utissa

Kuten edellä olevista kirjoituksista ilmenee, SIL:n edustajat olivat käyneet pohjoismaisissa tilaisuuksissa keräämässä viimeisintä naapureiltamme löytyvää kalustotietoutta. Samaan aikaan myös tietoa oli aktiivisesti kerätty ulkomaiden julkaisuista, joista oli laadittu käännösartikkeleita *Laskuvarjourheilussa* julkaistavaksi.

Uutta tietoa oli kertynyt monta laarillista, jonka vuoksi LuKT järjesti Utin Laskuvarjokerholla 17.9.1983 kalustoboogien, johon oli valmisteltu esityksiä useista ei osa-alueista. Kotimaisten ”tietäjien” lisäksi oli paikalla australialainen **Graeme Windsor**. Hän oli monille suomalaisille tuttu jo vuoden 1976 RW-SM-kilpailuista, joissa hän vieraili joukkueensa kanssa. Tällä kerralla hän oli kalustoasiantuntijana sekä luonnollisesti myös kaupallisin aikein esittelemässä yhtiönsä Parachutes Australian tuotteita. Tätä tapahtumaa seuraavalla vuosikymmenellä Windsor tultiin valitsemaan FAI:n laskuvarjokomitean IPC:n puheenjohtajaksi.

Kalustoboogien osanottajia ULK:n tiloissa Utissa 17.9.1983. Kuvassa seisomassa Hannu Laitinen (vas.) ja Graeme Windsor), edessä oikealla sormi suussa ihmettelemässä liiton laskuvarjotoiminnanohjaaja Eero Kausalainen. Kuva: via Laskuvarjourheilu.

Ensimmäinen alustaja oli LuKT:n jäsen, LJK:n kapteeni **Hannu Laitinen**. Hän esitteli tilaisuudessa ajankohtaisia pohdintojaan oppilaiden patjavarjokalustoon siirtymisestä. Hänen esittämässään vaihtoehdossa rintapakkaus-varavarjokokonaisuudet korvattaisiin kokonaan uusilla oppilastandemeilla. Laitisen käsityksen mukaan siirtymän voisi toteuttaa turvallisesti, jos päävarjona olisi ”säyseä” 9-tunnelinen patja ja varavarjona 26-jalkainen pyöreä kupu, LoPo tai Conical, joka olisi varustettu pannalla. Varusteissa voisi olla yhden vedon päävarjon irrotus/varavarjon laukaisujärjestelmä automaattilaukaisijalla. Hyppääjällä voisi olla radiovastaanotin.

Seuraava esittäjä, SIL:n laskuvarjomies **Eero Kausalainen** kertoi edelliseen liittyen norjalaisten kokeiluista: uudet varusteet otetaan käyttöön ”eristetyssä kerhossa”, jonka oppilaat eivät saa käydä muissa kerhoissa hyppäämässä muunlaisella oppilaskalustolla. Hän myös esitteli Norjassa pidetyssä koulutuspäällikköseinaarissa käytyjä pohdiskeluja tulevasta kalustosiirtymästä. Näitä pohdintoja on jo esitelty aikaisemmin tässä kirjoituksessa (*”Pohjoismainen laskuvarjoyhteistyö nousee uusiin sfääreihin...”*).

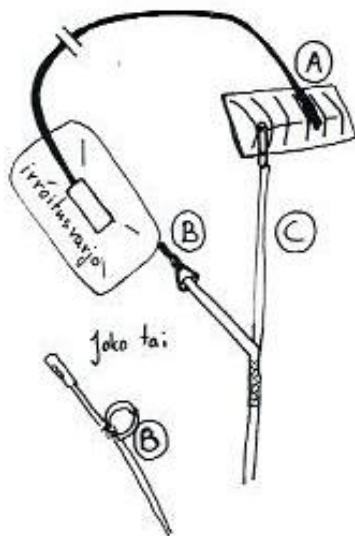
Graeme Windsor kertoi tilanteesta omassa hyppykeskuksessaan Canberrassa ja esitteli siellä käytettävää oppilaskalustoa. Oppilaskalustossa käytetään tandemratkaisua, vastaavaa, joita kokeneet hyppääjät käyttivät. Alkeisvarjona käytetään sisäpussiin (pod) pakattua Para Commanderia, jota voi käyttää sekä pakko- että itselaukaisuhypyillä. Patjavarjoa Windsor piti hyvänä ja turvallisena, mutta toistaiseksi hyppykeskuksella ei ole ollut taloudellisia mahdollisuuksia hankkia niitä. Myös varolaukaisimia hän piti tärkeinä, mutta, samoin kuin Suomessa, myös Australiassa oli ongelmana laitteiden huolto.

Graeme Windsor kuvattuna seuraavan vuoden MM-kilpailuissa Ranskan Vichyssä. Kuva: Eero Kausalainen.

Tilaisuudessa otettiin esille tilanne, josta ei ollut olemassa valtakunnan tasolla kirjallista ohjeistoa, vaikka ehkä olisi pitänyt: oppilas takertuu uloshypyn yhteydessä pakkolaukaisuhihnaan ja jää ”hinaukseen”. Hyppymestarikursseilla ja ilmeisesti myös kerhoissa oli toimintamalliksi ajateltu seuraavaa: jos oppilas on tajuisaan, hyppymestari näyttää oppilaalle hyppykoneen vakiovarusteena olevaa puukkoa, jolloin oppilas laittaa

käden varavarjon kahvalle. Sen jälkeen hyppymestari katkaisee pakkolaukaisuhihnan, jonka jälkeen oppilas avaa varavarjonsa.

Tilanne, jossa oppilas ei syystä tai toisesta ole tajuisaan, olikin sitten nykytermein ”haastavampaa”. Yleinen ajatusmalli oli, että hyppymestari laskeutuu pakkolaukaisuhihnaa pitkin oppilaan luo, katkaisee pakkolaukaisuhihnan ja avaa oppilaan varavarjon. Tässä suorituksessa olisi kuitenkin tarpeen olla karabiinihaoilla varustettu ”ohjurihna”, jonka hyppymestari kiinnittää omiin valjaisiinsa ja pakkolaukaisuhihnaan, jotta ei putoaisi itse ennen aikojaan, ennen pääsemistään oppilaan luokse.

”Hyppääjän jäätyä roikkumaan pakkolaukaisuhihnasta suorittaa hyppymestari seuraavat toimenpiteet:

A. Kiinnittää irroitusvarjon (ylim. varavarjo) laukaisuhihnan koneen laukaisuhihnakiinnikkeeseen.

B. Kiinnittää irroitusvarjon sille laukaisuhihnassa varattuun kiinnikkeeseen (Hihnalenkki tai muu vastaava vahva kiinnike).

C. Katkaisee laukaisuhihnan kohdasta C. Tällöin hyppääjä putoaa hihna siihen kiinnitettyine irroitusvarjoineen perässään. Irroitusvarjon laukaisuhihna oikenee ja aukaisee varjon.

Vaativa akrobatitemppu, jota kenenkään ei Suomessa tiedetty kokeilleen. ”Hinaukseen” jäämisiä ei tosin siihen mennessä ollut tapahtunut. Hyppykoneissa ei myöskään ollut mitään tähän liittyvää varustusta, puukkoa lukuun ottamatta.

Eero Kausalainen esitteli tanskalaisten käyttämää järjestelmää, josta hän oli laatinut yksinkertaistetun karvalakkiversion. Vieressä yksinkertaistettua menetelmää kuvaava piirros ja teksti. Piirros: via Laskuvarjourheilu

Hannu Laitinen kertoi Laskuvarjojääkäriskoulun käyttämästä järjestelmästä: koneessa on tarkoitusta varten erikoisvarjo, jonka pakkolaukaisuhihna on

kiinnitetty eri paikkaan, kuin vaijeriin kiinnitetyt pakkolaukaisuhihnat. Varjosta lähtee vaijeri, joka pujotetaan kaikkien pakkolaukaisuhihnojen koukuista läpi. Jos hyppääjä jää roikkumaan, pakkolaukaisuhihnojen kiinnitysvaijeri katkaistaan. Seurauksena on, että hinaukseen jäänyt hyppääjä roikkuu taivaalla pakkolaukaisijan avulla laukaistun erikoisvarjon varassa, mukanaan konelastillinen pakkolaukaisuhihnoja ja sisäpusseja.

Tärkeä asiakohta jäi kuitenkin vain edellä kuvattujen vaihtoehtojen pohdiskelun tasolle. Suomessa ei 1980-luvulla tietävästi missään kerhossa valmistettu hyppykoneisiin mitään edellä kuvatuista tai muista järjestelmistä, joita voitaisiin käyttää oppilaan jäädessä hinaukseen. Hinaukseen jäämisiä ei onneksi tapahtunut.

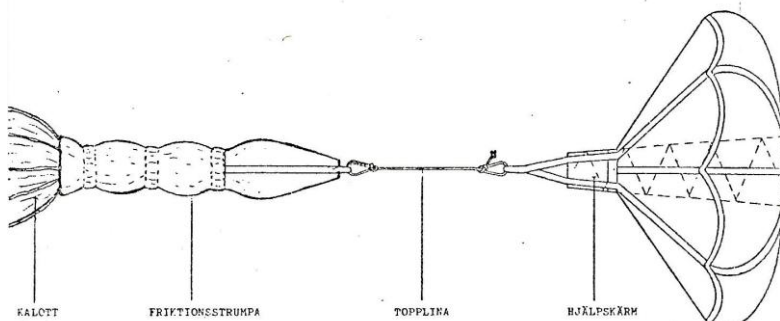
Tapahtumassa kerrattiin oppilaiden pakkolaukaisuhypyillä käyttämän sisäpussin oikeaa pakkaustapaa. Vanha 1960-luvun ratkaisu oli otettu uusiokäyttöön, mutta 1980-luvun hyppääjillä ei automaattisesti ollut tietoa, mikä olisi oikea tapa pakata kupu sisäpussiin. Itseaukaisuhypyillä käytetyissä tehovarjoissa tai patjavarjoissa saattoi myös olla sisäpussi. Niiden pakkaustapa ei soveltunut pakkolaukaisusisäpussille.

Lisäksi keskusteltiin erilaisista teknisistä vaihtoehtoista ehkäistä pakkolaukaisuhypyillä alkeiskuilla silloin tällöin esiintyvä jakautunut kupu. Vaihtoehtoja voisivat olla norjalaisten esittelemä keskussidos (katso tämän historian tarina koulutuspäällikköseminaarista Norjassa tammikuussa 1983) tai LjK:n pakkolaukaisukalustossa käytetty verkkohelma. Ratkaisuvaihtoehdot jäivät mietintään.

Kalustoboogien osanottajille esiteltiin upouusi varolaukaisimen FXC 12 000 suomenkielinen käsikirja, jonka olivat laatineet Hannu Laitinen, **Olli-Matti Multamäki** ja **Maurits Kouhia**. Osanottajat pohdiskelivat laitteen käyttöä ja toimintaa rintapakkausvaravarjoissa ja siihen liittyen: pitääkö varavarjossa olla apuvarjo vai ei. FXC-asennuksen kannalta asialla ei ulkomailta saatujen lausuntojen mukaan ole väliä: laukaisinta on käytetty menestyksekkäästi varavarjoissa apuvarjon kanssa ja ilman. LuKT oli jo, kuten aikaisemmissa tarinoissa on kerrottu, pohdiskellut vakavasti asiaa.

Kalustoboogien osanottajien mielestä apuvarjo saattaisi laukaisimen toimiessa takertua hyppääjän varusteisiin. Rintapakkausvaravarjon laukaisu heittomenetelmällä (tapauksessa, jossa laskuvarjo tai sen osia liehuu sukkana hyppääjän perässä) voi olla hankalaa, jos siinä on apuvarjo. Toisaalta, jos ei ole apuvarjoa, varavarjon kuvun tai punosten takertuminen on vielä todennäköisempää, kuin jos siinä olisi apuvarjo vetämässä kupua suoraksi.

Eero Kausalainen esitteli ruotsalaisten käyttämän järjestelmän ("*frikitionsstrumpa*"), joka ei koskaan kotiutunut Suomeen, mutta joka oli kiinnostava. Tässä järjestelmässä varavarjon apuvarjojärjestelmä (lyhyt "huippusukka, jossa apuvarjo) irtoaa ja jää taivaalle vedettyään kuvun suoraksi. Hevosenkenkälanteessa kuvun vastus riittää vetämään kuvun huipun pois sukasta, jolloin varjo pääsee kehittymään samaan tapaan kuin patjavarvarjojen "free bag" sisäpussissa.

telmä (lyhyt "huippusukka, jossa apuvarjo) irtoaa ja jää taivaalle vedettyään kuvun suoraksi. Hevosenkenkälanteessa kuvun vastus riittää vetämään kuvun huipun pois sukasta, jolloin varjo pääsee kehittymään samaan tapaan kuin patjavarvarjojen "free bag" sisäpussissa.

Ruotsin "Materialkontrollant-kurssilla" huhtikuussa 1983 esitelty "kitkasukka" (frikitionsstrumpa), joka on vedetty kuvun huipun yläosan päälle. Kun kupu on suorana, apuvarjon vetovoima vetää sukan pois kuvun päältä, jolloin kupu pääsee kehittymään.

Muina ajankohtaisina asioina esiteltiin 3-rengasolkalukkojen huolto ja katsottiin LJK:n hallussa oleva Saksan Bundeswehrin valmistama erinomainen vapaapudotuskoulutusfilmi.

Tälle kalustoboogielle oli selvästi tarvetta muidenkin, kuin sen järjestäneen LuKT:n mielestä: osanottajia oli peräti 61 henkilöä kahdeksasta laskuvarjokerhosta.

Eero Kausalainen, muistio 3.2.1983: Hoved-Instruktør Seminar 21.–23.1.1983

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 16.3.1983: Turvallisuustoimikunta/LuKT 16.3.1983

Kristian Enkvist, muistio 24.4.1983: Kurs för fallskärmskontrollanter, Linköping, Ruotsi 1983-04-23,-24

Laskuvarjourheilu 4/1983

Kerhoille turvallisuuspäälliköt – kiistelty uudistus

Laskuvarjourheilun keskustoimikunta järjesti Räyskälässä 29.–30.10.1983 koulutustilaisuuden laskuvarjokerhojen turvallisuuspäälliköille. Siis mille ihmeen turvallisuuspäälliköille? Se olikin yksi tilaisuudessa hahmoteltavista asioista. Tällaista tehtävänimikettä ei aikaisemmin ollut olemassa.

Ilmailuopistolla järjestettävään tilaisuuteen oli kutsuttu laskuvarjokerhojen nimeämät osanottajat, joilla LuKT:n kaavailujen mukaan olisi erityisvastuu kerhojen hyppyturvallisuudesta. LuKT oli suunnitellut, että jokaisessa kerhossa olisi turvallisuuspäällikkö – tai mikä se lopullinen nimitys sitten olisikaan – joka paneutuisi oman kerhonsa hyppyturvallisuuteen ja toimisi LuKT:n yhteyshenkilönä turvallisuusasioissa. Tausta-ajatuksena oli, että selvästi rajattujen koulutus- ja kalustopäälliköiden lisäksi tarvittaisiin joku vastuullinen henkilö, joka silmäilisi hyppytoimintaa kokonaisuutena ainakin siinä välimaastossa, joka ei suoraan kuulunut koulutus- tai kalustopäällikön vastuualueeseen. LuKT oli vaaratilanneilmoitusten perusteella päätellyt olevan tarvetta tehostaa laskuvarjoturvallisuutta jollain uudella keinolla. Tällaiseksi katsottiin turvallisuuspäällikön tehtävän perustaminen laskuvarjokerhoihin.

LuKT:n vision toteuttamiseksi oli tilaisuudessa tarkoitus esitellä edellä mainittujen vastuuhenkilöiden työnjakoa ja tarvetta, sekä mahdollisia tehtäviä siten, että koulutustilaisuuden osanottajat itse pohtisivat mahdollisia kehityskohteita. Kehityskohteiden pohtiminen ei rajoittunut turvallisuuspäällikköjärjestelmään itseensä, vaan kaikkiin ajankohtaisiin turvallisuusasioihin.

Kehityskohteina Räyskälässä käsiteltiin muun muassa seuraavia asiaryhmiä:

- Turvallisuuspäälliköiden valinta ja tehtävät sekä toimintatavat, mukaan lukien yhteistyö kerhojen muiden vastuuhenkilöiden (koulutuspäällikkö, kalustopäällikkö) kanssa
- Arvioitiin ja tehtiin konkreettisia parannusehdotuksia parhaillaan työn alla oleviin laskuvarjotoimintaan koskeviin määräyksiin (11 määräystä)
- Käsiteltiin erilaisia laskuvarjokalustoon liittyviä asioita, kuten laskuvarjojen tarkastukset, varavarjojen liittäminen valjaisiin (rintapakkausvaravarjot), varolaukaisimet, laskuvarjojen huoltojärjestelmä
- Koulutusmenetelmät ja koulutukseen liittyvät turvallisuustekijät
- Tutustuminen laaditun yhteenvedon avulla vuoden 1983 vaaratilanteisiin laskuvarjotoiminnassa

Tilaisuus tapahtui LuKT:n järjestämänä ja sen avaajana ja yhtenä kouluttajista toimi LuKT:n puheenjohtaja **Maurits Kouhia**. Tilaisuuteen oli kutsuttu asiantuntijoita myös muista Pohjoismaista: Ruotsista **Magnus Kramer** ja **Kjell Pålsson** ja Norjasta arvostettu puolustusvoimien laskuvarjoasian-tuntija **Finn Ove Gaasøy**. Suomesta alustajina tai tilaisuuden osa-alueiden vetäjinä olivat **Markku Hiedanpää** (Ilmailuhallitus, määräykset), **Eero Kausalainen** (SIL, määräykset, kalusto, koulutus), **Hannu Laitinen** (LJK, LuKT, koulutus, kalusto), **Mikko Närhi** (LuKT, Turvallisuustoiminnan

organisointi, vaaratilanteet), **Kristian Enkvist** (tulkkaukset, tilaisuuden dokumentointi). Tilaisuuteen osallistui kaikkiaan 25 henkilöä neljästätoista kerhosta ja kolmesta pohjoismaasta.

Mikko Närhi esitteli ideoitaan siitä, mikä on turvallisuuspäällikkö, kuinka ja kuka hänet nimeää ja mitkä olisivat hänen vastuualueensa. Ajatuksena oli, että kerhon turvallisuuspäällikön nimeää kerhon johtokunta. Nimettävän hyppääjän olisi oltava kokenut hyppääjä – mieluummin hyppymestari – jolla on voimassa oleva hyppylupakirja. Turvallisuuspäällikkö on esityksen mukaan vastuussa kerhon johtokunnalle ja LuKT:aan perustettavalle turvallisuustoimikunnalle. Esityksen mukaan hän on vastuussa turvallisuudesta koko organisaatiossa.

Turvallisuuspäällikön tehtäviin kuului esityksen mukaan hyppytoiminnan sekä koulutus- ja huoltotoiminnan valvonta sekä lupien voimassaolon ja säädösten noudattamisen valvonta. Esityksen mukaan tehtävää toteutettaisiin neuvomalla, opastamalla ja ottamalla selvää.

LuKT:n jäsen Mikko Närhi helmikuussa 1983. Kuva: Eero Kausalainen.

Kun Närhi vielä kertoi käsityksensä turvallisuuspäällikölle asetettavista vaatimuksista, oli yleisö jokseenkin valmis kommentoimaan:

Närhin mukaan turvallisuuspäällikkö:

- omaa tarvittavan auktoriteetin
- on yhteistyökykyinen ja -haluinen
- on asiallinen ja kärsivällinen
- on looginen
- on asiasta innostunut
- on omaksuva
- on paksunahkainen
- pystyy "sanomaan" tarvittaessa
- omaa selkärankaa viedä asiansa tarpeeksi pitkälle
- tuntee lait, asetukset ja niiden hengen.

Tämän listan jälkeen virisikin vilkas ja kriittinen ajatusten vaihto. Oltiin huolissaan siitä, että tulisi lisää toimihenkilöitä ja byrokratiaa. Pohdittiin myös, olisivatko toimialueen rajat esimerkiksi koulutus- ja turvallisuuspäällikön kesken riittävän selkeät. Saattaisiko koulutus- ja turvallisuuspäälliköiden kesken tulla kitkaa tehtävien rajapinnoissa? Arveltiin myös, että etenkin pienissä kerhoissa voisi olla puutetta pätevistä henkilöistä.

Osanottajat tekivät ryhmätöitä, jossa pohdittiin turvallisuuspäälliköiden ja LuKT:n turvallisuustoimikunnan valintaperiaatteita, turvallisuuspäälliköiden yhteisten tapaamisten tarvetta, informaation kulun kehittämistä, mahdollisuutta yhdistää kerhojen vastuuhenkilöiden tehtäviä. Ryhmätöiden tulokset jäivät LuKT:lle jatkopohdittavaksi järjestelmää kehitettäessä.

Varsinaisen eli pääaiheen turvallisuuspäällikön lisäksi koulutustilaisuudessa käsiteltiin myös muita ajankohtaisia turvallisuusasioita. Tiedossa oli jo, että laskuvarjokoulutus ja oppilaiden hyppykalustot tulevat uudistumaan radikaalisti. Koska muissa pohjoismaissa oli alkamassa tai jo alkanut kalustovallankumous, oli hyödyllistä kuulla norjalaisten ja ruotsalaisten kokemuksia ja ajatuksia.

Pohjoismaalaisten vieraiden mielipiteet laskuvarjokaluston huoltojärjestelyistä kiinnostivat. Suomessa oli työn alla, mutta vielä viranomaisen hyväksyntää odottava "kerhoriggerijärjestelmä", joka oli tarkoitettu täydentämään kerhotasolla laskuvarjokorjaamojen toimintaa. Norjassa ja Ruotsissa oli

jo tällainen järjestelmä käytössä. Järjestelmiä pidettiin toimivina ja tarkastukset tapahtuivat joustavasti ja tarkastustoiminta oli liittojen käsissä.

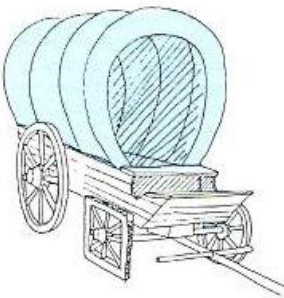
Koulutuspäälliköt keskustelivat myös teknisistä kalustokysymyksistä. Suomessa oli pohdittu, pitääkö rintapakkusvaravarjossa käyttää – vai eikö pidä – apuvarjoa, kun käytetään FXC 12 000 -laukaisinta. Ruotsalaiset olivat aikaisemmin käyttäneen yhdysvaltalaisista Sentinel -varolaukaisinta, mutta siitä oli käytön kalleuden vuoksi luovuttu ja siirrytty Suomen tavoin FXC 12 000 -laukaisimen käyttöön. Hämmästyttäen kuitenkin herätti se, että samalla, kun ruotsalaiset olivat alkaneet käyttää varavarjoissa FXC-laukaisinta varavarjossa, käytettiin samaan aikaan ensimmäisillä itselaukaisuhypyillä päävarjossa KAP-3 laukaisinta, joka juuri oli haikeiden huokausten säestämänä uppoamassa Suomen laskuvarjohistorian roskalaatikkoon.

Turvallisuuspäälliköt saivat myös tehtäväkseen ryhmätyönä tutustua ja kommentoida ilmailumääräysluonnoksia. Niitä olikin peräti yksitoista kappaletta. Laskuvarjojen tekniikkaa liittyvissä AIR-määräyksissä muutosehdotukset olivat melko vähäisiä. Enemmän kiinnitettiin huomiota ja tehtiin korjaus-ehdotuksia koulutusta (TRG-) ja hyppääjän kelpoisuutta (PEL-) koskeviin määräyksiin ja tiedotuksiin.

Tilaisuuden päätteeksi LuKT:n turvallisuuvastaava Mikko Närhi esitti koosteen viimeaikaisista vaaratilanneilmoituksista. Jos vielä tämän koulutustilaisuuden alussa oli joku saattanut kyseenalaistaa tarpeen luoda turvallisuuspäällikköjärjestelmä, ei tarpeesta tämän esityksen jälkeen tuntunut enää olevan epäselvää.

Turvallisuuspäällikötapaaminen päättyi kohtuulliseen näkemysten harmoniaan. Asian käsittely ei kuitenkaan päättynyt osanottajien kotiutumiseen, vaan jatkoi toisella foorumilla. Koulutustilaisuus kirjoitti *Laskuvarjourheilun* päätoimittaja **Jorma Österin** pohtimaan lehtensä (1/1984) pääkirjoituksessa ”*Kerhopoliisit – hyötyä vai harmia?*” turvallisuushenkilöiden tarvetta – tarvitaanko vai ei? Onko tarpeen? Onko liikaa yksittäisten henkilöiden panostuksiin keskittyvä? – ”...yksi mies laitetaan paljon vartijaksi...” Hän esitti myös, että byrokraattiselta ja ongelmalliselta vaikuttava järjestelmä kannattaisi ottaa uuteen harkintaan. Aiheesta syntyi kärjekäs keskustelu *Laskuvarjourheilun* sivuilla.

Kritiikin esittäjillä oli suuri huoli byrokratian lisääntymisestä ja uusien ”kerhokunkkujen” – kerhopoliisien – ilmestymisestä hyppäämistä häiritsemään. Kriittisten kirjoitusten osalta oli ongelmallista, että niissä kyllä vastustettiin uusia esityksiä, mutta ei juurikaan otettu kantaa tai edes tunnustettu niitä todellisia ongelmia, joiden korjaamiseksi uutta järjestelmää oli suunniteltu. Kritiikistä puuttuivat esitykset siitä, kuinka kalustossa ja koulutuksessa todetut todelliset ja merkittävät ongelmat saataisiin korjattua. Esitykset puuttuivat varmaan siksi, että – Österin sanoin: ”...*En pysty näkemään nykyisessä kerhotoiminnassa mitään niin kriittistä tai leväperäistä toimintaa, jonka valvomiseen tarvittaisiin ”Turvallisuuspäällikön” kaltainen järjestelmä...*” Niinpä! Jos päätoimittaja olikin lukenut lehdesään julkaistuja vaaratilanneyhteenvedoja, ei se hänen kohdallaan johtanut samoihin johtopäätelmiin turvallisuustasosta, kuin LuKT:lla ja turvallisuuspäällikkökokouksella.

Ongelmat oli yksilöity koulutustilaisuudessa ja siitä kertoneessa lehtijutussa sekä uudelleen rautalankamallina *Laskuvarjourheilun* vastinekirjoituksessa (Hannu Laitinen). Laitisen kirjoitus oli otsikoitu – ilmeisesti otsikon oli laatinut lehden päätoimittaja: ”*Onko turvallisuuspäällikkö kerhopoliisi vaiko laskuvarjolehti neliskanttinen pyörä harrastuksen muutenkin kiti-sevissä rattaissa?*” Neliskanttinen pyörä viittasi Laitisen kirjoituksessa

Laskuvarjourheilun yleistä, osin turvallisuuteen väheksyvästi suhteutuvaa linjaa. Laitisen kirjoituksen johdanto-osassa todettiin näin:

”Laskuvarjourheilun 1/84 pääkirjoitus toteaa uuden turvallisuuspäällikköjärjestelmän tarpeettomaksi riidankylvösystemiksi. Enemmän perustelematta päätoimittaja viittaa tietämykseensä suomalaisesta luonteesta sekä siihen, että tähänastisessa kerhotoiminnassa ei ole suurempaa moittimista...”

Johdannon jälkeen Laitinen viittaa Mikko Närhin laatimaan vaaratilanneyhteenvetoon, josta on vedettävissä Österin näkemyksistä täysin poikkeavat johtopäätelmät turvallisuustilanteesta.

Laitinen otti myös esille suuren määrän laskuvarjokalustoon liittyneitä epäkohtia, kuten itse (huonosti) tehtyjä korjauksia soveltumattomilla materiaaleilla, sekä monet muut havaitut vaaralliset viat ja ongelmat. Myös koulutuksessa oli todettu puutteita: kaikkia koulutusohjelman aiheita ei ole aina ajan puutteen tai muun syyn vuoksi toteutettu. Oppilaita on myös pudotettu ilman kentällä toimivaa maakouluttajaa ja/tai pelastuspalvelun järjestämistä hyppytoiminnan ajaksi.

Hannu Laitinen helmikuussa 1983. Kuva: Eero Kausalainen.

Laitisen vastineessa käsiteltiin myös Ilmailuliiton ja kerhojen, erityisesti niiden johtokuntien ja vastuuhenkilöiden vastuuta kerhon toiminnasta. Myös asennekasvatukseen Laitinen kiinnitti huomiota. Hän myös korosti, että oikeilla henkilöstövalinnoilla on oleellinen merkitys järjestelmän kehittymiselle tarkoitettulla tavalla. Valintaperusteena ei Laitisen mukaan voi olla kova ääni tai tehtyjen varavarjokeikkojen lukumäärä. Laitinen kiteytti näkemyksensä turvallisuuspäällikön toimintakentästä ja tehtävästä näin:

”...Turvallisuuspäällikön toimintakenttä liikkunee enemmän kerhon toimintajärjestelmien kehittämisesä, kuin yksityisten hyppääjien valvonnassa; poliisijärjestelmäksi se ei ole edes tarkoitettu. Jos alkuvaiheessa joudutaan puuttumaan oppilaiden pudottamiseen ylituulilla tai järjettömiin riggerivirityksiin, saattaa olla kyse siirtymävaiheen vaivoista, joissa erityisesti toisen osapuolen olisi syytä vilkaista peiliin...”

Aihepiiriä käsiteltiin Laskuvarjourheilun kahdessa numerossa laajasti, lähes kahdeksan sivun verran: kahdessa pääkirjoituksessa, Närhin koulustilaisuudesta kertoneessa kirjoituksessa, Laitisen vastineessa, Österin vastineen vastineessa ja nimimerkin ”Genius” kirjoituksessa.

Tyly vastaus turvallisuuspäällikköjärjestelmää vastustaneille ja ”...meillähän on kaikki hyvin... mihin tällaista järjestelmää tarvitaan...” -mielipiteitä esittäneille: tuleva vuosi 1984 tuli olemaan mustin vuosi koko siihenastisen laskuvarjourheilun historiassa.

Turvallisuuspäällikköjärjestelmä ei varmaankaan ollut kovinkaan loistelas esitys turvallisuusjärjestelmien kehittämiseksi, mutta se oli puutteistaan huolimatta hyvä avaus. Tämän päivän laskuvarjourheilun turvallisuuden hallintajärjestelmien kanssa painiskeleville voisi olisi mielenkiintoista tutustua tässä mainittuihin *Laskuvarjourheilun* kirjoituksiin... Ennen ei kaikki todellakaan ollut paremmin...

LuKT/Turvallisuuskomitea, muistio 18.5.1983 + liite Vaaratilanteita 1983
Laskuvarjourheilu 1/1984
Laskuvarjourheilu 2/1984
Eero Kausalainen 18.9.2024

Ruotsissa mullistus laskuvarjokoulutuksessa

Ruotsin laskuvarjoliiton SFF:n lokakuussa 1983 järjestämässä koulutuspäällikkökokouksessa tehtiin merkittävin laskuvarjokoulutusta koskeva päätös kymmeneen vuoteen. Tai oikeastaan kysymyksessä oli useampia päätöksiä, jotta voitiin ottaa käyttöön nykyaikaisempia oppilasvarusteita ja niihin liittyviä koulutusmenetelmiä. Tamperelaisen **Anne Louhimon** kirjoituksessa *Laskuvarjourheilussa* (2/1984) kerrottiin näistä päätöksistä, joita verrattiin myös Suomen tilanteeseen.

Ruotsissa mullistus koulutuksessa
SUURIN PÄÄTÖS
10 VUOTEEN

Yksi päätöksistä oli, että tehovarjoja (Suomessa tavallisin tehovarjo Para Commander eli PC) saa käyttää jo ensimmäisellä pakkolaukaisuhypyillä. Tehovarjon käyttö ensimmäisillä hypyillä edellytti, että hypääjä käytti tandemeita, joissa on ”nykyaikainen kuvunpäästöjärjestelmä”. Kuvunpäästöjärjestelmällä SFF tarkoitti SOS järjestelmää (Single Operation System), jossa päävarjon irrotus ja varavarjon laukaisu tapahtuivat samasta kahvasta. Osa Ruotsin kerhoista kuitenkin vastusti yhden vedon järjestelmää, koska he katsoivat, että erilliset irrotus- ja varavarjon laukaisukahvat olisivat toimiva järjestelmä, jos varavarjossa olisi päävarjon kantohihnoihin kiinnitetty pakkolaukaisuhihna (ns. Stevens -järjestelmä). Tällöin varavarjo laukeaisi joka tapauksessa, vaikka oppilas vetäisi ainoastaan irrotuskahvasta. Tätä järjestelmää kannattavan kerhon mielestä järjestelmä olisi oppilaan kannalta parempi, kuin yhden vedon järjestelmä: oppilaan ei myöhemmin omia varusteita hankkiessaan tarvitsisi vaihtaa kerran opittua varavarjon käyttöproseduuria.

Liitovarjon sai Ruotsissa uuden järjestelmän mukaan käyttöönsä B-luokan hypääjä, jolla on tässä vaiheessa oltava vähintään 25 hyppyä. Enää ei tarvittu patjavarjoa edeltävää 50 tehovarjohypyn kokemusta, jollainen vaatimus oli vielä voimassa Suomessa.

Ruotsin päätökset ja kokemukset luonnollisesti kiinnostivat myös suomalaisia, koskapa vastaavia muutoksia ja niiden toteutusmahdollisuuksia arvioitiin samaan aikaan myös meillä Suomessa. Hypymestarikursseilla oli jo käytetty kurssilaisten pakkolaukaisuhypyillä tavanomaisissa oppilasvarusteissa (ml. rintapakkausvaravarjo) tehovarjoja. Varjot toimivat hyvin. Noin tuhannella hypyillä oli ollut vain kaksi vajaatoimintaa, joista toisen syyksi epäiltiin pakkausvirhettä ja toisessa oli varjona PC, jota oli modifioitu poistamalla (pakkaustilavuuden pienentämiseksi) stabilisaattorit.

USA:ssa oli kirjoituksen mukaan jo näihin aikoihin mahdollista, että oppilaat hyppäsivät ensimmäiset hypynsä ”säyseillä”, oppilastoimintaan hyvin sopivilla patjavarjoilla. Patjat olivat suhteellisen kookkaita ja ne oli viritetty niin löysiksi, että oppilas ei saanut varjoa sakkaamaan.

Meillä oltiin tässä vaiheessa vielä pari vuotta Ruotsia jäljessä. Se ei ollut välttämättä huono asia, koska saimme ennen omaa suurta siirtymää paljon tietoja ja kokemuksia Ruotsista ja muista Pohjoismaista.

Laskuvarjourheilu 2/1984
Eero Kausalainen 3.12.2013

Ilmailuliiton syysrutiinit

Suomen Ilmailuliiton syysrutiineihin kuuluva syysliittokokous järjestettiin 9.11.1983 Helsingissä. Pääosiltaan kokous oli vanhan toistoa, vain vähäisiä henkilövaihdoksia, nekin ilman draamaa. Jotain historiallista sentään tapahtui: SIL teki periaatepäätöksen uuden toimitalon rakentamisesta Helsinki-Malmin lentoasemalle.

Rakennuksen pinta-alaksi oli suunniteltu 600 m², joista noin 200 toimistokäyttöön ja 400 lennokkipakkaamon myymälä- ja varastotiloiksi. Tässä kohdassa muistutetaan, että SIL:n toimisto vuonna 1983 sijaitsi ”Pyöreellä”, Malmin lentoasemarakennuksen kolmannessa kerroksessa, ja lennokkipakkaamon tilat Arttolantiellä Helsingin Puistolassa.

Laskuvarjokeskustoimikunnan puheenjohtajaksi valittiin uudelleen turkulainen **Maurits Kouhia**. Myös varapuheenjohtajuus meni Turkuun: tehtävään valittiin **Kristian Enkvist** samasta kerhosta.

Tällä kerralla nämä, kuten myös muut vuosikokouksen valinnat, sujuivat ilman soraääniä tai erityisveivauksia.

Hyppypilotti Arja Martikainen (sittemmin Vartia) Utissa vuoden 1974 laskuvarjo-SM-kilpailuissa. Kuva: via Utin Laskuvarjokerho

Erään hallituksen jäsenen valintaan liittynyt SIL:n järjestöaktiivi **Juhani ”Janne” Horman** kommentti kirjattiin kokouksesta *Ilmailuun* artikkelin kirjoittaneen päätoimittaja **Jyri Raivion** kokousreferaattiin: ”...*Se tapahtui sittenkin, eli ennen pääsi nainen Suomessa Ilmailuliiton hallituksen jäseneksi, kuin papiksi...*” Uusi hallituksen jäsen, tiedotuskeskustoimikunnan uusi puheenjohtaja, oli **Arja Martikainen**, entinen laskuvarjohyppääjä (n. 70 hyppyä), hyppypilotti ja aktiivinen moottorilennon harrastaja.

Martikaisen kohdalla valinta ei ollut ainoa lasikaton rikkominen. SIL:n hallitus valitsi hänet pian tämän syyskokouksen jälkeen ensimmäisenä naisena *Ilmailun* päätoimittajaksi. Valinnasta kertoneessa artikkelissa kerrottiin, että Martikainen ennen menestyksestä moottorilennon kilpailu-uraa lensi aikaisemmin hyppylentoja, pääasiassa Utissa 1970-luvulla. Samassa *Ilmailun* (1/1984) jutussa mainittiin Martikaisen erityiseksi avuksi hyppylentäjänä, innostuksen ja aiemman hyppykokemuksen ohella, hyppylentäjän pieni paino, ”...*joka kerhon (ULK) C-182:n hyötykuorman kannalta oli merkittävä tekijä*”. Utin hypykone OH-CCA ristittiin Arja Martikaisen lempinimen mukaan: ”Miina”. Arja aloitti päätoimittajan tehtävänsä helmikuussa 1984. Raivion eron jälkeen SIL:n toiminnanjohtaja **Jaakko Kaskia** hoiti päätoimittajan tehtävää muutaman kuukauden ennen Vartian aloitusta tehtävässä.

Esa Huusari helmikuussa 1983. Kuva: Eero Kausalainen.

Syyskokouksen rutiineihin kuuluivat myös palkitsemiset, vaikka ne eivät palkinnon saajille sitä olleet, pikemminkin ainutkertaisia tapahtumia. Utin Laskuvarjokerhon **Esa Huusari** sai SIL:n syyskokouksessa Neste Oy:n maljan ja hänet nimettiin ”*Vuoden Laskuvarjourheilijaksi*”. Ansioina todettiin monivuotinen tuloksekas toiminta niin kerho- kuin

valtakunnallisellakin tasolla. Tehtävät olivat vaihdelleet laskuvarjokerhon puheenjohtajuudesta ja koulutuspäällikön tehtävästä edelleen aktiiviseen LuKT työskentelyyn. Palkitsemisen perusteeksi luettiin myös pitkä ja ansiokas kilpailu-ura.

Ilmailu 12/1983

Suomen Ilmailuliitto – Finlands Flygförbund r.r.: Toimintakertomus vuodelta 1984

Ilmailu 1/1984

Ilmailu 2/1984

Ilmailu 5/1991

Eero Kausalainen 19.9.2024

LuKT:n loppukiri

LuKT piti vuoden viimeisen kokouksen 17.11.1983. Kokouksessa ei tehty uusia avauksia. Se keskittyi ajankohtaisiin ja vuosiakatauluun liittyviin asioihin ja eräiden keskeneräisten asioiden ratkaisuun.

Ainoana uudeksi katsottavana asiana oli nopeutetun vapaapudotuksen (AFF) hyppymestarikoulutus. Suomessa ei ollut tehty päätöksiä, kuinka tähän suuresta maailmasta tutuksi tulleeseen koulutusmuotoon pitäisi suhtautua. Keskustoimikunnan sihteeri **Eero Kausalainen** teki LuKT:lle esityksen AFF-hyppymestarikoulutuksen järjestämisestä pohjoismaisena kokeiluprojektina. Ruotsin laskuvarjoliiton koulutuspäällikköseminaarissa oli keskusteltu aiheesta. Kausalainen oli tiedustellut kiinnostusta osallistua kurssin toteutukseen, jos se järjestettäisiin Suomessa. Tunnetusta syystä Suomen oli mahdollista hankkia USA:sta kutsuttavan kouluttajan lentoliput edullisemmin (= vapaaliput), kuin mikään muu Pohjoismaa, jonka ansiosta kurssi voitaisiin toteuttaa pienemmin kustannuksin.

LuKT varoi tekemästä minkäänlaista lopullista periaatepäätöstä toimintamuodon jatkosta tai lopullisesta hyväksymisestä Suomeen. Sihteeri kuitenkin veloitettiin selvittämään asiaa edelleen, mukaan luettuna suomalaisen isäntäkerhon löytäminen kokeilukurssille. Selvitykset olivat tarpeen, jotta asiaa voitaisi esitellä tulevassa pohjoismaisessa laskuvarjokokouksessa.

SIL oli hankkinut tarkkuushyppyjä varten sähköpläkiä, mutta näyttölaitteita puuttui. Tiedettiin, että Utissa oli sellainen tekeillä ja että SIL voisi päästä sen omistajaksi noin 1 500 markan sijoituksella. LuKT esitti, että on se ostettava.

Valmistautuminen muutaman viikon kuluttua järjestettävään pohjoismaiseen laskuvarjokokoukseen oli yksi tämän kokouksen aiheista. Pohjoismaisen kokouksen esityslistalle päätettiin esittää edellä mainittua pohjoismaista AFF-hyppymestarikurssin järjestämistä. Pohjoismaisen kokouksen melko tuore elementti oli pohjoismainen council, joka oli edellisessä kokouksessa nimettyjen, kutakin Pohjoismaata edustava työryhmä. Sen tehtävänä oli valmistella pohjoismaista kokousta, mutta myös toimia työryhmänä ratkomassa pohjoismaiseen yhteistyöhön liittyviä asioita vuosikokousten välillä. LuKT:n sihteeri Kausalainen oli tämän councilin jäsen. LuKT nimesi hänet edustajaksi 18.11.1983 järjestettävään councilin kokoukseen.

Vuoden 1984 PM-kilpailujen järjestäminen kuului sovitun vuoroluettelon mukaisesti Suomelle. Ongelmana tässä LuKT:n kokouksessa oli, että halukasta isäntäkerhoa ei ollut löytynyt. Keskustoimikunta nimesi sihteerinsä etsimään kisajärjestäjää puhelinsoitoin. Jos järjestäjää ei ole pohjoismaiseen kokoukseen mennessä löytynyt, on siellä sovittava aikaraja, johon mennessä kilpailu siirtyy toisen pohjoismaan järjestettäväksi, mikäli Suomi ei pysty kokoukseen mennessä löytänyt kisaisäntää.

LuKT pohti kokouksessaan FXC-laukaisimiin liittyvää ongelmaa. Suomessa kerhojen käytössä olevien laitteiden ilmaputki oli valmistettu kumista. Muilta Pohjoismailta saatujen tietojen mukaan kumi-letkuihin liittyi ongelmia, jotka haittasivat laitteiden luotettavuutta. Putkien vaihto ei kuitenkaan onnistunut suomalaisissa ilmailuvälinekorjaamoissa. Sihteeri veloitettiin selvittämään, kuinka voitaisiin järjestää putkien vaihtaminen metallisiin.

LuKT oli valmistellut suuren määrän ilmailumääräysmuutosehdotuksia. Niitä oli käsitelty sekä LuKT:ssa että koulutuspäällikkötapaamisessa lokakuussa. Määräyksissä muutokset aikaisempiin olivat pääosin melko vähäisiä, määräyspaketti oli nyt LuKT:n osalta valmis. Niinpä se luovutettiin tässä kokouksessa LuKT:n jäsenelle ja samalla Ilmailuhallituksen edustajalle **Markku Hiedanpälle**.

Sovittiin, että hän lähettää ne puhtaaksikirjoituksen jälkeen vielä uudelleen LuKT:n tarkastettavaksi. Tosi kätevä järjestely!

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 22.11.1983: LuKT:n kokous 8/83, 17.11.1983

Oululaisia Amerikassa – väärä ihmisiä maailmalla?

Kuten edellä on kerrottu, LuKT:n käyttöön jäi RW-MM-matkan peruuntumisen ja muiden yhteensattumien vuoksi runsaasti lentolippuja, joiden jaosto se päätti syyskuun alussa pidetyssä kokouksessa. Ja kuten edellä kerrottiin, lippujen jakoa ja käyttötarkoituksia kritisoitiin melko ärhäkkäästi ja osin asiattomalla tavalla. Yksi näistä ”väärin perustein lippuja saaneista” oli oululainen, vuoden 1983 tuore hyppymestari **Merja Linna**. Hänelle esitettiin lentolippua Yhdysvaltoihin, perusteena tutustuminen oppilashyppykoulutukseen ja -kalustoon sekä henkilökohtainen RW-hyppyvalmentautuminen.

Korhonen mainitsi kirjoituksessaan kaksi lipunsaajaa, Linnaa tosin nimeltä mainitsematta: ”...Pari muuta avustusta, joista toinen singahti Suomen Turkuun **Engvist**-nimiselle herralle [pitäisi olla **Enkvist**] ja toinen taas maantieteellisistä tasapainotamiskeskittämiskierteellis-poliittisista syistä Pohjolan tytölle ihan Ouluun asti, mistä en oikein viitsi tässä enempää...”

Korhonen myös kritisoi, että jos kerhotoiminnan kehittämistä varten halutaan tukea ja avustusta, ”...pitää anomuksen takana olla koko kerho”. No, Linnan matkaavustusta haki Oulun Laskuvarjokerho. Lisäksi Korhonen oli sitä mieltä, että ”...Kerhotoimintaan liittyviä ”opintomatkoja” on turha tehdä rapakon taa. Jokainen, joka on para-paratiisissa käynyt tietää sen. Vaikuttaa siltä, että LuKT ei tiedä...”

Yksi uusista koulutusmuodoista, joihin Linna tutustui, oli tandemhyppy. Kuvassa yksi tandemhyppyjen uranuurtajista Bill Booth tuntemattoman tandemoppilaan kanssa. Merja Linna tarkkailee taustalla. Kuva: Merja Linna.

Enkvistin osalta, vaikka se ei suoraan tähän Amerikan matkatarinaan liitykään, on todettava, että hänestä tuli pian tämän jäl-

keen LuKT:n varapuheenjohtaja ja hyppymestarikouluttaja. Hän tuli SIL:n ja LuKT:n piirissä antamaan kansallisella tasolla mittavan panoksen laskuvarjourheilun turvallisuuden, erityisesti koulutuksen ja hyppykaluston kehittämisessä. Tiedonhankintamatka ei todellakaan hänen osaltaan mennyt hukkaan, vaan hyödytti laskuvarjourheilua laajemminkin.

Linna puolestaan laati matkansa jälkeen laajahkon matkakertomuksen, josta voidaan päätellä, että niitä asioita oli tehty ja niihin asioihin oli tutustuttu, jotka lippujen myöntämisperusteissa oli mainittu.

Reilun kuukauden kestänyt matka alkoi Oulussa 21.11.1983 ja suuntautui Floridaan, monille suomalaisille tutuksi tulleeseen Zephyrhills'in hyppykeskukseen. Linnan mukana oli myös toinen oululainen hyppääjä, **Sirpa Karhu**, mutta hän ei saanut matkaansa SIL:n tukea.

Vaikka ladyilla oli vastaanottokomiteana Zephyrhillsissä vaikuttava laskuvarjoryittäjä **Henri ”Hena” Pohjolainen**, ei heillä kuitenkaan ollut omaa valmentajaa. Hyppyjä kyllä kertyi, mutta yhdeksi matkan painopistealueeksi suunniteltu henkilökohtainen 4- ja 8-hyppääjän sekvenssivalmentautuminen jäi lopulta melko vähälle. Se ei oikein onnistunut paitsi valmentajan puuttumisen, mutta myös ”*Turkey Meet*” hyppytahtuman boogiehyppäämisen luonteen vuoksi. Ei löytynyt sellaista joukkuetta, jonka kanssa olisi voinut harjoitella kisa hyppäämistä.

Jotain havaintoja relatiivista sentään tarttui vaatteisiin. Hyppääjät, myös kevyet tytöt, käyttivät Linnan mukaan melko tiukkoja, sileäpintaisia – satiiniakin näkyi – hyppypukuja. Vain ranteissa ja nilkoissa oli hieman tarttumapinta-alaa. Vapaapudotusnopeutta ei siis voinut hidastaa hyppypuvun avulla, mutta sen sijaan nopeutta voitiin lisätä 3–4 kilon painovöiden avulla. Tiukkojen haalareiden etuna oli, että lentäminen oli tarkempaa, kun tiukan asun ansiosta mahdolliset virheet eivät kostaudu niin helposti.

Uutena havaintona olivat myös suomalaisista poikkeavat käsiotteet relatiivihypyillä. Kun Suomessa otteet otettiin yleensä ranteen ja kyynärpään välillä, täällä oli vallitseva käytäntö ottaa ote aina ranteesta. Linnan mukaan tätä perusteltiin näin: ”...*Ote otetaan ranteesta, näin kummallakin hyppääjällä on sama kapasiteetti käytettävissään: molemmat pystyvät lentämään paremmin, niin supistamaan kuin laajentamaan...*” Linnan mukaan putoamisnopeuden säätöä ja ”kellumista” ”...*säädellään vartalon taivutuksilla ja hartioiden ja polvien viemisellä ns. kuppiin. Jos joudut alle, laaja X-asento ei juuri noilla tiukoilla haalareilla auta, vaan on kehitettävä kuppi juuri hartioita ja polvia käyttämällä. Ylhäältä alas pääsee parhaiten taivuttamalla vartalo kaarella, ei siis vetämällä jalkoja ja käsiä sisään; tekemällä vartalo virtaviivaiseksi, niin kuin pisara pudotessaan...*”

Muilta osin matkasuunnitelma toteutui. Alkeiskursseja päästiin seuraamaan. Ne olivat päivän mittaisia, pikakursseja Suomen käytäntöihin verrattuna. Nämä havainnoinnit eivät tuoneet suomalaiselle hyppymestarille juurikaan uutta. Kalustona oli vielä suoralla sisäpussilla varustetut PT-10:t, varavarjoina ”banaanilaukut” eli rintapakkausvaravarjot. Hyppykoneina oli Suomessakin tuttu tyyppi Cessna 182.

Jos ei alkeiskoulutuksen seuraaminen tuonut mitään uusia oppeja, kahdesta muusta koulutusmuodosta löytyi sitäkin enemmän uutta ja ihmeellistä. Vaikka nämä hyppykoulutusmuodot laskeutuivat Suomen kamaralle vasta monta vuotta myöhemmin, yksittäisten hyppääjien mukana saatiin näistä lajeista hyvää yleistietoa, joka oli tarpeen, kun aikanaan Suomessa mietittiin, mitä näille pitäisi tehdä, että hyvin menisi.

Ensimmäinen seuratuista Suomessa vielä tuntemattomista lajeista oli nopeutettu vapaapudotuskoulutus AFF, jota hyppykeskuksessa annettiin. Tässä hyppykoulutusmuodossa oppilaat hyppäävät ai-noastaan vapaapudotushyppyjä 2 500–3 000 metrin korkeudesta. Aluksi kaksi ja myöhemmillä hyppyillä yksi hyppymestari oli oppilaan mukana uloshypystä varjon aukaisuun. Myös tässä lajissa oppilaat pääsivät taivaalle jo ensimmäisenä koulutuspäivänä. Seitsemän hyppyä käsittänyt kurssi toteutettiin muutamassa päivässä, jonka jälkeen – mikäli kurssi oli kaikilta osiltaan läpäisty hyväksyttäväsi – oppilaat hyppäsivät yksin vapaapudotushyppyjä. Merja Linnan mielestä koulutus oli tehokasta ja kattavaa. Kurssin ja hyppyjen kalleudesta huolimatta oppilaita näytti riittävän hyvin.

AFF-koulutukseen liittyi myös piirteitä, jotka olivat kiinnostavia Suomen lähitulevaisuuden kehityksen kannalta. Oppilaat hyppäsivät ensimmäiset hyppynsä patjavarjoilla. Linnan sanoin: ”...*Varjo oli siis patjavarjo, mutta ei sellainen, johon me olemme tottuneet. Varjo oli paljon suurempi pinta-alaltaan,*

vajosi siis hitaammin ja käännökset olivat hitaita. Mitään vahinkoa tuskin olisi sattunut, vaikka loppuveto myöhästyi, ja sakkaamaan ei varjoa saanut...” Jo muutaman vuoden kuluttua Oulunkin taivaalla nähtiin vastaavia oppilaskupuja, ei tosin AFF-oppilailla, vaan ihan tavallisilla alkeisoppilailla...

Linnan huomiota kiinnitti myös se, että oppilailla oli kypärässään radiovastaanotin, jolla oppilasta ohjeistettiin hypyn aikana. Tämä oli jo Suomessakin tuttua, vaikkakaan ei vielä 1983 täysin kattavaa. Ilmeisesti nopeasta koulutuksesta huolimatta oppilaille menivät koulutusaiheet ”jakeluun”. Esimerkkinä tästä Linna kertoi oppilaasta, joka teki hypyn aikana kaiken aivan maakouluttajan ohjeen mukaisesti. Kouluttajan kehuessa oppilasta kävi ilmi, että radio ei ollut toiminut, mutta oppilas pystyi silti toimimaan koulutuksessa annettujen ohjeiden mukaisesti. Radion käyttö tuli Suomessakin pian laajenemaan oppilaspatjakaluston käyttöönoton myötä.

Toinen täysin uusi koulutusmuoto, johon Oulun opintomatkalaiset tutustuivat, olivat tandemhypyt. Se oli suomalaisille ennennäkemätöntä. Toimintaa esitteli Strong Enterprises’in myyntiedustaja, joidenkin vuosien kuluttua myös monille muille suomalaisille hyppääjille tutuksi tuleva **Bill Morrissey**. Tandemhypyillä käytettiin Linnan mukaan todella suurta, kahdelle hyppääjälle riittävän kokoista 9-tunnelista patjavarjoa, varavarjon ollessa samanlainen (335 ft²). Morrissey’n mukaan oppilas, tai matkustaja, voi ottaa tuntumaa vapaapudotusasetoihin ja harjoitella ohjaamista. Linnan matkakertomuksen mukana oli kuitenkin toisen tandempioneerin **Bill Boothin** kuva.

Matka-avustuksen turvin tehty opintomatka ei varmasti mennyt hukkaan, vaikka *Laskuvarjourheilun* kriittisessä artikkelissa niin haluttiin väittää. Vaikka Linnasta ei tullut Enkvistin tapaan valtakunnallista vaikuttajaa, oli matkasta epäilemättä hyötyä paikallisella tasolla, kun muutaman vuoden kuluttua uudet tuulet puhalsivat Suomenkin ilmatilassa, siis myös Oulussa: oppilaspatjat ja moderni hyppykalusto, vähän myöhemmin myös tandemhyppytoiminta ja nopeutettu vapaapudotus (AFF/NOVA) tulivat ryminällä ja jäädäkseen. Ja kun tulivat, asioita jo ennalta ymmärtäviä ei ollut tasavallassa yhtään liikaa...

Voidaan siis todeta, että ainakin oman kerhonsa kannalta nämä oululaiset olivat juuri oikeassa paikassa ja oikeaan aikaan.

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 8.9.1983: LuKT:n kokous 6/83, 6.9.1983
Laskuvarjourheilu 4/1983
Merja Linnan matkakertomus 21.11.–29.12.1983
Eero Kausalainen 21.9.2024

Taas pukkaa kokousta – nyt Tanskanmaalla

Vuotuinen pohjoismaisten laskuvarjoliittojen koordinaatiokokous pidettiin 3.12.1983. Kokouspaikka oli Tanskassa, Kööpenhaminan lähistöllä sijaitseva Brøndby Stadion, tarkemmin: Idrættens Hus. Paikka oli vaikuttava, jonka vuoksi luonnollisesti tehtiin vaikuttavia ja viisaita päätöksiä. Tai jos tutkimme kokouspöytäkirjaa tarkemmin: tehtiin varmaan viisaita päätöksiä, mutta kokousasiat olivat melko pieniä, rutiiniluonteisia asioita. Ei sittenkään kovin vaikuttavia. Nyt ei avattu mitään uusia yhteistyömuotoja.

Kokoukseen osallistui 16 henkilöä Ruotsista, Suomesta, Norjasta ja Tanskasta. Suomea edustivat LuKT:n puheenjohtaja **Maurits Kouhia**, jäsen **Hannu Laitinen** ja sihteeri **Eero Kausalainen**.

Tyypillinen rutiiniasia oli pohjoismaista yhteistyötä nuotittavan, SIL:n laatiman ohjeiston ”*Guidelines for the Nordic Co-operation in Parachuting*” päivittäminen. Alkuaan SIL:n laatima dokumentti oli

tarkoitettu ohjeistukseksi, jonka mukaan toimiin eri osa-alueilla, joita olivat pohjoismaiset kokoukset, kilpailut, onnettomuus- /vaaratilannetilastot ja ennätykset.

Toinen asiakokonaisuus oli tulevan vuoden 1984 PM-kilpailut. Suomi teki esityksen – jota ei vastustettu – että PM-kilpailujen arvostelulajeissa, taito- ja relatiivihypyissä (kupumuodostelmat eivät vielä olleet kilpailulajeina) arvostelussa on käytettävä videolaitteistoa. Tanskan PM-kilpailuissa samana vuonna oli taitohyppy arvosteltu pelkästään kiikarien avulla. Suomen mielestä se ei käynyt enää laatuun. Suomessa oli maavideolaitteistoa käytetty jo muutaman vuoden ajan. Ruotsalaiset olivat vasta suunnittelemassa hankintaa ja tanskalaiset olivat panostaneet samana vuonna jalustallisiin kiikareihin, joita oli ostettu yhdeksän kappaletta. Suomi näkyi kulkevan sentään jossakin asiassa Pohjoismaiden eturintamassa.

Suomi oli isäntävuorossa Para-Ski- ja Relatiivi-PM-kilpailuille. Para-Ski-kilpailun isäntäkerho oli Napapiirin Laskuvarjourheilijat. Eräät Pohjoismaat esittivät toivomuksen, että kilpailut olisi järjestetty jossain etelämmässä, koska matkat Rovaniemelle koettiin kovin pitkiä. Suomi kuitenkin totesi, että kilpailun järjestäjiä on kovin vaikea löytää, jonka vuoksi kilpailupaikkaa ei ole mahdollista muuttaa.

Relatiivikilpailuissa mikään kerho ei ollut ilmoittautunut halukkaaksi kisajärjestäjäksi. Kilpailun ajankohdaksi oli sovittu viikko 31, mutta paikka jäi tässä kokouksessa avoimeksi. Suomelle annettiin määräajaksi kertoa kisapaikka ja muut tarvittavat tiedot Pohjoismaiden liitoille viimeistään 15.2.1984. Säännöt tulevat olemaan FAI:n voimassa olevat säännöt.

Ruotsin laskuvarjoliitto SFF kutsui Pohjoismaiden laskuvarjotuomareita osallistumaan tai tarkkailijoiksi Ruotsissa helmikuussa 1984 järjestettävälle tuomarikurssille. Kurssilla oli tarkoitus keskittyä videon käyttöön tuomaritoiminnassa FAI:n *Sporting Coden* mukaisesti.

Kokousedustajat vaihtoivat tietoja maidensa turvallisuustilanteista ja vaaratilanteista. Ruotsissa ja Tanskassa oli molemmissa tapahtunut vuoden 1983 aikana kaksi kuolemaan johtanutta laskuvarjonnettomuutta, Suomessa ja Norjassa ei yhtään.

Keskustelun aikana Norjan **Eilif Ness** toi esille, että nykyään hyppääjiä kuolee onnettomuuksissa edelleen samoista syistä, kuin 20 vuotta sitten, kuten: hukkuminen, kuvun irrotuksen laiminlyönti tilanteessa, jossa se olisi välttämätön, ja pääkuvun irrotus ilman varavarjon käyttöä. Näissä onnettomuuksissa on kysymys hyppääjän päässä tapahtuvasta ”oikosulusta” - ”brain malfunction” - johon ei nykyinen varustekehitys ole tuonut vastalääkettä. Kokous esitti, että Pohjoismaiden työrukkanen ”council” tutkisi asiaa ja toisi seuraavaan koordinaatiokokoukseen esityksen, kuinka hyppääjiä voisi henkisesti valmentaa toimimaan paremmin vaaratilanteissa. Norjan **Jens-Henrik Johnsen** lupasi toimittaa tausta-aineistoa aiheesta.

Suomen edustajat kertoivat, että SIL selvittää mahdollisuuksia järjestää tulevana vuonna AFF-hyppymestarikurssin, johon myös muut Pohjoismaat voisivat lähettää osanottajia. Esitys oli alustava, eikä sen tueksi ollut vielä tarkempia tietoja. Ruotsin liiton edustajat kertoivat kokeilleensa AFF-koulutukseen kuuluvia hyppyjä ja arvioineet koulutettavalta edellytettävää taitotasoa. Lopputulos oli, että Ruotsista arvioitiin löytyvän vain 10–15 hyppymestaria, joiden taitotason arveltiin riittävän AFF-hyppymestarille.

Ruotsin edustaja **Bengt-Eric Fonsell** kertoi lajista nimeltään ”Parascending”. Tässä lajissa ei lentokonetta tarvittu: ilmailija hinataan patjavarjon varassa taivaalle vintturin tai auton vetämänä. Lajissa voitiin kilpailla tarkkuuslaskuissa laskuvarjourheilun tarkkuushyppyjen tapaan. Vastaavaa toimintaa – ilman tarkkuuslaskeutumisia – oli Suomessakin harjoitettu laskuvarjo- ja ilmailukerhoissa satunnaisesti esimerkiksi lentonäytösten täytenumerona. Ruotsin edustajat olivat käyneet tutustumassa

lajiin Englannissa, jossa se on melko suosittua: siellä tehtiin vuosittain noin 100 000 hinausta. Riittävän ”vahvalla kuvulla” oli mahdollista myös kuljettaa matkustajaa.

Ruotsissa lajia kohtaan oli ollut aluksi kohtalaisesti kiinnostusta, mutta sitten toiminta lässähti. Ruotsin liitossa arveltiin, että jos kiinnostus uudelleen herää, he harkitsevat sen ottamista osaksi SFF:n toimintaa.

Tähän kohtaan tulee Historiahepun kirjoittama, saman lajin suomalaiseen historiaan liittyvä lisäys.

”Suomen ”Parascending” historiaa ei kokouksessa käsitelty, mutta kerrottakoon siitä tässä, jotta sekin tarina tulisi tallennettua edes johonkin: Suomessa oli samaan aikaan joitakin harrastajia, jotka olivat lajista kiinnostuneita. Ainakin yksi ”nousuvarjokerho” perustettiin. SIL:ssa seurattiin Ruotsin tapaan tilannetta. Laji ei kuitenkaan noussut siivilleen, eikä siitä tullut LuKT:n toimialaan kuuluvaa osa-aluetta pohjoismaisessa kokouksessa esitellyssä muodossa.

Vuosia myöhemmin sen tilalle tuli riippuliidon sisarlajiksi Ilmailuliiton tunnustama ja organisoima varjoliito, jossa ei kuitenkaan enää käytetty laskuvarjoja, vaan hieman samantapaisia, riippuliidon tapaan rinne- tai termiikkipurjehdukseen suunnitellut laitteet. Ne löivät liito-ominaisuuksiltaan patjavarjot laudalta, koska niitä suunniteltaessa ei tarvinnut pohtia laskuvarjon aukaisuun liittyviä tekijöitä, kuten avautumisen tekniikkaa ja järjestelmiä tai aukaisuun liittyvää suurta kuormitusta.

Varjoliitimillä lennettiin Suomessa pääasiassa hinausstartilla, mutta luonnollisesti ne soveltuivat ja

oli alkuaan tarkoitettu ensisijaisesti vapaaseen liitoon vuoristo-olosuhteissa tai rinnetuudessa.

Muissa Pohjoismaissa-kaan nousuvarjotoiminnasta ei tullut uutta lajia, vaan kehitys tapahtui Suomen tapaan siinä vaiheessa, kun liitiminä alettiin käyttää rinnetuudessa ja termiikkiolosuhteissa lennettäväksi suunniteltuja, nykyisin varjoliitimiksi kutsuttuja lentolaitteita.”

Harrastajat esittelivät lajia Suomessa SIL:n edustajalle Räyskälässä kesällä 1983. Kuvassa laskuvarjotoiminnanohjaaja Eero Kausalainen kokeilee ”nousuvarjoa”. Kokeilu ei mennyt hyvin, mutta henki säilyi. Välittömästi kuvanoton jälkeen hinausköysi katkesi ja kokeilija suistui kovassa heilurissa alla olevalle päällystetylle rullaustielle. Koska ihmisten aika ei vielä ollut ohi, kovasta iskusta ei seurannut fyysisiä vammoja. Kuva: via Eero Kausalainen.

Suomen Ilmailuliitto – Finlands Flygförbund r.y., pöytäkirja 3.12.1983: Minutes of the Nordic Coordination Meeting
 Nordic Coordination Meeting 3.12.1983: Guidelines for the Nordic Co-operation in Parachuting
 Eero Kausalainen 3.10.2024

Ei joulua ilman laskuvarjopukkia

1960-, 1970- ja 1980-luvuilla useimmat laskuvarjokerhot markkinoivat näytöshyppyjä yritysten joulutapahtumiin. Liikeyritysten jouluisissa markkinatapahtumissa piti tietenkin olla joulupukki. Enemmän

kiinnostavuutta joulupukille voisi saada, jos sisääntulo olisi näyttävä – siis vaikkapa laskuvarjolla. Laskuvarjoilevan pukin arveltiin vetävän yleisöä paikalle. Siksi kerhojen tarjouksiin usein tartuttiin.

7.12.1983 nähtiin tällainen hyppääjäpukki Raisiossa, uudessa Tasalan liikekeskuksessa. Paikalle oli asiasta kirjoittaneen ”Aamuset” -lehden mukaan kokoontunut runsaasti yleisöä, erityisesti lapsia, jotka odottivat paitsi joulupukkia itseään, myös karkkeja, joita pukin oli määrä heittää heille ilmasta. Pukki saapuikin täsmällisesti kello 14.30. Hän hyppäsi lentokoneesta ja aukaisi varjonsa heti. Laskeutuminen maalialueeksi valittuun kohteeseen alkoi. Mutta missä karkit? Oliko joulupukki syönyt ne itse, koska ei heitellyt mitään kenellekään?

Hieman myöhemmin kävi ilmi, että karkkeja kyllä oli matkassa. Oli kuitenkin käynyt niin, kuten näyttöshypyillä ainakin noilla vuosikymmenillä usein kävi, että jokin meni pieleen. Tällä kerralla tosin vain vähän: karkkipussi oli pudonnut kokonaisuena maahan varjon aukaisun tai alastulon aikana. Se putosi läheiselle parkkipaikalle, josta tarkka- ja kirkassilmäiset ipanat ne pian löysivät. Karkit menivät lopulta oikeisiin suihin, samoin ne hyppypukin ja hänen avustajiensa myöhemmin tavaratalossa jakamat.

Joulupukki joutui heti laskeuduttuaan lasten piirittämäksi. Turhaanko, sillä karkkipussi oli siellä parkkipaikalla? Kuva: Aamuset via Turun Laskuvarjourheilijat (TLU leikekirja).

Suurimmalle osalle paikalle kerääntyneistä lapsista oli ensimmäinen kerta, kun he näkivät joulupukin hyppäävän laskuvarjolla. Joukosta löytyi kuitenkin yksi, joka oli nähnyt jo edellisenä vuonna joulupukin hyppäävän Helsingissä. ”Aamuset” -lehden

toimittajan mukaan tämä **Sami**, 7 vuotta, kertoi ”...että uskaltaisi itekin hypätä lentokoneesta laskuvarjolla. ”Mutta maahan en uskaltaisi tulla”...”

Joulupukkia tällä hypyllä avustivat perinteisen Korvatunturin avustajakaartin lisäksi Turun Laskuvarjourheilijat.

Aamuset 15.12.1983 via TLU:n leikekirja

Jouluboogie Kanarialla

Muinaisen sanataiturin **Juha Vainion** laulussa todettiin, että ”...sorsa lentää pohjoiseen, maahan kylmään sohjoiseen...” Sorsasta poiketen monet hyppääjät pakenivat talvisin kylmästä ja sohjoisesta maastaan lentäen etelän lämpöön. Näihin aikoihin tavallisin talvimatkailukohde oli Florida. Kauas oli kuitenkin pitkä matka, jonka vuoksi muitakin vaihtoehtoja tutkittiin.

Vuoden 1983 lopulla muutamat suomalaishyppääjät osallistuivat Gran Canarialla Maspalomasissa 26.–30.12.1983 järjestettyyn jouluboogieen, joka järjestettiin nyt neljättä kertaa. Paikasta ei ennakolta paljoa tiedetty, mutta kun kutsu oli saatu, päätettiin lähteä tutustumaan. Kävi ilmi, että paikallinen järjestäjäkerho oli varsin pieni ja hyppytoimintakin tuntui melko järjestäytymättömältä. Lupakirjajärjestelmää ei boogiasta *Laskuvarjourheiluun* kirjoittaneen **Jari Holopaisen** mukaan ollut, vaan

hyppymestari päätti oppilaan kehityksestä naamakertoimen tai muiden epämääräisten perusteiden avulla.

Toimintaan liittyi kuitenkin kadehdittavan kiinnostava puoli: kerho sai joka toinen viikonloppu oman 4-paikkaisen Dornier-hyppykoneensa rinnalle käyttöönsä Espanjan ilmavoimien Casa-kuljetuskoneen. Näinä viikonloppuina paikalla oli 10–15 hyppääjää, vaikka koneeseen olisi mahtunut huomattavasti enemmän.

Hyppypaikka oli Maspalomasin kaupungin laidalla oleva mereen rajoittuva laaja hiekkadyynialue.

Lentoonlähdöt tapahtuivat noin kymmenen kilometrin päässä olevalta kansainväliseltä lentoasemalta. Sinne ei ollut lupa hypätä, ellei kyseessä ollut ennalta sovittu yksittäinen hyppy, kuten esimerkiksi näytös. Kuljetukset maaliialueelta lentokentälle hoidettiin busseilla, mikä luonnollisesti hidasti hyppytoimintaa. Jouluboogiessa hyppykoneeksi oli saatu Casan rinnalle ilmavoimien Caribou-kuljetuskone.

Hyppääjä laskeutumassa hiekkadyyneille. Kuva: Jari Mynttinen via Laskuvarjourheilu

Pienimuotoiseen tapahtumaan osallistui noin 70 hyppääjää, Suomesta muutamia, espanjalaisia kolmisenkymmentä. Suomen ja Espanjan lisäksi osanottajia oli saapunut Norjasta, Englannista ja Keski-Euroopasta.

Hyppytoiminta oli huonosti organisoitua, minkä vuoksi suomalaisten hyppykokemukset jäivät Holopaisen mukaan vaatimattomiksi. Matka olikin lähinnä tutustumismatka: voisiko talvihyppäämistä harastaa lähempänä, kuin USA:ssa. Vaikka hyppypaikka ja olosuhteet olivat hienot, Kanariansaarista ei kuitenkaan muodostunut merkittävää talviharjoituspaikkaa suomalaishyppääjille.

Jari Holopaisen tarkempi boogietarina valokuvineen löytyy *Laskuvarjourheilun* numerosta 1/1984

Laskuvarjourheilu 1/1984
Eero Kausalainen 4.10.2024

Vaaratilanteita laskuvarjohypyillä 1983

LuKT tai sen sihteeri olivat laatineet yhteenvetoja laskuvarjotoiminnassa sattuneista vaaratilanteista jo vuosien ajan. Kun niitä aikanaan alettiin julkaista – nimettöminä tietenkin – kävi pian ilmeiseksi, että ne alensivat ilmoituskynnystä. Ilmoittajat näkivät, että heidän ilmoituksensa ei kadonnut mustaan aukkoon, vaan että se tutkittiin ja analysoitiin huolella ja tapauksiin liittyvistä opetuksista

kerrottiin julkisesti kaikille, jotka näitä SIL:n laskuvarjotiedoissa tai *Laskuvarjourheilussa* julkaistuja yhteenvetoja halusivat lukea.

Ilmoitusten määrä lisääntyi, mutta se näytti johtuneen ensisijaisesti ilmoituskynnyksen alentumisesta, ei niinkään siitä, että urheilusta olisi tullut entistä vaarallisempaa. Vaaratilanneilmoitusten arvo korostui 1980-luvun koulutus- ja kalustomyllerryksen aikana. Niiden kautta saatiin hyvin tietoa kalustoihin tai menetelmiin liittyneistä ongelmista.

Vuoden 1983 lopulla LuKT:n turvallisuusalakomitean puheenjohtaja **Mikko Närhi** laati *Laskuvarjourheiluun* tiivistelmän vuoden vaaratilanteista. Siinä ei esitelty kaikkia, vaan siihen oli poimittu 19 Närhin mielestä opiksi otettavaa tapausta. Tiivistelmästä osia oli julkaistu aiemmin vuoden aikana.

Varavarjokeikkojen kertomaa 19 TARINAA HÄMÄRÄN RAJAMAILTA

Kädestä päästettäviin apuvarjoihin liittyi edelleen useita vaaratilanteita, joissa apuvarjo takertui käteen tai ei tullut ulos pussistaan (väärin pakattu). Myös lainavarusteisiin liittyi joitakin vaaratilanteita: riittämättömän valmistelun vuoksi päävarjon kahvan löytyminen kesti tarpeettoman kauan tai sitä ei löytynyt lainkaan.

Närhin listalta löytyi myös kaksi ajalle ja kalustolle tyyppillistä vaaratilannetta: hyppääjä ei jaksanut laukaista 4-sokkaista (ylijäämäreppu) itselaukaisuvarjoaan. Näistä ensimmäisessä tapauksessa (ensimmäinen itseaukaisu) oppilas lopulta sai laukaistua, mutta se tapahtui samanaikaisesti, kun FXC 12 000-laukaisin poksautti varavarjon auki. Kuvun aukesivat sisäkkäin, eivät sotkeutuneet, joten vahinkoja ei tullut. Toisessa tapauksessa hyppääjä aikansa viivyteltään laukaisi rintapakkausvaravarjonsa 150 metrin korkeudessa. Näihin kahteen tapaukseen liittyen Närhi esitti toivomuksen, että siirryttäisiin kerhoissa oppilastandemeihin mahdollisimman pian, jolloin päästäisiin eroon tiukoista ylijäämäreppuista.

Närhin kuvailemaan tiukan repun ongelmaan etsittiin välivaiheen ratkaisu, jolla voitaisiin korjata ongelmaa jo ennen kalliiden oppilastandemien hankkimista.

SIL:n piirissä tapahtuneen laskuvarjomatkailun sivutuotteena löydettiin vieressä näkyvä tanskalaisen laskuvarjovalmistajan Scan Paran valmistama yksisokkainen päävarjon reppu, joka oli helposti asennettavissa ylijäämävaljaisiin 4-sokkaisen repun tilalle. Kuvassa on sokan suojaläppä auki havainnollistamisen vuoksi. Tällaisia itselaukaisureppuja käytettäessä ”tiukan repun” ongel-

mat katosivat, mutta tämäkään reppu ei ollut täysin ongelmaton, kuten myöhemmistä tarinoista ilmenee. Kuva: Eero Kausalainen/Suomen Ilmailuliitto ry.

Laskuvarjourheilu 1/1984

LuKT/Turvallisuuskomitea, muistio 18.5.1983 + liite Vaaratilanteita 1983

Eero Kausalainen 4.10.2024

Laskuvarjotoimintaa ja hyppytilastoja vuodelta 1983

Vuonna 1983 laskuvarjohyppyjen määrä jatkoi edelleen vuonna 1977 alkanutta huikeaa nousua. Alla näkyy SIL:n laatima kattava taulukko hyppymääristä, hyppääjien määristä ja kurssien määristä. Taulukko on julkaistu *Laskuvarjourheilussa* (1/1984), jonka lisäksi samat tiedot löytyvät *Ilmailussa* (4/1984) olevassa kaikkien lajien toimintaa kuvaavassa taulukossa.

Kerho	aktiivisia hyppääjiä yhteensä	lupak. hypp.	hyppy- mest.	alkeis- kursseja kpl	alk. kursseilla oppil.	muuta kursseja kpl	hyppymäärät		yht.
							A	il	
Hallin Lentokerho	15	4	2	1	4	2	41	99	140
Imatran Ilmailukerho	75	19	4	8	52	3	272	1629	1901
Jyväskylän Laskuvarjokerho	71	19	6	5	40	—	187	1920	2107
Kainuun Laskuvarjokerho	5	5	1	—	—	—	—	50	50
Kanta-Hämeen Laskuvarjourheilijat	31	5	2	3	25	—	58	159	217
Kuopion Ilmailuyhdistys	34	11	2	2	13	—	84	742	826
Kärsämäen Nuorisoilmailijat	3	1	—	—	—	—	13	30	43
Lahden Laskuvarjokerho	3	3	—	—	—	—	—	12	12
Länsi-Pohjan Laskuvarjourheilijat	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Napapiirin Laskuvarjourheilijat	58	13	4	3	29	1	276	660	936
Oulun Laskuvarjokerho	105	35	11	7	37	—	273	3356	3629
Pohjois-Karjalan Laskuvarjourheilijat	33	8	4	2	20	—	124	902	1026
Rajan Siivet	13	3	1	3	7	—	35	67	102
Rauman Ilmailukerho	10	5	1	—	—	—	—	—	—
Satakunnan Laskuvarjourheilijat	78	21	7	4	32	10	135	1059	1194
Suomen Ilmailuliitto	—	—	—	—	—	2	—	—	—
Suomen Laskuvarjokerho	291	99	22	7	138	2	365	7199	7564
Suomen Urheiluilmailuopisto	—	—	—	—	—	1	31	33	64
Tampereen Laskuvarjokerho	105	33	6	6	40	5	254	2679	2933
Turun Laskuvarjourheilijat	91	25	7	6	44	—	314	1915	2229
Utin Laskuvarjokerho	86	42	10	3	26	1	156	4913	5069
Vaasan Laskuvarjokerho	84	4	2	1	4	—	14	70	84
Varkauden Lentokerho	—	—	—	—	—	—	—	—	—
* Ilmailuhallituksen antama tieto	1191	355/325 *	92/82 *	61	511	27	2632	27494	30126
Suluissa vuoden -82 tiedot	(999)	(284)	(82)	(60)	(517)	(18)	(3106)	(22263)	(25369)
sis. TLU:n ja SLU:n lukuihin									

Taulukko on tehty kerhojen SIL:oon lähettämien toimintailmoitusten perusteella. Lisäksi apuna on käytetty Ilmailuhallituksen laatimaa toimintatilastoa. Hyppylupakirjojen ja hyppymestari-kelpoisuuksien kohdalla Ilmailuhallituksen tieto 31.12.1983 tilanteesta lienee virallinen, täsmällinen ja oikea. Kerhot eivät ehkä ole aina olleet täysin ajan tasalla hyppääjiensä ja hyppymestareittensa lupakirjan ja kelpoisuuksien voimassaoloista, josta johtuvat taulukossa näkyvät erot. Ilmailuhallituksen tilastojen mukaan Suomessa oli vuoden 1983 päättyessä voimassa 325 laskuvarjohyppääjän lupakirjaa (edellisenä vuonna 287) ja 82 hyppymestarin kelpoisuutta (sama kuin edellisenä vuonna).

Laskuvarjohyppyjen määrä nousi edelliseen vuoteen verrattuna lähes 20 prosenttia. Kokonaishyppymäärä oli 30 126. Näistä pakkolaukaisuhyppäjä oli 2 632 ja itselaukaisuhyppäjä 27 494. Yllä olevasta taulukosta näkyvät edellisen vuoden vastaavat luvut. Taulukossa olevia hyppymääriä voi pitää kohtuullisen tarkkoina, mutta vähäisiä virheitä tilastoissa varmasti on. Joidenkin useamman kerhon yhdessä toteuttamien tapahtumien hyppymäärien kirjauksessa saattaa olla päällekkäisyyksiä tai voi olla muita virheitä. Esimerkiksi tätä kirjoitettaessa tehty satunnaistarkastus osoitti, että Suomen hyppymäärien osalta aktiivisimman kerhon SLK:n kokonaishyppymääräksi esitetään SIL:n tilastossa 7 564 hyppyä. Kerhon toimintakertomuksessa hyppymääräksi kerrotaan kuitenkin vain 7 562. Kahden hypyn ero! Nyt meni Historiahepulta yöunet...

Tässä vielä poimintana taulukosta viisi hyppymäärän mukaan aktiivisinta kerhoa vuonna 1983:

Suomen Laskuvarjokerhot (Helsinki)	7 562/7 564 hyppyä
Utin Laskuvarjokerho	5 069 ”
Oulun Laskuvarjokerho	3 629 ”
Tampereen Laskuvarjokerho	2 933 ”
Turun Laskuvarjourheilijat	2 229 ”

Ilmailuliiton tälle vuodelle suunnitellusta toiminnasta jäi oppilaiden puuttuessa pitämättä yksi hyppymestarikurssi. Ainoalla järjestetyllä kurssilla oli ainoastaan kuusi oppilasta; kahdeksan olisi ollut kurssin toteutuksen kannalta ihanteellisin määrä. Myöskään kupurelatiivi-SM:n osalta ei SIL:n toimintasuunnitelmaa voitu toteuttaa, koska kilpailuihin ilmoittautui vain 2,75 joukkuetta. Myös tuomarikurssi jäi pitämättä resurssipulan vuoksi. Tosin yksi tuomari saatiin koulutettua taitohyppytuomariksi SM-kilpailujen yhteydessä järjestetyssä tuomarikoulutustilaisuudessa.

Vuoden aikana kerhoissa koulutettiin 61 alkeiskurssilla yhteensä 511 oppilasta.

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 8.9.1983: LuKT:n kokous 6/83, 6.9.1983

Suomen Ilmailuliitto ry – Finlands Flygförbund r.y.: Toimintakertomus vuodelta 1983

Suomen Laskuvarjokerho ry: Toimintakertomus 1983

Laskuvarjourheilu 1/1984

Ilmailu 4/1984

Uusia laskuvarjohyppyennätyksiä vuonna 1983

Vuoden aikana syntyi hieman tavallista enemmän ennätyksiä, koska LuKT oli lisännyt Suomen ennätysääntöihin omat ennätysluokat naisille. FAI-käytännöstä poiketen Suomessa ei ennen tätä ”no-teerattu” virallisesti lainkaan naisten ennätyksiä. Uudet ennätysluokat olivat yleinen luokka ja vain naisille tarkoitettu luokka.

Näitä uusia ennätyksiä olivat:

Henkilökohtainen tarkkuus, naiset:

Anne Louhimo, 9,7,1983 Utti, 1 x 0,00 + 0,17 m

Taitohyppy, naiset:

Anne Louhimo 8.7.1983 Utti 9,47 sekuntia

Suurin muodostelma, yleinen luokka:

29.7.1983 Oulunsalo, 11 henkilöä:

Liisa Pesonen, Maarit Lehtonen, Päivi Lappalainen, Sari-Anna Pakarinen, Johanna Vuorio, Marinka Laine, Anna-Liisa Rahkamaa, Meri Kopra, Merja Linna, Sirpa Karhu ja Auli Myllymäki.

Suurin muodostelma, naiset:

29.7.1983, Oulunsalo

Edellä oleva ennätys oli paitsi yleisen luokan, myös naisten luokan Suomen ennätys: aika, paikka ja nimet, kuten edellä.

Pisin sekvenssi:

4-henkilön, yleinen luokka:

Oulunsalo 6.8.1983, 15 muodostelmaa:

Tod. näk. **Jouko Hoviniemi, Hannu Havia, Jarmo Karjalainen ja Jari Holopainen.**

Tod. näk... Siis miksi todennäköisesti? Äärimmäisen virallisessa SIL:n toimintakertomuksessa näyttää olevan virhe – ikävä kyllä yksi Historiahepun muinaisista mokista tuli julki 41 vuoden kuluttua: siellä kerrotaan, että neljän hyppääjän sekvenssiennätyksen tekivät Jouko Hoviniemi, Jarmo Karjalainen ja Hannu Havia. Siis vain kolme henkilöä joukkueesta, johon kuului viisi hyppääjää, joista kerrallaan hyppäsi neljä. Joukkueeseen kuului viidentenä hyppääjänä myös **Jarmo ”Ahti” Karjalainen**. Valitettavasti SIL:n Ilmailumuseossa olevasta järjestämättömästä arkistosta ei ole löytynyt virheellistä toimintakertomusta täydentävää tai tarkentavaa aineistoa, pöytäkirjaa tai ennätysluetteloja tai muuta dokumenttia, josta olisi voinut tarkastaa, ketkä joukkueen viidestä hyppääjästä olivat mukana juuri tällä yksittäisellä hypyllä.

Henri Pohjolainen kertoi sähköpostissaan lokakuussa 2024, että mielikuvansa mukaan hän olisi itse ollut mukana ennätushypyllä. Viestinvaihdon jälkeen asiasta löytyi *Laskuvarjourheilusta* (1/1984) lisätietoa, joka kertoi toisin. Koska tiedämme ihmismuistin häilyvyyden, ehkä voimme painetun sanan perusteella uskoa – sori vaan Hena - että vuoden 1983 sekvenssi-sankarit olivat edellä mainitut ”Hupis” Hoviniemi, ”Hanu” Havia, Jarmo ”Ahti” Karjalainen ja Jari Holopainen.

8-henkilön, yleinen luokka:

Oulunsalo 6.8.1983, 8 muodostelmaa:

Hannu Havia, **Matti Veikkola, Raimo Rohkimainen, Päivi Lappalainen, Sari-Anna Pakarinen**, Jari Holopainen, Jouko Hoviniemi ja **Petri Mäkinen**.

Suurin kupumuodostelma, yleinen luokka:

Oulunsalo 30.7.1983, 6 hyppääjää:

Mika Ekström, Hannu Leskinen, Mauri Hartikainen, Matti Karjalainen, Kari Niemi ja Jarmo Vuorio.

Suomen Ilmailuliitto ry – Finlands Flygförbund r.y.: Toimintakertomus vuodelta 1983
Laskuvarjourheilu 1/1984
Henri Pohjolainen: sähköposti 7.10.2024

Vuoden 1983 laskuvarjoturvallisuus lukuina

Suomessa oli vuoden 1983 loppuun mennessä suoritettu järjestäytyneen laskuvarjohyppytoiminnan piirissä (alkanut 1962) yhteensä 243 842 urheilulaskuvarjohyppyä. Tänä aikana sattui yhdeksän kuolemaan johtanutta laskuvarjo-onnettomuutta. Suomessa ei vuonna 1983 eikä myöskään kahtena edellisenä vuonna tapahtunut kuolemaan johtaneita laskuvarjo-onnettomuuksia. Suomen verrokki-maista Norjassa ei sattunut yhtään onnettomuutta. Sen sijaan Tanskassa ja Ruotsissa sattui molemmissa kaksi kuolemaan johtanutta onnettomuutta.

Oheinen FAI:n laskuvarjokomitean CIP:n tilaston perustuva taulukko kertoo muun muassa, että Suomessa viiden viimeisen vuoden aikana hypättiin 121 132 hyppyä. Tämän viiden vuoden aikana sattui yksi onnettomuus, joten suhdeluku sen mukaan oli yksi onnettomuus per 121 132 hyppyä. Luku oli komea. Valitettavasti seuraavasta vuodesta tuli Suomen laskuvarjourheilun siihenastisen historian mustin...

Tunnuslukuja laskettuna FAI:n laskuvarjotoimikunnan CIP:n tilastointitavan mukaan:

<i>Hyppyjä Suomessa vv. 1962–1983</i>	<i>Onnettomuuksia Suomessa 1962–1983</i>	<i>Hyppymäärä / onnettomuus</i>	<i>Hyppääjämäärä / onnettomuus</i>
243 842	9	27 094	974
<i>Viimeisen 5 vuoden ajanjaksona Suomessa – 1979 – 1983</i>			
121 132	1	121 132	4 785

CIP:n Safety Surveyn mukaan (35/37 maan tiedot*) laajemman kansainvälisen tilaston mukaan vastaavat tiedot vuodelta 1983 olivat tutkimukseen osallistuneissa maissa seuraavat:

<i>Hyppyjä vuonna 1983 yht.</i>	<i>Onnettomuuksia yhteensä*</i>	<i>Hyppymäärä/onnettomuus*</i>	<i>Hyppääjämäärä/onnettomuus*</i>
3 554 620	70	50 780	2 826

*Vuoden 1987 CIP Surveyssä on ristiriitaisia tietoja onnettomuusmääristä, mikä aiheuttaa epätarkkuutta taulukon lukuihin

Vaikka edellä oleva taulukko vaikuttaa tieteellisen tarkalta, ei se sitä todellisuudessa ole. Vain muutamissa FAI:n jäsenmaissa on tarkkuudeltaan Suomea vastaavat hyppytilastot. Muissa maissa tilastot perustuvat ainakin osittain arviointeihin. Taulukko edustaa kuitenkin puutteistaan huolimatta parasta saatavilla olevaa vertailuaineistoa. CIP on säilyttänyt aineiston keräämistävän samana vuodesta toiseen, mutta vakiokysymysten lisäksi niissä on myöhempinä vuosina aika ajoin esitetty kysymyksiä tietyiltä ajankohtaisilta erityisalueilta, kuten varolaukaisimien käytöstä, varjokalustosta, jne.

1987 CIP Safety Survey

Suomen Ilmailuliitto – Finlands Flygförbund r.y., pöytäkirja 3.12.1983: Minutes of the Nordic Coordination Meeting

Technical & Safety Subcommittee, IPC: Safety Report 2013

Eero Kausalainen 18.2.2015

* * * * *

Vuoden 1984 historiatarinat jatkuvat seuraavassa tiedostossa.